

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 1 2018 | 98. ÅRGANG |

A photograph of a man with a shaved head and a light beard, wearing a dark suit jacket over a white shirt. He is walking down a set of stone steps, looking towards the camera with a slight smile. The background is dark and out of focus.

Fra justisminister til advokatfullmektig

Anders Anundsen tror ikke at han
vil møte seg selv i døren

Snart finner du all jusslitteratur fra Universitetsforlaget på juridika.no

Nye utgivelser fra Universitetsforlaget:

Skjønnsprosessloven
Kommentarutgave

Nils Erik Lie

Straffeloven
De straffbare handlingene,
kommentarutgave

Magnus Matningsdal

Aksjeloven og allmennaksjeloven
Lovkommentar, 4. utgave

Asle Aarbakke, Magnus Aarbakke,
Gudmund Knudsen, Tone Ofstad,
Jan Skåre

Opplæringslova
Lovkommentar, 3. utgave

Geir Helgeland

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

Innhold

Nyheter

- 4 Får økt innflytelse over salæret
- 6 Kritisk til ny finansavtalelov
- 8 Vil delegere mer enn forgjengeren
Bekymring i Polen
 - 10 Rettsstaten under press i Polen
 - 12 Skammer seg over utviklingen
 - 14 – Kvinners rettigheter svekkes
- 16 Takstopp for bostyrere –
forsvarsadvokater reagerer
IBA Sydney 2017
 - 21 – Spark drittsekkene selv om de
tjener gode penger
- 22 Bekymret over kvinners sonings-
forhold
- 24 Bistandsadvokater kan få navnet sitt
nevnt i dommer
- 26 Straffesaker digitaliseres – over
500 firmaer bruker ny løsning
- 32 Staten vant klimasøksmålet
– Retten har sviktet fundamentalt
- 42 Hvem skal eie, og hvem skal føre
tilsyn med fremtidens advokater?
Plenum-maraton i Høyesterett
 - 46 Syv dager i plenum om samiske
rettigheter
 - 48 – Vi må kartlegge den kulturelle
og historiske sfæren

Tema: Omvendt voldsalarm

- 18 – Bistandsadvokater har en plikt til
å sjekke om omvendt voldsalarm
kan være aktuelt
- 20 Hans klient er utestengt fra Østfold
og deler av Akershus

Profilen

- 28 Frykter juridiske kvakksalvere

Fast stoff

- 39 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 44 Rett fra Moss
- 49 Generalsekretærens kommentar
- 50 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokater: Cathrine
Hambro og Emanuel Feinberg
- 56 Folk & Forum
- 65 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

24 januar: Markering til støtte for truede advokater

ONSDAG 24. JANUAR markeres «The International Day of the Endangered Lawyer» i mange byer over hele verden, blant annet i Amsterdam, Paris, Athen, Hong Kong, Ankara og Toronto. Formålet med markeringene er å rette søkelyset mot advokater som blir trakassert, bragt til taushet, presset, truet, forfulgt og torturert.

EN REKKE ADVOKATORGANISASJONER støtter opp om markeringene, deriblant The Council of Bar and Law Societies in Europe (CCBE), The European Democratic Lawyer, og The European Bar Human Rights Institute.

FOKUS I ÅR vil rettes mot situasjonen for ti arresterte menneskerettsadvokater i Egypt: Advokat Mahienour El-Masry ble arrestert i november i fjor i Alexandria, og er anklaget for å ha deltatt i en demonstrasjon mot myndighetene, og for å ha «fornærmet» presidenten.

ADVOKAT IBRAHIM METWALLY HEGAZY skal ha gitt juridiske råd til familien til en italiensk student som i januar 2016 forsvant i Egypt, og som senere ble funnet torturert og drept. Hegazy ble arrestert på flyplassen i Kairo i september i fjor, da han var på vei til møte i Genève i FN's arbeidsgruppe for ufrivillig forsvunne personer.

STIFTELSEN Day of the Endangered Lawyer har laget en liste med navn og informasjon om de ti arresterte

advokatene og tre kjente aktivister som de ønsker at skal overleveres til egyptiske ambassader og konsulater over hele verden i markeringene den 24. januar.

TIDLIGERE ÅR har stiftelsen rettet fokus mot situasjonen for advokater i Iran, Tyrkia, Baskerland i Spania, Columbia, Filippinene, Honduras og Kina. 24.januar er blitt valgt som dato for den årlige markeringen fordi fire advokater på denne dagen i 1977 ble skutt og drept i Madrid.

I ÅR ER DET TYVE ÅR siden FN vedtok den såkalte Human Rights Defenders Act. Resolusjonen gir ikke-bindende retningslinjer for det internasjonale vernet av menneskerettighetens forsvarere.

FOR Å MARKERE dette, vil Advokatbladet i samarbeid med Menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen i år rette søkelyset mot advokater som kjemper for menneskerettigheter og rettsstatlige prinsipper rundt om i verden. Vi starter i denne utgaven med en reportasje fra Polen.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Forsidefoto: Henrik Evertsson
Redaksjonen avsluttet 16.1.2018
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet

@Advokatbladet

@Advokatbladet

Sterkt kritisk til utilregnelighetsforslag

Justis- og beredskapsdepartementet blir møtt med en storm av motstand mot forslaget om å erstatte psykose-begrepet med betegnelsen «alvorlig sinnslidelse», samt å erstatte det «medisinske prinsipp» - altså at det er retten, og ikke de sakkyndige, som avgjør skyldspørsmålet.

Forslaget kommer som en endring i straffeloven og straffeprosessloven om skyldevne, samfunnsvern og sakkynndighet, og ligger nå til behandling i justiskomiteen på Stortinget.

«Lovforslaget oppstiller tilleggsvilkår om at personen er «utilregnelig» på grunn av lidelsen. Videre presiseres det uttrykkelig i loven at retten ved utilregnelighetsvurderingen skal legge vekt på graden av svikt i personens virkelighetsforståelse og funksjonsevne. Dette vil tydeliggjøre at det er symptomtyngden på handlingstidspunktet som er avgjørende, ikke om personen har en diagnose, og at det er retten, ikke de sakkyndige, som avgjør skyldspørsmålet», heter det i proposisjonen.

I en kronikk i Morgenbladet ber en rekke kjente rettsmedisinere og jurister Stortinget om å sende preposisjonen tilbake til Stortinget. Bak kronikken står blant andre Tor Langbach, tidligere leder av Domstoladministrasjonen, Aslak Syse, jusprofessor ved UiO og lege, Randi Rosenqvist, spesialist i psykiatri, Anders Løvlie, førsteamanuensis i rettsvitenskap og sekretær for Straffeprosesslovutvalget, og Marit Halvorsen, jusprofessor ved UiO.

«Det fremlagte lovforslaget definerer verken det strafferettslige begrepet *alvorlig sinnslidelse* eller oppstiller nærmere kriterier på hva det vil si å være *utilregnelig*. Det skal retten likevel ta stilling til. Dette gir ikke rettsikkerhet», skriver de.

Frode Sulland har på vegne av Advokatforeningen deltatt i en høring i justiskomiteen på Stortinget om saken, og der stilte han seg bak momentene fra innlegget.

– Det er forstemmende å se at faglighet blir overkjørt. Fra departementets side har man valgt å fremme nye forslag, uten faglig utredning, og uten påvist behov. Problemet, slik Advokatforeningen ser det, har ikke vært at for mange frifinnes som utilregnelige, men tvert imot – som man kan se av Gjenopptakelseskommisjonens praksis – at for få frifinnes, og dermed har måttet få sine saker gjenopptatt, sa Sulland.

Forslaget vil føre til større rettsulikheter, mente han.

Nye advokater

KrF-topp Hans Olav Syversen tapte sin stortingsplass ved fjorårets valg, etter tolv år på Stortinget. Frem til i fjor høst var han leder av Finanskomiteen, og nestleder i KrFs stortingsgruppe. Nå har Advokatene i Obos sikret seg den tidligere toppolitikeren som

advokatfullmektig. Ifølge Obos' nettsider tar advokatene oppdrag for alle selskaperne i Obos-systemet. Syversen har nå meldt seg inn i Advokatforeningen.

Ap-politikeren Geir Lippestad har gått av som næringsbyråd, og skal i løpet

av våren komme tilbake til advokatjobben i Advokatfirmaet Lippestad.

Hans Olav Syversen. Geir Lippestad.

Får økt innflytelse over salæret

Merete Smith, de politiske rådgiverne Knut Storberget og Martin Kaasgaard Nielsen og juridisk rådgiver Didrik Beck har jobbet iherdig for at Advokatforeningen skal få forhandle om salærfastsettelsen.

Advokatforeningen skal heretter konsulteres før størrelsen på neste års salærsats blir bestemt, heter det i den blågrønne regjeringserklæringen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Advokatforeningens rolle er styrket i forbindelse med fastsettelsen av salærsatsen, sier Knut Storberget.

Den tidligere justisministeren og stortingsrepresentanten jobber deltid som politisk rådgiver i Advokatforeningen, og var, sammen med den øvrige staben i Advokatforeningen, opti-

mistisk etter å ha lest regjeringserklæringen.

Ett av punktene i den skriftlige, politiske plattformen som partiene Høyre, FrP og Venstre er blitt enige om, er følgende: «Fastsette salærsatsens størrelse i statsbudsjettet etter konsultasjoner med Advokatforenin-gen.»

– Mange vil nok si at konsultasjon er mer enn dialog, men kanskje noe mindre enn forhandling, sier Storberget.

MER AKTIV ROLLE

Da Advokatbladet gikk i trykken, var det ikke avklart hva som ligger i ordet «konsultasjon», som altså erstatter

Øker kvinne-andelen

Line Nilsen og Tone Kaarbø startet ved nyttår som partnere i Hammervoll Pind. Nilsen har vært senioradvokat i selskapet siden 2015. Tone Kaarbø kommer fra stillingen som senioradvokat i Wiersholm. Med dette opprykket øker antall kvinnelige

partnere fra én til tre. Totalt er det 23 partnere i selskapet.

Line Nilsen har betydelig kompetanse innen fast eiendoms rettsforhold, og har lang erfaring innen forsikrings- og erstatningsrett, samt omfattende prosedyre-

erfaring. Tone Kaarbø har jobbet innen skatterett og skatteadministrasjon, og jobber nå hovedsakelig med generell næringsbeskatning, aksjebeskatning og selskapsrett.

Line Nilsen.

Tone Kaarbø.

den tidligere avtalen om «drøftelser».

– I departements- og regjeringssammenheng er ordet konsultasjon blitt definert blant annet ut fra den konsultasjonspraksisen som har utviklet seg mellom regjeringen og Sametinget i samepolitiske spørsmål, sier Storberget.

Generalsekretær Merete Smith tror at formuleringen vil gi Advokatforeningen er mer tydelig og aktiv rolle i prosessen med å fastsette salærsatsen.

– Dette er vi glade for, og tolker i beste mening, sier Smith.

– Nå er vi opptatt av å komme tidlig inn i forbindelse med 2019-budsjettet, som departementet allerede har begynt å jobbe med,

samt revidert nasjonalbudsjett, sier Smith.

INNGREP I PERSONVERNEN

Foreningen er også fornøyd med at regjeringen vil få ned bruken av isolasjon i fengslene, en problemstilling som foreningen har jobbet med i en årrekke.

– Vi er også glade for at regjeringen skal nedsette en personvernkommisjon for justisfeltet som blant annet skal se samlet på alle de nye virkemidlene politiet har fått til rådighet i anti-terror-lovgivningen, og hva disse har betydd av inngrep i personvernet. Dette var problemstillinger vi tok opp i fjorårets årstale, sier Smith.

Advokatforeningen har vært en viktig pådriver i dette arbeidet, forteller hun.

– At rettshjelpiltakene skal styrkes, er bra. Dette betyr at den nye regjeringen er mer opptatt av rettshjelp enn tidligere regjeringer, noe vi synes er viktig.

Smith forventer også at regjeringen følger opp lovforslaget til ny straffeprosesslov.

– Der ligger det mange effektiviseringsforslag, sier hun.

Venstres Trine Skei Grande har støttet Advokatforeningens kamp for økt salærsats og forhandlingsrett. Foto: Venstre

Vil ha mindre isolasjon

Her er noen av de justispolitiske forslagene i den blågrønne regjeringens politiske plattform:

- Gjennomføre forsøk i utvalgte politidistrikt med elektrosjokkvåpen.
- Redusere bruken av isolasjon.
- Gjennomgå bruken av varetekt, vurdere alternative tvangsmidler.
- Sette ned et offentlig utvalg for å vurdere dagens politimetoder.
- Styrke innsatsen mot voldtekt og heve

politiets kompetanse på området.

- Styrke de frivillige rettshjelpiltakene.
- Vurdere organiseringen av domstolstrukturen og kriminalomsorgen, basert på evalueringer.
- Holde soningskøene nede.
- Styrke arbeidet mot økonomisk kriminalitet.
- Beholde det generelle straffenivået i perioden, men åpne for mindre justeringer på enkelte

områder innenfor dagens rammer.

- Trappe opp arbeidet for å innføre lyd- og bildeopptak i norske domstoler.
- Mer effektiv straffesaksbehandling og «hurtigspor» i domstolene.
- Endre straffeloven slik at forvaringsdømte ikke kan slippe ut tidligere enn om de hadde fått ordinær fengselsstraff.
- Utrede fordeler og ulemper med å skille politi og påtalemyndighet.

Transocean-høring

Advokatforeningen har avgitt en høringsuttalelse til Riksadvokaten om evaluering av Transocean-saken, og mener at det største og mest presserende problemet i utvalgets rapport, er at «ressurs- og kompetansemangel i politiet og påtalemyndigheten avbøtes med «samarbeidsløsningen» er man i stadig større grad har åpnet for å overlate etterforskningsoppgaver og endog rettslig subsumsjon til personell fra andre statsetater – dels etater som i prinsippet er «fornærmet» i straffesaken, dels «kontrolltater».

Dette går grunnleggende på tvers av prinsippet om en uavhengig og objektiv påtalemyndighet som skal være frikoblet fra den øvrige (politisk instruerbare) statsforvaltningen.

Det er således etter Advokatforeningens syn presserende å sikre en tilstrekkelig finansiering av påtalemyndigheten og etterforskningsorganene i politiet til at disse fullt ut kan foreta sin egen uavhengige etterforskning og påtalevurdering av økonomiske straffesaker», heter det i uttalelsen.

7000 sider nye finanslover

«Onsdag 3. januar fikk Norge innført nytt regelverk for hvordan finansnæringen skal handle med aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter», skriver kommentator Kjetil Wiedswang i Dagens Næringsliv.

Han sikter til Mifid 2, Markets in Financial Instrument Directive II, som gjelder for EU og EØS-landene, og som krever at et stort antall opplysninger om hver transaksjon loggføres og lagres.

Hensikten med regelverket er å oppdage innsidehandel og bobler, og gi mer kunnskap, og sette kunder i stand til å sjekke hvordan pengene brukes. Det skal koste om lag tyve milliarder kroner å få på plass systemet.

Wiedswang er forundret over at regelverket er innført, uten politisk debatt i Norge. «Det er påstått at EØS-avtalen har gjort Norge til et lydrike. Norske politikere oppfører seg som vi er det», skriver han.

Kritisk til ny finansavtalelov

Advokatforeningen er ikke alene om å mene at Justis- og beredskapsdepartementet har gjort slepphendt arbeid med forslagene til revisjon av finansavtaleloven.

TEKST: THEA NORDEÉN DAHL

Flere aktører sender et skeptisk blikk Justisdepartementets vei etter at forslagene til endring av finansavtaleloven ble offentliggjort. På departementets nettsider kan man lese at Advokatforeningen, Finans Norge, Finansdepartementet og Finanstilsynet er blant flere som mener at departementet begrunner forslagene for dårlig.

– Det er ikke ofte en ser en så klar kritikk knyttet til en høringsrunde, sier leder av Advokatforeningens lovutvalg for bank, finansiering og valuta, Kjersti Tøgard Trøbråten.

Revisjonen av finansavtaleloven behandler i hovedsak tre ulike direktiver; Det reviderte betalingstjenestedirektivet (PSD2), boliglånndirektivet (MCD) og betalingskontodirektivet (PAD). I tillegg er det foreslått flere endringer som ikke følger av disse. Advokatforeningens innvendinger knytter seg først og fremst til forslagene som går utover direktivimplementeringen.

SAVNER ET EGET LOVUTVALG

Advokatforeningen mener at flere av forslagene er uklare og skaper tolkningstvil.

– Departementet burde hatt et lovutvalg hvor de ulike interessene i næringslivet er representert; banker, Finanstilsynet, forbrukerne og så videre. På den måten kunne de også ha forebygget potensielle misforståelser eller uklarheter.

En gjennomlesning av høringsuttalelsene på Justisdepartementets nettsider avdekker raskt at flere støtter Advokatforeningen. Trøbråten sier departementet gir inntrykk av de kun ønsker å skape klarhet og forenkle loven, mens de i realiteten ønsker større endringer.

– Dette kan eksempelvis føre til mindre frihet i næringslivet, eller til nye utfordringer knyttet til bevisbyrden i en potensiell konflikt mellom ulike parter, sier Trøbråten.

FOR TYNNE UTREDNINGER

Departementet åpner blant annet for å endre finansavtaler til «gjenstand for regulering, og at koplinger til ulike former for institusjoner utgår». I høringsuttalelsen påpeker Advokatforeningen hvordan virkeområdet fremstår som skjønsmessig og uklart, og det antas å kunne virke prosessdrivende.

– Når man ønsker store, gjennomgripende endringer i loven, bør man inkludere representanter for de ulike interessene som berøres. Her mener foreningen at departementet kommer til kort, sier Trøbråten.

Det foreslås også å utvide dagens finanslov til å omfatte IPS, men her har departementet ingen begrunnelse i det hele tatt, med unntak av at det «kan være hensiktsmessig». Dette er bare noen av flere punkter hvor Advokatfo-

reningen mener det er behov for en tydeligere utredning.

IKKE ENIG

Justis- og beredskapsdepartementet kjenner seg ikke igjen i Trøbråten opplevelse av en tung kritikk mot høringsnotatet, og peker blant annet på responsen fra Forbrukerombudet, Universitetet i Oslo og Juss-Buss som eksempler.

– Hovedinntrykket er foreløpig at høringsinstansene er delt i synet på høringsnotatet og lovforslaget, sier Andreas Skjold-Lorange, senior kommunikasjonsrådgiver i departementet.

Han forteller videre at de vil gå grundig gjennom innspillene som har kommet i høringen.

– Høringsuttalelsene vil gi grunnlag for de videre vurderingene av det endelige lovforslaget som skal fremmes for Stortinget, avslutter han.

Næringsliv-slakt

Ni organisasjoner har skrevet et brev til justisminister Per-Willy Amundsen der det påpekes at høringsprosessen har avdekket «omfattende og vidtrekkende kritikk av departementets lovforslag fra en lang rekke instanser».

Bak brevet står Advokatforeningen, NHO, Finansforbundet, Finans Norge, Virke, Norsk Landbrukssamvirke, Finansforbundet, Verdipapirforetakenes Forening, og Verdipapirfondenes Forening.

Departementet burde ha nedsatt et lovutvalg, heter det i brevet.

«Flere av forslagene medfører en vesentlig endret rettstilstand på finansområdet, med til dels omfattende endringer i avtalerettslig regulering av finansavtaler. (...) Avtalefrihet er viktig, og må opprettholdes for å sikre nødvendig fleksibilitet for næringslivet.»

Aktuelle fagtilbud – meld deg på!

Arbeidsrett

Fagforum i arbeidsrett	8. MAR.–18. OKT.
Det årlige arbeidsrettskurset, Bergen	1.–2. MAR.
Kollektiv arbeidsrett – sentrale emner	16. APR.

Diverse kurs

Advokatenes fagdager 2018	31. MAI.–1. JUN.
Kurs i samiske rettsspørsmål	15.–16. MAR.

Alternativ tvisteløsning

Forhandlingskurs på Harvard-campus – Workshop	25.–27. JUN.
Forhandlingskurs på Harvard-campus – Advanced	28.–29. JUN.

Asyl- og utlendingsrett

Dagskurs for advokater i advokatordningen for asylsøkere	23. JAN.
--	----------

Bedriftsjuristene

Nordisk Bedriftsjuristkonferanse – The Nordic Gathering	25.–26. JAN.
---	--------------

Barnerett

Det årlige barnerettskurset	12.–13. APR.
-----------------------------	--------------

Bistandsadvokater

Det årlige bistandsadvokatkurset	1.–2. MAR.
----------------------------------	------------

Bolig- og eiendomsrett

Det årlige næringseiendomskurset	8. FEB.
Nyheter, trender og sentrale emner (Bergen)	2. MAI
Nyheter, trender og sentrale emner (Oslo)	4. MAI

Byggekontrakter og entrepriserett

Entreprisedagen	24. APR.
-----------------	----------

Børs- og verdipapirrett

Børsrettsdagene	29.–30. JAN.
-----------------	--------------

Energi- og miljørett

Det årlige kurset i energi- og miljørett	6.–7. MAR.
--	------------

Erstatningsrett

Fordypningskurs om yrkesskade, Oslo	12. APR.
Fordypningskurs om yrkesskade, Bergen	19. APR.
Fagforum i personskadeerstatning	4. APR.–5. DES.
Personskadeerstatningsrett - hovedlinjer og utvalgte emner	24.–25. MAI
Storskadekurs med erstatningsutmåling	14. MAR.

Etikk

Advokatetikk – 5 kurs	Se jus.no
Etikk og risikohåndtering for advokater	7. JUN.
Etiske dilemmaer – etikk for advokater	22. MAR.
Taushetsplikt	9. APR.

Forvaltningsrett og statsrett

Forvaltningsrett – nyheter og ajourføring	13. FEB.
Sentrale emner i kommunalretten	25. MAI
Offentleglova i et nøtteskall	E-KURS

Helse- og trygderett

Det årlige trygderettskurset	31. JAN.–1. FEB.
Sentrale emner i helseretten	28. FEB.

IKT

Det årlige IKT-rettskurset	8.–9. MAR.
----------------------------	------------

Konkurs

Merverdiavgift – muligheter og fallgruver for bostyrere	15. FEB.
Insolvens i entrepriserforhold	15. MAR.
Immaterielle rettigheter i konkurs	9. APR.
Det årlige konkursrettskurset i Kristiansand	7.–8. JUN.

Konkurranserett

Det årlige statsstøttekurset	18.–19. APR.
------------------------------	--------------

Ledelse

Fagforum i ledelse	12. APR.–14. JUN.
Lederkonferansen	8. FEB.
Finn fokus	E-KURS

Offentlige anskaffelser

Det årlige kurset i offentlige anskaffelser	25.–26. APR.
---	--------------

Opphavsrett

Det årlige opphavsrettskurset	19.–20. APR.
-------------------------------	--------------

Personvern

Innføring i personvern	20. MAR.
Personvern i praksis	24. APR.
Personvern i praksis	31. OKT.

Regelteknikk

Regelteknikk – gjennomføring av EU/EØS forordninger og direktiver	8. MAI
---	--------

Regnskap og økonomi

Økonomiforståelse	8.–9. FEB.
Økonomiforståelse	15.–16. MAR.
Fordypningskurs i økonomi	26.–27. APR.

Sivilprosess

Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett	12. FEB.
Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett	28. MAI
Argumentasjon og prosedyreteknikk	6. MAR.
Argumentasjon og prosedyreteknikk	27. APR.
Avhør av parter og vitner	16.–17. APR.

Skatterett

Det årlige skatterettskurset i Oslo	5.–6. FEB.
-------------------------------------	------------

Skjønns-, ekspropriasjons- og vassdragsrett

Det årlige ekspropriasjonsrettskurset	10.–11. APR.
Innføring i ekspropriasjonsrett	31. JAN.–1. FEB.

Tingsrett

Det årlige tingsrettskurset	8.–9. FEB.
-----------------------------	------------

Kjersti Tøgard Trøbråten, partner i Wiersholm, leder lovutvalget for bank, finansiering og valuta.

Poengsanker Morten Goller er ny MP i Wiersholm

Vil delegere mer enn forgjengeren

Business as usual, men noen endringer vil komme, varsler ny MP i Wiersholm, Morten Goller (49). Her med partnerne Christel Søreide (39) (t.v.) og Kristine Hasle Øverby (38).

Wiersholms ferske managing partner Morten Goller vil ikke slutte å ta saker i retten. Fremover skal han fordele flere arbeidsoppgaver på de andre partnerne i en mer mangfoldig partner-stab.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

1. januar 2018 tok Morten Goller over som managing partner i Wiersholm, en jobb Nils Thommessen hadde i seks år. Goller varsler ingen revolusjon i firmaet, men enkelte mindre endringer kan komme.

– Grunnleggende sett ser jeg for meg å fortsette det prosjektet Nils startet, men kanskje fordype og forsterke noen områder. Vi får gode tilbakemeldinger fra klientene, og slår nye omsetningsrekorder hvert år, så det er ikke grunn til å forandre så mye, men verden blir mer og mer kompleks. Det krever et økt fokus på innovasjon og

digitalisering, og et bærekraftig mangfold i firmaet, sier Goller til Advokatbladet.

Han peker på at klientenes hverdag endres raskt.

– Vår verden er allerede preget av digitalisering og kunstig intelligens, men kundenes hverdag er enda mer preget av dette enn hva vi er. At deres verden forandrer seg radikalt, gjør at vi må tilpasse oss dem ved å utvikle kompetansen vår og spesialisere oss på nye områder.

FORTSETTER ADVOKAT-VIRKSOMHETEN

Morten Goller fikk aller flest poeng av samtlige på fjorårets advokat-kåring i Finansavisen, der kolleger fra andre firmaer stemmer, og øverste plassering i kategoriene «Offentlige anskaffelser», og «Konkurrentenes mest ettertraktede».

– *Hvor annerledes blir din nye hverdag kontra den du har hatt til nå?*

– Jeg skal fortsette å jobbe som advokat, og har et klart mål om å klare

å kombinere rollene. Men det er klart at en stor del av dagen nå vil gå med til å lede firmaet. Samtidig har jeg allerede mange rettsaker berammet de neste par årene. De kommer jeg til å ta, i tillegg til nye tvisteoppgaver.

Goller påpeker at forventningene som stilles til managing partnere er mye større i dag enn før.

– For femten, tyve år siden var nok MP-rollen mer slik at den gikk på rundgang mellom partnerne. Ettersom firmaene er blitt mye større de siste ti årene, har rollen utviklet seg til å bli en mer reell lederposisjon.

MER MANGFOLDIGE

Han understreker at selskapets styre har vært klare på at Goller også skal fortsette som advokat.

– Vi har en bred og velfungerende ledergruppe og administrasjon. Jeg kommer nok til å delegere noe mer enn det som har vært nødvendig for Nils, med klare ansvarsområder for de andre partnerne. Den kombinasjonen vil gjøre det mulig å klare begge deler, sier Goller.

To av de ferskeste Wiersholm-partnere er Kristine Hasle Øverby og Christel Søreide. Øverby har ett års erfaring som partner, mens Søreide ble tatt opp nå ved nyttår.

De er begge «ekte Wiersholmere», som har gått hele veien fra fullmektig til partner i samme selskap.

– Det har vært et lærerikt og spennende år! Siden jeg har jobbet i Wiersholm lenge, følte jeg meg allerede innenfor, men du blir innenfor på en litt annen måte når du blir partner. Som partner har jeg fått god støtte, og mer ressurser rundt meg, påpeker Øverby, som også er medlem i Advokatforeningens kvinneutvalg.

– Vi har nå flere fra de store firmaene i utvalget. Jeg tror det er viktig at vi er forbilder for de yngre. Når opptil sytti prosent av studentene som går ut er kvinner, er vi som bransje helt avhengig av å få opp de beste kandidatene, og å få dem med hele veien, sier Øverby.

TRE KVINNER UNDER 40

Både hun og Søreide er partnere og småbarnsmødre i trettiårene – en

uvanlig kombinasjon i forretningsadvokatverdenen.

– Hos oss har vi nå tre kvinnelige partnere under forti. Det tror jeg ikke det er noen av de store firmaene som matcher oss på, fastslår Øverby.

Wiersholms samfunnsansvar skal fremover ligge under arbeidsrettsadvokat Christel Søreides vinger.

– Det dreier seg om å synliggjøre og tilrettelegge vårt pro bono-arbeid, om etikk, bærekraftig utvikling, vårt undervisningsopplegg og mangfold blant de ansatte. Vår faglige undervisning er en viktig dimensjon i det vi gjør, og egentlig en del av pro bono-arbeidet, sier hun.

Øverby påpeker viktigheten av mangfold i advokatbransjen, også ut over en bedre kjønnsbalanse. Firmaet har blant annet et samarbeid med Mino. Jur, en organisasjon for minoriteter på Det juridiske fakultet. Wiersholm har flere ansatte advokater med minoritetsbakgrunn, men fortsatt en partnerstab dominert av norske navn.

– Blant studenter med minoritetsbakgrunn har jus tradisjonelt ikke vært

det foretrukne faget. Men der ser vi en vesentlig endring. Fullmektig-basen vår speiler samfunnet bedre enn partnerskapet, sier Øverby.

Wiersholm har flest kvinnelige partnere av de store forretningsadvokatfirmaene med syv. Firmaet har i likhet med de andre store forretningsadvokatfirmaene fortsatt en vei å gå for å forbedre kjønnsbalansen, med kun syv kvinner i partnerstaben på 44.

– Noen må ut for at det skal være plass til nye. Det kommer ikke til å være 50-50 over natten. Målsetningen må være at opptakene av partnere er balanserte, sier Øverby.

Goller forteller at de interne opptakene de siste tre, fire årene har vært ganske jevnt fordelt mellom kjønnene.

– Når vi tar opp voksne partnere, er tilfanget i større grad menn, det har forstyrret bildet litt. Ikke fordi det har vært et mål, men fordi det har vært menn som har vært tilgjengelige innenfor de fagområdene hvor vi har hatt behov for kompetanse, sier Goller.

Krystian Markiewicz, leder av Polens største dommerforening, dommer Katarzyna Gajda og advokat Jędrzej Klatka er bekymret for rettsikkerheten i sitt hjemland Polen.

Rettstaten under press i **POLEN**

I EU-landet Polen er justisministeren og riksadvokaten samme person, og myndighetene er i ferd med å overta mer og mer av kontrollen i domstolene. Samtidig kjemper advokater, dommere og demokratiforkjempere for å beholde rettsstatens verdier.

KATOWICE: Det blåser en sur januarbris i den sydpolske byen Katowice, et par timers kjøretur vest for Krakow. Ek-

soslukten minner om at dette er en av Polens eldste industribyer – og fremdeles et av Europas mest forurensede områder. I dag har likevel stadig flere trendy caféer, barer og større utesteder inntatt den en gang så gråe byen.

Men Polen er EU-medlem på femtende året, bare en kort fergetur fra svensekysten. I området har også en rekke internasjonale selskaper slått seg ned.

I det polske parlamentet, har partiet *Lov og rettferdighet* hele 237 av 460 seter, altså rent flertall. Kritikerne mener de demokratiske verdiene er i ferd med å smuldre opp.

– REGJERINGSSTYRT

Katowice huser flere større universiteter, deriblant universitetet i Slaski, som har et juridisk fakultet som er rangert som en av de beste jusutdanningene i Polen.

Ved Universitetet møter vi Jędrzej Klatka, partner i advokatfirmaet Klatka & co, dommer Katarzyna Gajda ved tingretten i Krakow og leder av Foreign Committee i en av Polens to advokatforeninger, samt tingrettsdommer Krystian Markiewicz, som er leder av Polens største dommerforening, IUSTITIA, der om lag en tredjedel av de polske dommerne er medlem.

De tre er dypt bekymret over utviklingen i landet.

– Når man ser på rettstaten, og prosessen i straffesaker på overflaten, ser det kanskje greit ut, og ganske likt som i andre land. Problemet er at i praksis er rettssystemet i stor grad styrt av regjeringen, sier dommer Katarzyna Gajda.

– Polen er i en veldig vanskelig situasjon, legger kollega Klatka til.

Markiewicz i dommerforeningen er bekymret for rettstatsverdiene i landet.

– I Polen blir dommere til Høyesterett nå plukket ut uten offisielle valgkriterier. Den viktigste faktoren for å bli valgt, er hvorvidt dommeren støtter regjeringspartiet, ikke kvalifikasjoner. I tillegg har vi en midlertidig lov som gir justisministeren anledning til å avsette domstolsjefene – uten begrunnelse. På bare to år har han derfor kunnet sørge for at flertallet av domstolsjefene er blitt byttet ut, sier Markiewicz.

KVINNER MÅ GÅ AV FØR

En av endringene den polske regjeringen har fått mest kritikk for internasjonalt, også fra EU, er innføringen av en ny, lavere pensjonsalder for dommere; 65 år for menn, og 60 år for kvinner. Kombinert med at justisministeren har tatt kontroll over dommerutnevnelserne, ser kritikerne lovendringen som et fremstøt for å sette inn dommere som er politisk enige med den nasjonalkonservative regjeringen.

IKKE RETTSKRAFTIGE LIKEVEL

Et annet kontroversielt lovforslag, er å gi parlamentsmedlemmer rett til å gjøre rettskraftige dommer, fra opptil tyve år tilbake, ugyldige, dersom statsadvokat-embetet ønsker å ta opp saken igjen i rettsystemet.

– Selv om du vinner en sak, og får en rettskraftig dom, kan du dermed aldri være sikker på om avgjørelsen blir tatt opp igjen mange år senere.

Også offentliggjøring av navnene på mer enn 800 pedofilidømte på en egen nettside har vekket reaksjoner internasjonalt.

POPULÆR BLANT FOLKET

Ifølge Klatka og Markiewicz argumenterer justisminister Zbigniew Ziobro med at endringene er kommet for å få kontroll over korrupsjonen i rettssystemet og dommere som ikke gjør jobben sin – en påstand langt fra sannheten, ifølge de to.

– Slik jeg ser det, forsøker Lov- og rettferdighetspartiet å sørge for at par-

tiets kjernesaker blir ivaretatt slik de ønsker, sier Markiewicz.

– Men vi må være så ærlige å erkjenne at justisministeren er populær blant det polske folk, og god på å skaffe seg PR, sier Klatka, som er den polske advokatforeningens representant i den europeiske organisasjonen CCBE (Council of Bars and Law Societies of Europe).

Katarzyna Gajda peker på at den forrige regjeringen ikke fokuserte særlig på å styrke familiene.

– Dagens regjering har innført en utbetaling av 110 euro i måneden pr. barn til familier som får to barn eller flere, forteller hun.

PRIVATØKOMIEN I BEDRING

At arbeidsledigheten er lavere enn på lenge, og mange polakkers økonomi romsligere enn før, bidrar også til at regjeringspartiet får arbeidsro – tross dramatikken i domstolene.

– Hva kan det internasjonale samfunnet gjøre for å endre situasjonen?

– Jeg var nylig i kontakt med representanter fra EU. De ville vite om CCBE skulle komme med en uttalelse om denne saken. Vi planla i utgangspunktet ikke dette – vi har kommet med en rekke resolusjoner fra advokatforeningene uten at det har fått konsekvenser.

Et TV-team fra den reklamefinansierte kanalen TVN24 var på plass i Katowice samme dag som Advokatbladet for å prate med Krystian Markiewicz om dommerutnevnelser i polske domstoler.

DYSTRE UTSIKTER

– Jeg frykter at flere straffesaker vil gå med aktor utpekt av justisministeren, dommer utpekt av justisministeren – og i noen saker er til og med forsvareren i saken utpekt av justisministeren, sier Klatka.

– De langsiktige konsekvensene av dette kan mistillit til systemet, og at flere og flere klienter vil tenke at den eneste måten å vinne sakene på, er å bestikke noen. Det igjen kan føre til at ærlige advokater ikke lenger får saker.

– Vi risikerer et system der advokater som handler etisk riktig, vil bli stående uten jobb, sier han alvorlig.

Les også Merete Smiths kommentar, side 49

ANNONSE

Finansavisen
JUS 2018

Advokatundersøkelsen 20 år

Sett av onsdag 14. februar fra kl 1830 i kalenderen. Denne kvelden blir det festaften med prisutdeling til vinnerne av årets Advokatundersøkelse på Grand Hotel i Oslo.

Komiker Odd Magnus Williamson vil være konferansier, Stéphane Lemarchand fra DLA Piper Paris kommer for blant annet og snakke om utfordringene advokatselskaperne vil møte i fremtiden.

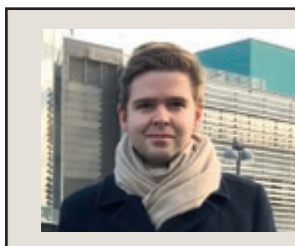
Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Utgave 1 – 2018 kommer ut torsdag 15. februar

Bestillingsfrist 1. februar og materiellfrist 5. februar

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf.: 900 15283 | E-post: caroline@hegnar.no
www.jusmagasinet.no

På bakgrunn av Polens omstridte domstolsreform, har EU foreslått å aktivere Art.7 – ofte omtalt som «atombomben i EU» – som er en formell advarsel mot land som beskyldes for å krenke grunnleggende rettigheter. Polen risikerer å miste stemmeretten i EU-organer.

Advokatbladet har vært i Polen og snakket med advokater og jurister.

I Polen: HENRIK SKJEVESTAD

Skammer seg over utviklingen

Nylig marsjerte 60.000 nasjonalister for et «hvitt Polen og hvitt EU». – Jeg er skamfull over at vi ikke har klart å lære opp befolkningen vår bedre, og at dette kan skje i et land der så mange er blitt drept som følge av fascismen, sier demokratiforkjemper Pawel Szczepanek.

KATOWICE: Han er nestleder i den frivillige organisasjonen KODs Slaskie-avdeling. Slaskie er et område sør i Polen med nesten fem millioner innbyggere. KOD – *Komitet Obrony Demokracji*, eller komiteen for å forsvare demokratiet – har grupperinger over hele Polen, og ble dannet i Warszawa i kjølvannet av at høyrepopulistpartiet Lov og Rettferdighet vant valget.

– Med lovene Lov- og rettferdighetspartiet har vedtatt, især avsettingen av domstollederne, mener vi presidenten, og hans parti, bryter den polske

KOD

Ble dannet like etter at Lov og rettferdighetspartiet (Pis) vant valget i 2015, og det påfølgende polske parlamentet vedtok å ugyldiggjøre den tidligere regjeringens utnevnelser av fem dommere. Siden oppstart har organisasjonen motsatt seg og reagert på handlinger fra regjeringen eller president Andrzej Duda, som ble ansett som ulovlige, udemokratiske, å begrense sivilis frihet, eller å være imot europeiske prinsipper.

(Kilde: Wikipedia)

– Det viktigste nå er at noen andre vinner neste valg. Jeg vil ikke fortelle folk hvilket parti de skal stemme på, men ber dem velge et av de demokratiske partiene, sier Pawel Szczepanek.

grunnloven. Dette skjer uten at vi har mulighet til å gjøre noe, sier Pawel Szczepanek.

KOD-toppen peker på at pressefriheten er blitt begrenset, styret i statskanalen er blitt byttet ut med representanter fra Lov- og rettferdighet, og den amerikanskeide, store polske TV-kanalen TVN fikk nylig en bot på over tre millioner kroner for å ha dekket regjeringensprotestene i Warszawa på vanlig journalistisk måte. Nylig ble det riktignok klart at det polske Medietilsynet har trukket tilbake denne boten.

BLIR SKREMT AV PROTESTENE

– Vi har hatt opp mot 200.000 mennesker i våre demonstrasjoner, men myndighetene bryr seg ikke, forteller Szczepanek, som i sin sivile jobb er ingeniør og leder i et selskap.

– Hvordan finner du motivasjon til å jobbe frivillig i KOD?

– Jeg er 46 år. I tjuen av dem levde jeg under kommuniststyret, før Polen ble et

fritt land. Polen har endret seg masse siden 1989. Først fikk vi friheten, så kom det en økonomisk hard periode, men likevel med suksess for landet. Vi kom etter hvert inn som medlem i NATO og EU. Da jeg var femten år kunne jeg ikke en gang ha drømt om det! Om vi nå går tilbake til den mørke siden, vil det være forferdelig, både for meg, mine barn og mine eventuelle barnebarn. Jeg har en bra jobb, en god lønn, og en lykkelig familie, og trengte egentlig ikke gjøre noe. Men i sjelen min... Om ett år eller to kan det være for sent!

– Hvilke konsekvenser frykter du?

– Vi har hatt protester, med opp mot 60.000 nasjonalister som roper at de vil ha et «rent Polen, hvitt Polen». Jeg synes dette ligner situasjonen som var i Tyskland på 20- og 30-tallet. Noen sier at vi har kommet lenger nå – og at noe slikt aldri kan skje igjen. Men hvorfor ikke?

Protesten KOD-lederen sikter til fant sted på Polens uavhengighetsdag, 11. november 2017.

– Det er en dobbel skam at det i et land der fascismen har drept millioner av mennesker, foregår slike protester. At vi ikke har lyktes i å utdanne vår oppvoksende generasjon i hva dette dreier seg om, er skamfullt. Når jeg ser unge polakker i slike protester, blir jeg redd.

FRIVILLIGE ADVOKATER

KOD har drift over hele Polen, og om lag 92.000 medlemmer som betaler inn 25 kroner i måneden hver i medlemsavgift. Avgiften skal dekke kostnader til møter, demonstrasjoner og opplæring. Ingen er fulltidsansatte, og alle jobber frivillig. Blant dem er også flere advokater.

Etter en protestaksjon høsten 2016, der en rekke kvinner tok på seg svarte t-skjorter for å vise sin misnøye med regjeringens forslag om å stramme inn abortlovgivningen, fikk syv lærere ved én skole sparken. De hadde et bilde av dem havnet på Facebook, ikledd de svarte t-skjortene. Rektorens begrunnelse var at lærerne hadde blandet sitt politiske syn inn i jobben.

– Våre advokater gjorde en svært god jobb for disse lærerne, og vant alle syv sakene, sier Szczepanek.

20 år med FN-resolusjon

Menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen markerer at det i år er tyve år siden FN's generalforsamling vedtok den såkalte «Human Rights Defenders Act».

Ifølge FN-resolusjonen har alle som jobber for menneskerettighetene krav på beskyttelse. Advokater er en spesielt utsatt gruppe.

MR-utvalget jobber for å spre kunnskap om advokaters arbeids-

forhold i ulike land, og å belyse advokaters særlige ansvar for å forsvare menneskerettighetene.

I samarbeid med Advokatbladet vil utvalget gjennom året rette fokus mot advokaters arbeid rundt om i verden for å forsvare menneskerettighetene.

– EU-MEDLEMSKAP ER REDNINGEN

Han mener det viktigste KOD kan gjøre nå, er å forsøke lære opp det polske folk i politikk- og demokrati-forståelse.

– Veldig mange polakker forstår ikke viktigheten av maktfordelingsprinsippet der regjering, parlament og domstoler kontrollerer hverandre, og hvor viktig det er at også dommerne er uavhengige. Men en dag kan de selv ende opp i retten. Det kan skje alle.

Szczepanek er også kritisk til regjeringens massive EU-mostand, og

frykter konsekvensene av en polsk exit. Han mener Polens velferdsøkning de siste to tiårene i stor grad kan tilskrives EU-medlemskapet.

– I motsetning til England, som er et rikt land med sterke bånd til USA, og et forretnings samarbeid med hele verden, har Polen en mye mindre økonomi. Vi er helt avhengig av å samarbeide med de rike landene. Men Kina bryr seg neppe om oss, de vil handle med EU. Om vi går ut av EU, kan det føre til en stor økonomisk krise for Polen, tror Szczepanek.

Tilhengere av organisasjonen *Komitet Obrony Demokracji*, (KOD) har demonstrert i en rekke polske byer de siste par årene. I januar 2016 sto KOD-sympatisører opp for folkets rettigheter i en demonstrasjon i Katowice, etter at en større endring av medieloven i Polen førte til mer statlig kontroll av den polske rikskringkasteren TVP.

– Kvinners rettigheter svekkes

Jusprofessor Barbara Mikołajczyk er bekymret for at likestillingen går i feil retning med ulik pensjonsalder for kvinner og menn i Polen.

I POLEN: HENRIK SKJEVESTAD

KATOWICE / OSLO: – Jeg er redd for hva slags konsekvenser lovendringene vil få, og aller mest bekymret for den nye loven om ulik pensjonsalder for kvinner og menn, sier professor Barbara Mikołajczyk ved Universitetet i Slaski til Advokatbladet.

Tross kritikk fra internasjonalt hold, deriblant EU, som mener den nye loven er i strid med unionens likestillingsreglement, ble loven likevel vedtatt, og trådte i kraft 1. oktober 2017. Polens nåværende regjering argumenterte med at forventningene til kvinner og menn – og rollene deres i familien – er ulike.

Mikołajczyk er professor i internasjonal rett, og ser landets rettsikkerhet i et internasjonalt perspektiv.

– Jeg forsøker å legge frem argumentene overfor studentene, og å la dem tenke selv, sier Mikołajczyk.

– Loven om ulik pensjonsalder er et klart brudd på internasjonale likestillingslover og menneskerettigheter, sier hun.

– Etter mitt syn er formålet med de nylig innførte lovendringene å gi utøvende myndighet midler og kompetanse til å kunne påvirke dømmende myndighet, mener advokat Tomasz Nierzwicki.

Professoren frykter konsekvensene. Minstepensjonen for kvinner i Polen er på under 2500 kroner i måneden.

– Så i tillegg til pensjonen, må veldig mange jobbe for å overleve.

Hun mener at domstolene trengte reformering, men at de nye retningslinjene ikke er riktig medisin.

ENDRINGER MÅTTE KOMME

I Oslo møter vi advokat Tomasz Nierzwicki. Han er fra Polen, og jobber som advokat i et kontorfellesskap på Holbergs plass. De fleste klientene er polakker som bor i Norge. Han har også en polsk advokatbevilling, og et kontor i Szczecin.

Nierzwicki er i likhet med professor Mikołajczyk enig i at en reform i det polske rettssystemet var nødvendig, men at det som har skjedd er urovekkende.

– Sett i lys av en enorm lang saksbehandlingstid, dårlig kommunikasjon mellom retten og partene i rettsaker, unødvendig byråkrati, og rettsgebyrer som er blant de høyeste i Europa, er det åpenbart at endringer i det polske rettssystemet har vært nødvendig, påpeker han.

Advokaten mener lovene som er fattet ikke vil endre kritikkverdige forhold, som var begrunnelsen den polske regjeringen brukte.

Den polske Advokatforeningen Naczelna Rada Adwokacka, (NRA) har sendt en rekke brev til presidenten Andrzej Duda og påpekt at de foreslåtte reformene av rettssystemet ikke vil bidra til mer effektiv behandling av rettsaker.

– NRA mener at lovendringene bare vil skape avhengighet mellom utøvende og dømmende myndighet. Foreningen minner om at på 80-tallet kjempet for demokratiske verdier i Polen, og mener at også i dag er advokatene forpliktet via advokatyret til å motsette seg endringene som er skadelig for demokratiet.

To advokatforeninger

- For «advocates»: The Polish Bar Council med ca 7600 medlemmer.
- For juridiske rådgivere: National Chamber of Legal Advisors med ca. 20.200 medlemmer.
- Begge foreningene er medlem av den europeiske Advokatforeningen, CCBE.
- Juridiske rådgivere kan være ansatte advokater, men ikke om de er forsvarere i straffesaker. Advocates kan derimot ikke være ansatt samtidig som de driver profesjonen.

(Kilde: Wikipedia)

Når nyansene er viktige

I møte med klienter, samarbeidpartnere og i rettsalen kan detaljer være avgjørende. Derfor er det viktig å høre alt som blir sagt tydelig.

I 2020 vil én million nordmenn ha en form for hørselsnedsettelse, hele 60 prosent av disse er i arbeidsfør alder.

Våre trådløse Roger løsninger sikrer at du hører alt som blir sagt uansett arbeidssituasjon, avstand og støyforhold.

Ønsker du å vite mer?

Kontakt oss på info.wireless@phonak.no eller les mer på www.phonak.no

roger

PHONAK
life is on

Taksthopp for bostyrere

– forsvarsadvokater reagerer

– Vi er redde for en økende advokatflukt fra straffesaksområdet, slik man ser en tendens til allerede. Da risikerer samfunnet å stå uten de enerne som graver i dybden og sikrer rett og hindrer urett, sier Solveig Høgtun.

Mens offentlig salærsats ikke blir økt med en krone i 2018, setter Oslo byfogdembete opp timesatsen med hele 370 kroner for advokater som jobber som bostyrere i konkurs.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I et brev til bostyrere i konkurs ved Oslo byfogdembete fra sorenskriver Inga Merete Vik, som Advokatbladet har fått tilgang til, heter det at dagens sats på 1530 kroner timen «ligger vesentlig under det advokatene kan få for andre typer arbeid, herunder det som det offentlig betaler ved mange andre typer advokatoppdrag».

«Oslo byfogdembete har funnet det nødvendig å øke salærsatsen for å

beholde et kompetent bostyrerkorps og sikre fremtidig rekruttering», heter det i brevet, som også forteller at satsenes størrelse vil bli vurdert hvert annet år.

Oslo byfogdembete tilbyr derfor et pent prishopp: Bostyrere vil fra 1. januar 2018 få 1900 kroner pr. time som normalsats, og 2530 kroner ved «særskilt krevende arbeid». Tilsvarende blir satsen 1575 kroner / 2100 kroner for ansatte advokater, mens advokatfullmektiger vil få 1250 kroner som normalsats, og 1660 kroner pr. time for «særskilt krevende arbeid» (se tabell).

PRIS OG KVALITET

Advokat Arild Dyngeland, som har ledet Advokatforeningens aksjonsutvalg for salærsatsen og sitter i Advokatforeningens hovedstyre, synes salærhoppet for bostyrerne på ingen måte er urimelig.

– Byfogdembetet er opptatt av å få høy kvalitet på det arbeidet bostyrere gjør, og de ser at det er en sammenheng mellom vederlag i denne sakstypen og i andre sakstyper. Så setter de opp satsen, for å unngå at de gode bobestyrerne går, og tar bedre betalte oppdrag. Det er akkurat dette vi har forsøkt å fremheve i forbindelse med offentlig salærsats, sier han.

– Det er veldig bra at en domstol ensidig anerkjenner betydningen av markedspris, og sikrer en forsvarlig konkursbehandling, sier Dyngeland.

Når den offentlige salærsatsen ikke justeres, er det en politisk beslutning nær sagt mot bedre vitende, mener han.

– Jeg kan legge til at jeg får de samme signalene fra dommere jeg snakker med, at de har stor forståelse for våre synspunkter. Det er vanskelig å for-

vente at advokatene skal være dem som hele tiden tar samfunnsansvar, og at de skal velge etter samvittighet, og ikke legge opp bedriften etter det som er mest næringsøkonomisk fornuftig, sier Dyngeland.

– LIKE KREVENDE Å VÆRE FORSVARER

Å være bostyrer i konkursbo er ikke nødvendigvis mer krevende enn å være offentlig oppnevnt forsvarer, mener han.

– Det avhenger selvsagt av hva man sammenligner med. Noen konkursbo er veldig enkle, og noen straffesaker likeså. Men en økonomisk stor straffesak, som går over én, tre eller fire måneder – eller tilsvarende narkotikasak eller andre saker med utfordrende juridiske og prosessuelle problemstillinger – kan være like krevende som et komplisert konkursbo. Som forsvarer i økonomiske straffesaker må du ha like god kunnskap om selskapsrettslige og regnskapsrettslige regler om styreansvar, som en bobestyrer må ha, sier Dyngeland.

SER IKKE EN ENESTE GRUNN

Solveig Høgtun i Advokatfirmaet Elden er fast forsvarer i Oslo tingrett og i Borgarting lagmannsrett, og ser ikke en eneste grunn til at det offentlige skal verdsette arbeidet til advokatene som holder på med konkurs høyere enn arbeidet til forsvarere i straffesaker.

– At en offentlig etat slår fast at de for å beholde et kompetent bostyrerkorps og for å sikre fremtidig rekruttering må øke satsene, er absolutt greit. Og nettopp de samme argumentene vi fremholder for å øke satsene i straffesaker også. Også fra et rettssikkerhetsperspektiv er dette viktig. Hvis ikke, beredes grunnen for dem som sluntrer unna og gjør så lite som mulig for å ha en forsvarlig inntjening, med den fare dette medfører for at siktede og tiltalte i straffesaker ikke får forsvarlig advokatbistand, sier Høgtun.

Hun spør seg om den store forskjellen har å gjøre med at bostyrere rekrutteres fra forretningsadvokatverdenen.

Arild Dyngeland var sentral i arbeidet med Advokatforeningens rettshjelpaksjon i 2015.

– Forretningsadvokatene har jo en portefølje som er vesentlig bedre betalt. Men jeg kan ikke se at det er noen grunn for at dette skal være retningssivende, eller at det kreves mer kompetanse for å være bostyrer i enkle konkurssaker enn det som kreves av forsvarere i straffesaker, sier Høgtun.

Den offentlige salærsatsen burde ligge i det samme området som satsene Oslo byfogdembete opererer med, mener hun, og peker på at den offentlige salærsatsen i Danmark i år er oppjustert til 1740 danske kroner (2254 norske kroner) for vanlig arbeid, og 2250 danske kroner (2914 norske kroner) for helgearbeid.

PROVOSERT

– Jeg må jo også få si at det nesten er en provokasjon at Oslo byfogdembetes takst for advokatfullmektiger er 1250 kroner pr. time, altså 230 kroner mer pr. time enn det jeg har som forsvarer, etter 35 år i jobben, sier Høgtun.

Advokater som jobber på straffesaksområdet flytter seg i økende grad over til politiet og påtalemyndigheten, påpeker hun.

– Samlet sett får de bedre vilkår i det offentlige. Det er gjort undersøkelser som viser at for å få den samme lønnen som politi og statsadvokater, må forsvarsadvokaten jobbe mellom ti og tolv timer pr. dag. Det sier seg selv at dette ikke går over tid, sier Høgtun.

– Man velger selvsagt ikke å bli forsvarer hvis målet er å bli rik, men inntjeningen må være så god at det er av interesse for jurister å velge å bli forsvarer i konkurranse med sammenlignbare yrkesvalg, sier Høgtun.

– Veldig mange flinke folk melder seg som advokatfullmektiger hos oss for å prøve seg som forsvarere, men det er ikke mange som blir. Jeg har ikke inntrykk av at så mange ser for seg en karriere gjennom livet som forsvarsadvokat. Dette er demotiverende og forferdelig trist, sier Høgtun.

	Normalsats	Særskilt krevende arbeid
Bostyrer	1900	2530
Ansatt advokat	1575	2100
Advokatfullmektig	1250	1660
Saksbehandler	750	
Borevisor	1575	2100
Revisorassistent	1000	1330
Kreditorutvalg	500	
Kreditorutvalg særsk. komp.	1000	
Studentmedlem	200	

Oslo byfogdembetes takster for bostyrere i konkurs i 2018.

ANNONSE

GJØRE USIKRE FORDRINGER OM TIL SIKRE PENGER?

7 FJELL

www.7-fjell.no

7 FJELL AS har kjøpt pengekrav fra konkursbo over en periode på 17 år. Omgående oppgjør og konfidensiell behandling. **NYTT:** Vi kjøper også utestående salærkrav.

Leder i Bistandsadvokatutvalget, Hege Salomon, sier at bistandsadvokater har plikt til å undersøke om omvendt voldsalarm kan være aktuelt i saker de jobber med. FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Bistandsadvokater har en plikt til å sjekke om omvendt voldsalarm kan være aktuelt

Den flytter belastningen til den som er dømt, og det virker. Men i hele landet er det bare fem straffedømte som går med omvendt voldsalarm. Bistandsadvokater og politi oppfordrer flere til å bruke ordningen.

TEKST: GEORG MATHISEN

Det er snart fem år siden ordningen med omvendt voldsalarm ble innført. I mediene har regjering og opposisjon, riksadvokat og krisesentersekretariat vært helt enige: Ordningen må brukes mer.

– Da NRK hadde sak om det for tre år siden, var et av poengene at det ikke var godt nok kjent. Dessuten er det saksbehandlingstid i domstolene etter at loven trer i kraft, sier Hege Salomon, som leder utvalget for bistandsadvokater i Advokatforeningen.

– Nå har det gått såpass lang tid at vi ikke kan skylde på det lenger. Både politijurister og bistandsadvokater bør i mye større utstrekning være bevisste på muligheten. Bistandsadvokater har en plikt til å følge med på om det kan være aktuelt i den enkelte sak, sier Salomon.

FEM MED LENKE

Advokatbladet har fått de siste tallene fra Politidirektoratet. Pr. 1. november 2017 var det fem domfelte som gikk med OVA-lenke – altså omvendt voldsalarm. Siden ordningen ble innført 1. februar 2013, har domstolene behandlet 17 saker med påstand om OVA. I elleve av dem er det avsagt rettskraftig dom om at den domfelte skal gå med alarm.

– En av utfordringene har vært at det var nytt og uprøvd, både for påtalemyndighetene og domstolene. Det har de siste årenes erfaringer endret på. Nå foreligger det mer praksis, sier politiadvokat Daniel Sollie i Øst politidistrikt.

ALVORLIGE SAKER

Han har vært aktor i én sak der det ble idømt kontaktforbud med elektronisk kontroll – OVA. Påtaleenheten i Ski har hatt flere lignende saker. Vanligvis er det snakk om svært alvorlige saker med utallige brudd på besøks- eller kontaktforbud, sier Sollie.

Saken der han var aktor, viste at kravet i loven er at vedkommende er domfelt for å bryte besøks- og kontaktforbud, og at retten mener det er nødvendig for å sikre at kontaktforbudet overholdes.

– FLYTTER BYRDEN

– Det viktigste er at fornærmede skal slippe å måtte gjemme seg unna, sier Hege Salomon.

– Hun skal leve trygt og normalt etter en rettsak. Det er ikke fornærmede som skal ta forholdsregler for hvor hun kan bevege seg og hva hun skal gjøre. Det er den som har utført en straffbar handling som må ta konsekvensen av det han har gjort.

Salomon forteller om mange kvinner som spør henne hvorfor de må flytte til et nytt sted i landet og hele tiden se seg over skulderen.

– I saker om familievold kan det være personer som er i psykisk ubalanse og kan finne på å begå straffbare handlinger som drap. Da vil ikke et vanlig besøksforbud bli en beskyttelse. Hvis det blir brutt, kan det være for sent, sier hun.

«Alarmen utløses ikke bare hvis domfelte beveger seg inn i forbudssonen, men også blant annet hvis batteriet blir utladet, eller domfelte befinner seg i et område uten mobildekning i mer enn 20 minutter. Lenken må lades i om lag to timer hver dag. Dette skjer ved at en ladekabel festes i en stikkontakt og i lenken, noe som gir domfelte begrenset bevegelsesfrihet under ladingen.»

(Fra HR-2017-1840-A)

184 barn lever i skjul

Ifølge Aftenposten lever det nå 444 personer under såkalt kode 6 – absolutt hemmelighold – i Norge. 184 av disse er barn.

«Disse lever under ekstrem påkjenning som flyktninger i eget land. Man burde gå inn i alle disse sakene og vurdere om omvendt voldsalarm bør kunne brukes i stedet», sier SVs Inga Marte Thorkildsen til Aftenposten.

Hun fremmet forslag om bruk av omvendt voldsalarm allerede i 2002.

Justisminister Per-Willy Amundsen (Frp) sier til samme avis at det er viktig at påtalemyndigheten bruker ordningen aktivt.

«Både Riksadvokatembetet og Politidirektoratet har informert om ordningen til politidistriktene ledere, og den tekniske løsningen, juridiske problemstillinger samt erfaringer fra konkrete saker er flere ganger presentert på samlinger for politidistriktene voldscoordinatorer, familievoldsetterforskere og påtaleledere», forteller Amundsen.

Daniel Sollie peker på det samme: – Elektronisk kontroll er en effektiv måte å håndheve kontaktforbudet på. Det gir politiet mulighet til å reagere før fornærmede er fysisk kontaktet. Derfor er det en ekstra trygghet for fornærmede. Det er med på å flytte byrden fra fornærmede og over på domfelte, hvor den også hører hjemme. Samtidig er det en effektiv påminnelse til domfelte om at han må respektere forbudet han er ilagt, sier Sollie.

– FUNGERER GODT

Både Sollie og Salomon mener eksemplene vises at den omvendte voldsalarmen fungerer svært godt og trykker fornærmede.

I de mest alvorlige sakene, når fornærmede har sperret adresse, vil likevel ikke omvendt voldsalarm være den beste løsningen, ifølge Hege Salomon. Da blir det umulig å trekke opp en forbudssone uten at det samtidig fører til at domfelte finner ut omtrent hvor fornærmede bor.

Slik ser den omvendte voldsalarmen ut. Fotlenken må lades i to timer daglig, og den som pålegges å gå med den, kan ikke oppholde seg mer enn i tyve minutter uten mobildekning før alarmen går. Når alarmen går, vil politiet ha 20 til 25 minutter på å ta seg frem til den truede, for å beskytte ham eller henne. FOTO: MORTEN UGLUM / AFTENPOSTEN / NTB SCANPIX

Hans klient er utestengt fra Østfold og deler av Akershus

Lading hver dag, T-baneforbud og problemer med å reise utenlands, ta fly og ha på seg gummistøvler. Omvendt voldsalarm betyr store inngrep i livet til den som er dømt.

TEKST: GEORG MATHISEN

Advokat Marius O. Dietrichson anket i september i fjor Borgarting lagmannsretts kjennelse om at hans klient må bære fotlenke i ett år til Høyesterett, men anken ble forkastet. FOTO: HENRIK EVERTSSON

Forsvarergruppen i Advokatforeningen mener at omvendt voldsalarm kan være et nyttig supplement til andre beskyttelsestiltak.

– Men det er viktig å understreke tiltakets inngripende karakter, sier Forsvarergruppens leder Marius O. Dietrichson.

KRAV TIL Å LADE SELV

Han har selv representert en klient som ble dømt til å gå med fotlenke. Fotlenkekravet gikk helt til Høyesterett (HR-2017-1840-A), som fastslo at behovet for kontroll var så stort at inngrepet ikke var uforholdsmessig.

Dietrichsons klient har fått forbud mot å oppholde seg i en sone som dekker 3900 kvadratkilometer.

«Forbudssonen innebærer en firkant fra et nordvestlig hjørne på øya «Skildpadda» utenfor Bekkelaget i Oslo, via et sydvestlig hjørne utenfor Hankø, via en rett linje østover nesten til grensen mot Sverige, og deretter opp til nordøst for Bjørkelangen, og utgjør ca. 3900 kvadratkilometer. Dette innebærer at sonen

dekker det aller meste av Østfold og betydelige deler av Akershus», heter det i dommen fra Høyesterett.

«Forbudssonens grenser er fastsatt slik at politiets skal kunne ha 25-30 minutter til rådighet før domfelte når frem til fornærmede», heter det videre i dommen.

– Slik det nå praktiseres, vil det kunne være hele fylker i den forbudssonen som domfelte ikke får bevege seg inn i. Det er i tillegg andre sideforpliktelser med uklar hjemmel som har skapt en del usikkerhet knyttet til praktiseringen. Sideforpliktelsene varierer fra en plikt til hver dag å lade bøylen, til at man nektes å oppholde seg på steder som ikke har dekning, sier Dietrichson.

KJØPESENTER OG GARASJER UTEN DEKNING

Høyesterett går gjennom nettopp kravene som den domfelte må forholde seg til. At fotlenken skal måtte lades hver dag og at den som bruker den, skal måtte holde seg innenfor områder der det er GPS- og GSM-dekning, er

det ikke tvil om. Ifølge Politidirektoratet betyr det blant annet at T-banen i Oslo, kinoer og mange garasjeanlegg og kjøpesentre blir forbudt område.

Derimot ser ikke Høyesterett at politiet kan forby flyreiser, og stiller spørsmål om det er anledning til å forby utenlandsreiser. Justisdepartementet fastslår at slike reiser skal være mulig, og at de må avtales med politiet.

Blant de mer kuriøse utslagene av en dom om omvendt voldsalarm, er at fotlenken gjør det vanskelig å ha på seg noen typer fottøy, som for eksempel slalåmstøvler og gummistøvler.

REDUSERER ANNEN STRAFF

Marius O. Dietrichson peker på at inngrepene som fotlenken fører med seg, kan redusere annen straff:

– Det er praksis for at forholdets inngripende karakter kan virke reduserende på den øvrige straffutmålingen, hvilket også er naturlig. Det er et godt prinsipp, og følger også nå av ny straffelov, at den samlede reaksjon skal ses under ett, sier han.

– Spark drittsekkene selv om de tjener gode penger

Advokatfirmaer bør kvitte seg med en suksessrik partner som handler på tvers av firmaets etiske retningslinjer. – Smertefull, men nødvendig prosess, sier partner Ulrike Naumann.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

SYDNEY: For tre år siden valgte advokatfirmaet Bowmans fra Johannesburg å hente inn internasjonal konsulentbistand for å se på selskapets organisering. Årsaken var at stadig flere internasjonale firmaer var kommet inn på det sørafrikanske markedet, og Bowmans måtte holde tritt med konkurransen. Via undersøkelsene kom det frem at firmaet også burde vurdere partnerstrukturen – og hvordan det sto til med selskapets kultur.

VANSKELIG PROSESS

– Den gang var vi organisert som et slags anarki, og tjente gode penger. Spørsmålet var om en slik organisering var bærekraftig for fremtiden, sa Ulrike Naumann, advokat og leder av firmaets finansavdeling, under en seanse på IBA-konferansen i Sydney som omhandlet kultur i advokatfirmaenes partnerskap.

Undersøkelsene konsulentene gjorde, viste at ikke alle partnerne i selskapet opptrådte etter boken.

– Vi hadde den gangen en partner som var ekstremt suksessfull, og derfor også godt likt, men som stadig handlet på tvers av våre verdier. Det var smertefullt og en vanskelig prosess å be ham gå, men sett i ettertid en helt riktig avgjørelse, sa Neumann.

Kultur og ukultur i advokatfirmaenes partnerskap ble diskutert under en seanse på IBA-konferansen i Sydney. I panelet satt blant annet (f.v.) Cecilia Mairal fra Marval O'Farrell & Mairal i Buenos Aires, Ulrike Naumann fra Bowmans i Johannesburg, og Jan Dernestam i Mannheimer Swartling i Stockholm.

– VÆR STRENG

En advokat som tok ordet under IBA-seansen, påpekte at han har sett flere eksempler på advokatfirmaer som ikke går så drastisk til verks.

– Jeg ser stadig i min virksomhet firmaer som ser mellom fingrene på advokater de vet opptrer dysfunksjonelt. De burde heller behandle dårlig oppførsel slik Naumann beskrev det. Det er lett å la kommersielle interesser gå foran. Ikke gjør det! Vær heller streng, og bli kvitt drittsekkene, oppfordret advokaten.

Han fikk støtte av svenske Jan Dernestam, managing partner i Nordens største advokatfirma, Mannheimer Swartling.

– I vårt firma vil vi beholde stjernene, men ikke primadonnaene. Det

handler om å oppføre seg ordentlig overfor de ansatte, sa Dernestam, og till;

– Det kan være fristende å beholde en partner som tjener masse, men oppfører seg dårlig. På lengre sikt vil du likevel trolig tjene mer på å kvitte deg med vedkommende med en gang, sa han.

Mannheimer Swartling bruker mye ressurser på å forsikre seg om at de henter de riktige ansatte som passer inn i firmaet, ifølge Dernestam.

– For oss er det ekstremt viktig å ha en kultur der alle våger å si sin mening. Jeg elsker når yngre advokater kommer inn på kontoret mitt og spør «Hvorfor gjør vi det slik, burde vi ikke gjøre det sann?». Ofte innser jeg at de har rett, sa Dernestam.

Bekymret over kvinners soningsforhold

Likestillingsombud Hanne Bjurstrøm oppfordrer advokater og andre til å jobbe for å bedre soningsforholdene for kvinnelige fanger.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

GOLSFJELLET: Hanne Bjurstrøm satt i et debattpanel som diskuterte kvinners soningsforhold på KROM-seminaret i midten av januar.

– Vi har gjort en bred undersøkelse på utsatte grupper i fengsel som viser at kvinner oftere får dårligere soningsforhold, sier Bjurstrøm.

ANNONSE

– Ettersom kvinner i fengsel er en mye mindre, og mindre synlig gruppe, kan advokater, presse og forskere bidra til å synliggjøre problemene deres, sier likestillingsombud Hanne Bjurstrøm.

– Man skal ikke ha en ekstra-belasting fordi man er kvinne. Mye av poenget med fengsel er å rehabiliteres tilbake til samfunnet. Får du veldig dårlige soningsforhold, blir du ikke rehabilitert, og da forsvinner også noe av formålet med hele straffen, fastslår Bjurstrøm.

Direktør i Kriminalomsorgsdirektoratet Marianne Vollan påpeker at de kvinnelige innsatte er en marginalisert gruppe, og ofte må sone langt unna hjemstedet.

– Vi må erkjenne at vi har en vei igjen å gå for vi har en likeverdig straffegjen-

nomføring, men det er det vi har satt oss som mål. I løpet av 2018 ønsker vi at alle avdelinger med kvinnelige innsatte skal ha mulighet til å ta imot videosamtaler via Skype. På dette feltet har vi valgt å prioritere kvinner, sa Vollan.

KVINNE-VOLDTEKT IKKE UVANLIG

I seansen om kvinner i fengsel kom det frem at voldtekt mellom kvinne og kvinne ikke er uvanlig. En av de som tok ordet var en tidligere innsatt som hadde sittet fengslet i ti år på Bredtveit kvinnefengsel.

**Se video på
Advokatbladet.no**
Sulland og co. best i skirennnet!

KROM-seminaret
Norsk forening for kriminalreforms (Krom) årlige seminar. Feiret i år sitt 50-årsjubileum.
Årets temaer var kvinner i fengsel, utviklingen i fengslene, terrorisme og fiendebilder, og forvaring.
Foredragsholdere var blant andre direktør i Kriminalomsorgsdirektoratet, Marianne Vollan, førsteamanuensis Lars Gule, professor Georg Høyer, advokat Frode Sulland, likestillingsombud Hanne Bjurstrøm, Helga Ervik (Sivilombudsmannens forebyggingsenhet), to tidligere innsatte og Mina Adampor, lege og spaltist.

– Voldtekt skjer i rene kvinnefengsler også. Hva gjør man med det? Ingenting! En kvinne ble voldtatt på avdelingen min, og ble flyttet fra avdelingen. Hun ble straffet, ikke den som voldtok en annen kvinne, sa den tidligere innsatte.

Hanne Bjurstrøm ser alvorlig på det som kom frem på seminaret.

– Vi har vært opptatt av at kvinner ikke må sone på samme avdeling som menn, fordi de da lettere kan oppleve trakassering. At dette også kan skje mellom kvinnelige fanger, ble klart presentert her i dag. Da handler det om å ha et sikkerhetsopplegg rundt kvinner som er godt nok, sier likestillingsombudet.

Bjurstrøm deltok på konferansen for aller første gang.

Hyllet for mangeårige innsats

Professor Thomas Mathiesen (84) fikk stående applaus for sin jobb gjennom mange år for fangers rettigheter da KROM-seminaret åpnet på Storefjell.

– Min bestemte fornemmelse er at seminaret er et verdifullt møtested for diskusjon, sa Mathisen, som tross en voksent alder som vanlig hadde møtt opp på konferansen han selv var med på å starte på Storefjell i 1970.

Mathiesen har deltatt på 46 av de 48 avholdte KROM-seminarene.

– De to konferansene jeg har mistet, har vært på grunn av influensa, men likevel dro jeg ned til sentrum og vinket bussen oppover farvel, sier Mathiesen.

Han mener det fremdeles er behov for seminaret i dag – 48 år etter oppstarten.

– Dessverre. Eller heldigvis – alt ettersom man ser det. Dels fordi gamle problemstillinger er der fortsatt, og dels fordi nye problemstillinger kommer opp, sier professoren.

NY SELVBIOGRAFI

På et seminar 18. januar på Litteraturhuset i Oslo ble Mathiesens selvbiografi «Cadenza: A Professional Autobiography» lansert. Ifølge professor Kristian «Kikki» Andenæs ved Universitetet i Oslo, gir biografien innblikk i viktige elementer fra Mathiesens profesjonelle liv.

Thomas Mathiesen er trofast gjest på Krom-seminarene.

– Boken gir et verdig bilde av din uvurderlige innsats opp gjennom årene, og er skrevet på et levende språk, sa Andenæs.

Boken, som er skrevet på engelsk, er også planlagt utgitt på norsk.

Andenæs la til at Mathiesens tidligere har blitt rangert som en av verdens femti mest innflytelsesrike kriminologer, og at doktoravhandlingen hans fra 1965, som stilte seg kritisk til det norske fengselssystemet, er blitt rangert som en av de 25. viktigste i Norges historie.

ANNONSE

Bringing our world of law
Økonomisk kriminalitet og krisehåndtering

Vårt team på økonomisk kriminalitet består av erfarne strafferettsadvokater i samarbeid med våre forretningsadvokater. I tillegg til å arbeide med løpende straffesaker innen økonomisk kriminalitet, bistår teamet med rådgivning og forebyggende arbeid. Våre globale ressurser sikrer effektiv bistand både nasjonalt og internasjonalt.

dlapiper.com

Petar Sekulic
Partner

Berit Reiss-Andersen
Partner

Ellen Haug-Svendsen
Fast advokat

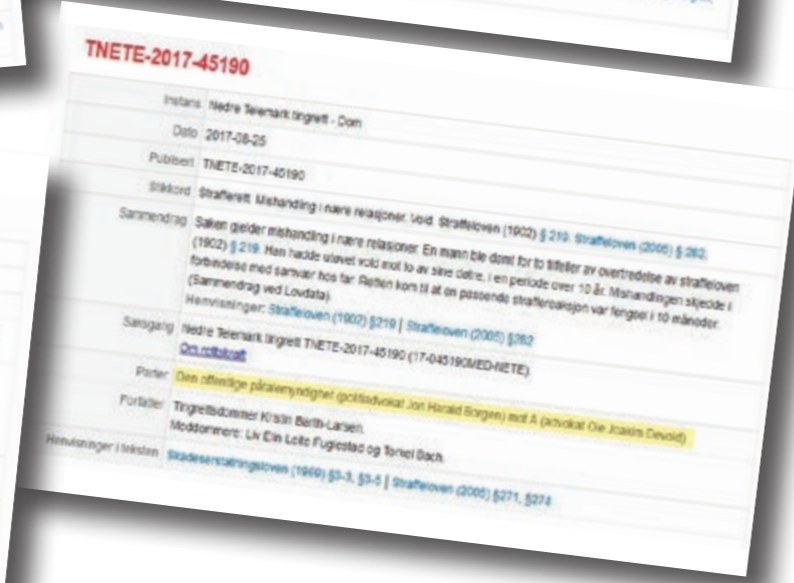
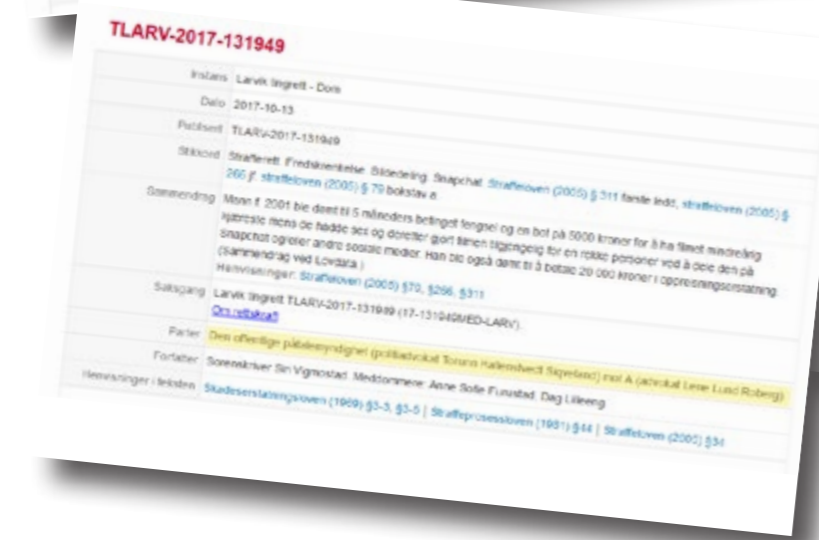
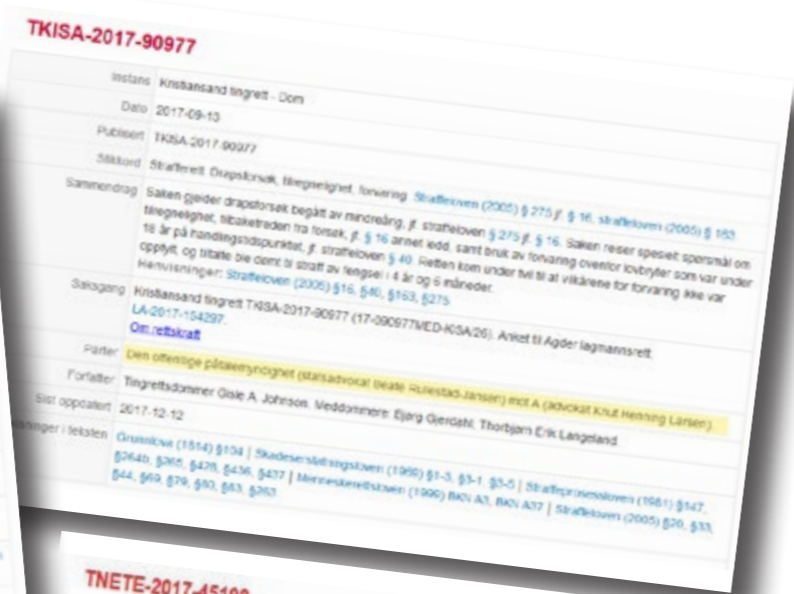
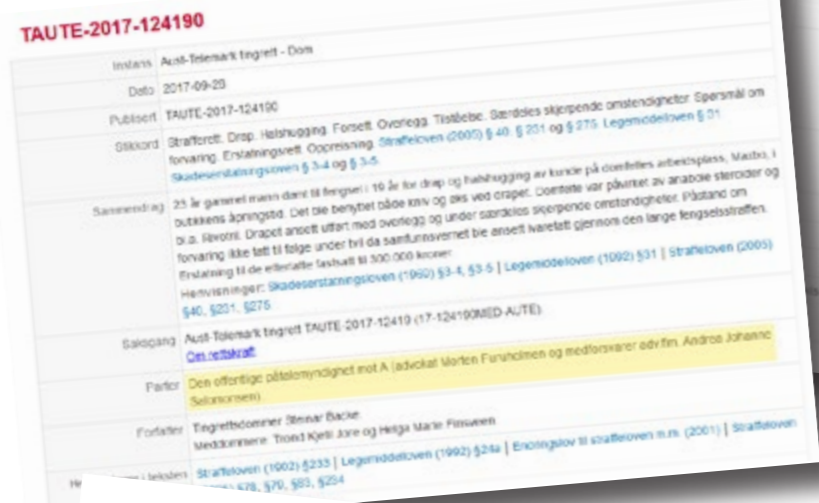
Egil Hatling
Partner

KPMG Law Advokatfirma AS

Advokater / Advokatfullmektiger

KPMG Law Advokatfirma er på jakt etter flere dyktige rådgivere i Oslo, Bergen, Stavanger, Vestfold og Ålesund. Se utlyste stillinger kpmglaw.no/karriere.

Et lite utvalg straffesaker der bistandsadvokatens navn ikke blir nevnt.

Bistandsadvokater kan få navnet sitt nevnt i dommer

Journalister og andre som kan tenkes å være interessert i å vite hvem som var bistandsadvokat i en bestemt sak, kan kanskje snart få en lettere hverdag. Nå skal Domstoladministrasjonen vurdere om bistandsadvokatens navn skal tas med i dommer.

TEKST: NINA SCHMIDT

I forrige utgave av Advokatbladet hadde advokat Carl Aasland Jerstad i Haver advokatfirma i Stavanger og Bryne et innlegg der han stilte spørsmål om hvorfor bistandsadvokatens navn ikke nevnes i dommer, på linje med de andre aktørene i saken.

«Skulle man ønske å ta kontakt med en bistandsadvokat relatert til en dom, møter man på praktiske utfordringer. Navnet på vedkommende vil nemlig ikke være å finne noe sted i dommen. Det står ikke på første side sammen med navnene på

aktor og forsvarer. Heller ikke i premissene for erstatningsutmålingen opplyses bistandsadvokatens navn. I beste fall fremkommer at det har vært en prosederende bistandsadvokat til stede under straffesaken», skrev Jerstad.

– **BELASTENDE FOR FORNÆRMEDE**

Etter at innlegget stod på trykk i desember i fjor, ble Jerstad kontaktet av journalist Gunn Mette Kvitle i Østlandets Blad i Ski i Akershus. Hun hadde også undret seg over denne praksisen,

og hadde lest innlegget med stor interesse, skrev hun.

«Jeg er journalist i en lokalavis som dekker Follo tingrett, og det er min oppgave å gå gjennom dommer og følge det som skjer i tingretten. Også for meg kan det være viktig å vite hvem som har vært bistandsadvokat for en fornærmet i for eksempel en volds- eller overgrepssak», skrev hun.

Advokatbladet har fått Kvitles tillatelse til å gjengi innholdet i eposten. Journalist Kvitle har ikke alltid lyst til å ta direkte kontakt med fornærmede, forteller hun.

«Av erfaring vet jeg at noen kan oppleve det som veldig belastende å få en journalist på tråden uten at de er forberedt på det. Derfor er det som regel bedre å ta kontakt via bistandsadvokaten. Når det ikke er opplyst i dommen hvem som er bistandsadvokat, blir det gjerne til at jeg dropper å få en kommentar fra fornærmedes side. Dessverre, men sånn blir det i en travelt hverdag, der jeg ikke har anledning til å bruke ekstra tid til å kontakte tingretten for å få oppgitt navnet», skriver Kvitle.

Også flere advokater har tatt kontakt med Jerstad og gitt ham støtte.

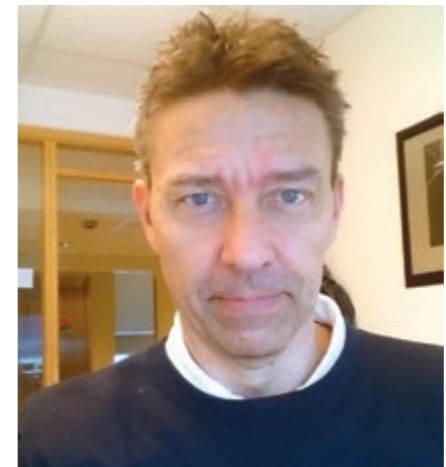
FORNÆRMEDE ER IKKE PART

Nå skal altså Domstoladministrasjonen (DA) vurdere saken, forteller Iwar Arnstad, fungerende direktør.

– Årsaken til at bistandsadvokatens navn ikke framgår av dommer, henger sammen med at fornærmede ikke er ansett som part i straffesaken. I kommentarutgaven til straffeprosessloven står det «Fornærmede og etterlatte ble ved lovendringen 7. mars 2008 nr. 5 ikke gitt formell status som part i straffesaker, men ble i stedet gitt en styrket rettsposisjon på alle trinn av sakens behandling», forteller Arnstad.

Setningen han viser til er å finne i bind I, utgave 4, side 361.

– Ifølge straffeprosessloven skal avskrift av en dom opplyse om domstolen, dommerne, tid og sted for domsavsigelsen, partene og dem som har møtt på deres vegne. Det er altså

– Den fornærmede er ikke ansett som part i straffesaken, forteller Iwar Arnstad, fungerende direktør i Domstoladministrasjonen.

ingen lovmessig plikt å føre opp fornærmede og bistandsadvokat på forsidene av dommen, og det er vel grunnen til at det ikke gjøres, sier Arnstad.

ANONYMITETSKRAV

Men DA takker likevel for innspillet.

– Vi ser at det finnes argumenter for og imot. Journalisten Kvitle har gitt noen argumenter for at det bør framgå. Samtidig vet vi at mange mener at man skal være forsiktig med å ta inn mer enn nødvendig i offentlige dokumenter. Hvis navnet på bistandsadvokaten skal være med, er det naturlig at også fornærmedes navn framgår. Her kan det både være krav på anonymitet og uansett mange som ikke ønsker det. DA vil vurdere dette, men det er for tidlig å konkludere med om det blir noen endring, sier Arnstad.

Advokat Carl Aasland Jerstad mener at de formelle partsrollene har lite med saken å gjøre.

– At det skal kunne utledes nærmest et forbud av straffeprosessloven mot å nevne bistandsadvokatens navn i dommer, som følge av at fornærmede ikke er formell part i saken, er det vanskelig å se gode grunner for. Om det ikke er noen lovmessig plikt til å nevne navnene – hvilket straffeprosesslovens § 18 leser i sammenheng med overskriften til loven «Annen del. Partene» kanskje egentlig oppstiller – så foreligger heller ingen lovmessig plikt

Journalist Gunn Mette Kvitle i Østlandets Blad følger Follo tingrett, og vil gjerne få opplyst bistandsadvokatens navn i dommene.

til det motsatte, nemlig at bistandsadvokatens navn skal utelates, sier Jerstad.

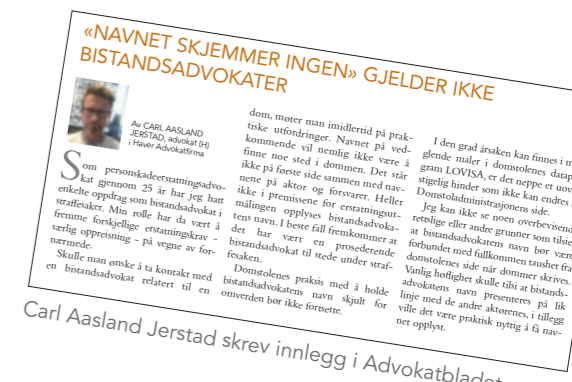
NEDVERDIGENDE

Han mener at alminnelig fornuft, høflighet og respekt for samtlige av sakens aktører bør være god nok hjemmel for å kunne pålegge dommerne å ta med bistandsadvokatens navn i dommen.

– Det føles dessuten noe nedverdiggende å bli oppfattet som så uvesentlig i prosessen at man ikke er verd å nevnes med navn, sier Jerstad.

Han synes det er positivt at Domstoladministrasjonen vil vurdere å nevne bistandsadvokatene på lik linje med sakens øvrige rettslige aktører.

– Å fortsette med å gjemme bort bistandsadvokatens navn bak syltynne formelle hjemmelsmangler er intet alternativ, sier han.

Advokat Cecilie Nakstad (fra v.) med prosjektleder Berit Johannessen og prosjektmedarbeider Nina Søndersrød fra Politidirektoratet.

Straffesaker digitaliseres – over 500 firmaer bruker ny løsning

Politidirektoratets prosjekt «digitale aktorater og fengslinger» er blitt godt mottatt blant advokater.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Tross visse innkjøringsproblemer er prosjektansvarlig, statsadvokat Berit Johannessen, positivt overrasket over advokatenes mottagelse av digitale aktorater.

– Målet er at alle skal få tilsendt dokumentene digitalt, sier hun.

– Vi hadde kanskje trodd at det skulle være vanskeligere å få advokatene med på dette prosjektet, men til nå har over fem hundre firmaer blitt med, forteller Johannessen.

Målet er at tallet skal vokse betydelig i løpet av 2018.

Digitale domstoler og fengslinger er et prosjekt i regi av Politidirektoratet som digitaliserer straffesakene.

En PDF-fil av hele straffesaken opprettes av politiet. I domstolen sjekkes person-

opplysningene automatisk opp mot tilgjengelige registre, og at alle dokumenter er sendt inn. Så sendes filen via meldingstjenesten *Straffesaksforsendelse* i Altinn til partene, som selv kan velge om de vil motta varsel på e-post eller sms når det legges til nye dokumenter i portalen.

DIGITALE FENGLINGER

Det er den enkelte domstol som bestemmer om hovedforhandling eller ankesaken skal gjennomføres digitalt – men digitale rettssaker krever at domstolen har felles skjermer og annet teknisk utstyr. Digitale fengslinger kan derimot gjennomføres uten ekstra utstyr på plass i rettslokalet – de krever bare at partene har med seg skjermene med den digitale saken til retten.

162 MILLIONER SPART

Kostnaden og tiden man sparer ved å slippe å sende dokumenter i posten, er ifølge Johannessen hovedfordelene. I løpet av en tiårsperiode regner man med at politiet vil spare om lag 162 millioner kroner.

I den åtte måneder lange Acta-saken sparte man hele fire uker, ifølge Domstoladministrasjonen, fordi dokumentene forelå digitalt.

Likevel får Johannessen jevnlig henvendelser fra skeptiske advokater.

– Mange er glade i å bruke papir, og undrer hvordan de skal komme i gang. Til advokater i Oslo-området har vi sagt at vi gjerne kommer bort og hjelper til. Vi har invitert oss selv på flere møter til ulike firmaer. Etter litt opplæring går det som regel bare ti minutter før de er i gang.

POSITIVE ADVOKATER

Prosjektmedarbeider Nina Søndersrød i Politidirektoratet reiser ut i andre deler av landet for å fortelle om prosjektet.

– Jeg snakker blant annet med kretslederne fra Advokatforeningen, og opplever disse som positive, særlig når de får beskjed om at de kan få hjelp av oss via telefon, sier Søndersrød.

MER FORUTSIGBART

Advokat Cecilie Nakstad i advokatfellesskapet Matrix advokater er en av dem som har tatt i bruk digitale domstoler. Hun er fast forsvarer i Oslo tingrett, og godt fornøyd med den nye ordningen.

– Tidligere mottok vi dokumentene både på papir, e-post, og minnepenn. Og de kunne komme enten med og uten passord. Det ble et kaos.

Nå har vi ett sted å forholde oss til, forklarer hun.

Advokaten driver enkeltpersonforetak, og tar selv ut dokumentene fra Altinn. Hun kom raskt i gang med løsningen, og anser ikke seg selv som spesielt teknisk begavet.

– Mange advokater tror muligens den nye løsningen er veldig komplisert. Men jeg klarer det – da klarer andre advokater det også, sier hun.

– Kommet for å bli

Marius Dietrichson i Forsvarergruppen har positive erfaringer med bruken av digitale domstoler, men beklager likevel at Oslo tingrett ikke lenger dekker utgifter til papirutskrifter.

– Digitale domstoler er kanskje lettere for firmaer som har en egen administrasjon?

– Dette er noe alle kan håndtere, ikke bare IT-eksperter. Så ser jeg selsagt at det er en fordel å ha en administrasjonsavdeling, men det betyr ikke at det er uhåndterlig uten. Tidligere måtte man ned i postkassen eller til og med på Politihuset å hente dokumentene.

Forsvarergruppen har hele tiden vært opptatt av å få tilbakemeldinger fra medlemmene på hvordan den nye løsningen oppleves.

– En av tilbakemeldingene som har kommet, er at det ikke har vært synliggjort i Altinn hvilken advokat i firmaet brevet var adressert til. Dette har vi sagt fra om, sier Dietrichson.

– Vi kan like det eller ikke, men dette er en utvikling som kommer – dessverre. Og når jeg sier dessverre, er det på vegne av de av oss som fremdeles ønsker å jobbe med papir, sier leder Marius Dietrichson i Forsvarergruppen.

Holdt tilbake 4,3 millioner

TEKST: NINA SCHMIDT

En stavanger-advokat må betale 4,3 millioner kroner til en klient etter å ha krevd et slutthonorar og holdt tilbake klientens penger.

Saken har sitt utspring i en forsikringsvinnings sak fra 1986. Klager ble tiltalt for bedrageri i forbindelse med havari av en fiskebåt, og kjent skyldig. Saken ble anket helt til Høyesterett, som nektet anken fremmet.

Om sider ble saken gjenopptatt, og klager frifunnet. Etter flere runder i rettsapparatet, ble klager tilkjent nærmere 24 millioner kroner i erstatning, oppreisning og saksomkostninger. Pengene ble overført advokatens klientkonto.

Advokaten hevder at det ble inngått en muntlig avtale mellom ham og klienten om et suksesshonorar eller slutthonorar, og viste til at det i en fire ukers periode ble sendt om lag førti eposter mellom partene, uten at klager hadde kommet med innvendinger mot slutthonoraret. «Honoraret var rimelig på bakgrunn av det svært gode resultat som ble oppnådd ved lagmannsrettens dom og den betydelige kreditt som var ytet (...)», skriver advokaten i sitt tilsvare.

Advokaten erkjenner å ha holdt tilbake nærmere 4,7 millioner kroner i slutthonorar, mens klager anfører at det ikke foreligger noen avtale om dette.

Nemnden mener at det ikke er sannsynliggjort at advokaten ikke skulle være bundet av kostnadsoppgaven som ble lagt frem for retten, og at klager – ved ikke å reagere på advokatens epost om slutthonorar før etter noen uker – «ikke har forpliktet seg til å akseptere advokatens honorarkrav».

«Advokatens samlede salærkrav beløper seg til 5.822.845 kroner, og er lang fra det som må anses rimelig i forhold til oppdraget og det arbeidet som er utført», mener nemnden. «I dette tilfellet har advokaten til tross for klagers instruksjoner om utbetaling, uberettiget holdt tilbake betydelige beløp på sin klientkonto. (...) Dette er kritikkverdige og vitner om at advokaten ikke har tatt sine plikter vedrørende behandling av klientmidler særlig alvorlig. Klager har flere ganger bedt om å få fullstendig utskrift av sin klientkonto hos advokaten (...) Dette er svært kritikkverdige og klart i strid med god advokatskikk.»

Nemnden mener overtredelsene er alvorlige, og anmoder Advokatbevillingsnemnden om å vurdere advokatens bevilling.

Frykter juridiske kvakksalvere

Tidligere statsråd, nå advokatfullmektig. Anders Anundsen (42) er i ferd med å bygge opp en ny karriere. Han røper at han er skeptisk til det foreslåtte Advokatsamfunnet, spesielt til forslaget om at utspill må være balanserte og saklige, og til å oppheve rettsrådmonopolet.

Navn, alder: Anders Anundsen, 42 år

Bosted: Stavern og Oslo

Opprinnelsessted: Larvik

Tittel: Advokatfullmektig i Advokatfirmaet Lønnum, tidligere statsråd og stortingsrepresentant

Sivilstatus: Gift med Marianne, tre sønner

Hvilke aviser eller nettaviser leser du daglig? NRK, VG, Finansavisen, Nettavisen, Dagbladet, ofte også DN, TV2 og Resett

Har du et favorittnettsted? NRK.no

Har du et favoritt-tidsskrift? Villmarksliv

Hvilken bok leste du sist? Lasarusseffekten av Tom Egeland

Hvilken app bruker du mest? Nettradioappen Mytunerradio

Lager du matpakke? Ja, når jeg skal på tur i skog og mark

FRA TEKST: TORHILD RIBE
FOTO: HENRIK EVERTSSON

– Det er jo et helt nytt liv.

Anders Anundsen smiler og lener den ene albuen mot sin nye kontorpult. I en drøy uke har den tidligere statsråden vært i sin nye jobb som advokatfullmektig i Advokatfirmaet Lønnum i Oslo sentrum. På en hylle langs den ene kontorveggen, blant bunker med saksdokumenter, kaffe-kapsler fra Nespresso og en tube anti-bac, står vitnemålet fra Universitetet i Oslo. Anundsen fikk sin mastergrad i rettsvitenskap i 2008, det tok ham tolv år å fullføre studiet. Lenge måtte lidenskapen for jus vike for en større pasjon; politikken.

I fjor høst, etter 1161 dager i rollen som justis- og beredskapsminister og tre perioder som stortingsrepresentant, tok Anundsen farvel med politikken, med en klar plan om å etablere en ny karriere.

Han sier at nære og private hensyn var hovedårsaken til at han ga seg som topp-politiker. Han ønsker ikke å utdype dette, men forteller at avgjørelsen om å gå ut av politikken baserte seg på opplevelser som kom litt brått på i livet hans.

«Nå tror jeg at jeg først og fremst skal sørge for å få bevilling. Men mine kommentarer om salærsatsen gjør meg vel egentlig uegnet til å bli tillitsvalgt i Advokatforeningen.»

Anundsen er stolt over at han i sin tid som statsråd økte budsjettet til fri rettshjelpstiltak med godt over 25 prosent. Han er fornøyd med at Venstre, i budsjettforhandlingene for årets budsjett, bidro til å opprettholde styrkingen av de særskilte rettshjelpstiltakene.

– Jeg måtte ta en fot i bakken og stille meg selv spørsmålet: Skal du drive med politikk til du går av med pensjon, eller skal du etablere en alternativ karriere og prioritere familie og venner på en annen måte enn det som har vært mulig tidligere? Da sto valget ganske klart for meg, oppsummerer han.

IKKE KARRIEREFALL

Mye er nytt. Kaffen må han nå lage selv. Borte er sekretærer som planlegger arbeidsdagene, ansatte som står i giv akt når han kommer på kontoret. Inn har det kommet en ny frihetsfølelse og et kjærkomment rom for familielivet, forteller han. Han har beholdt pendlerleiligheten på Frogner i Oslo, men skal fremover tilbringe betydelig mer tid med kona Marianne og de tre sønnene hjemme i Stavern. Anundsen forberedte seg grundig på overgangen fra politiker til advokatfullmektig.

– Å være sjef for 32.000 mennesker, og å være på gulvet i et lite advokatkontor er to forskjellige verdener, på godt og på vondt. Mest på godt, legger han til.

Han ser likevel ikke på spranget som et karriererefall, men som slutten på en karriere og begynnelsen på en ny. Som nyansatt advokatfullmektig har han måtte starte helt fra grunnen av. Praktisk juridisk arbeid har han ikke drevet med siden studietiden. Alt fra rene

dokumentasjonskrav til arkivering må inn i ryggmargen. Firmaet han nå er en del av er ferskt, og består foreløpig av fire ansatte. Hans partifelle i FrP, Arve Lønnum, er en av dem.

– Hva slags jus skal du drive med?

– Vi er ganske brede, vi er et nystartet firma som har vekstambisjoner. Jeg kan bidra til å bygge en kultur og ikke bare gå inn i en kultur. Det er mye forvaltningsrett, en del næringslivs- og avtalerett, men også mye generell forvaltning; plan og bygg-saker, og tilsynssaker.

– RIKTIG Å BOIKOTTE AVIS

Allerede som 12-åring skrev Anundsen sitt første leserinnlegg. Innsparinger i hjemkommunen førte til at oldemoren hans, som var på sykehjem, mistet søndagsegget til frokost. Da så den unge Anundsen rødt.

– Jeg synes det var urimelig, og dette bidro til at jeg begynte å engasjere meg. Jeg leste alle partiprogrammene til partiene på Stortinget, og så at det var FrP som var mest enig med meg, forteller han.

På ungdomsskolen bestemte han seg for å velge jussen. Men som 19-åring ble han tilbudt jobb på FrPs partikontor av Carl I. Hagen, og som 30-åring ble han valgt inn som stortingsrepresentant for partiet.

At han skulle ha en utdannelse i bunn og et karrierebein å stå på i tillegg til politikken, var han tidlig klar på. Enkelte dager savner han de gamle kollegene og arbeidsoppgavene som statsråd. Medietrykket han tidvis ble utsatt for, savner han ikke.

– Det blåste friskt rundt deg som statsråd, for eksempel da du satte fyr på Tønsberg Blad, og postet bilde av det på Facebook?

– Hele den saken er bare tull. Historien ble gjengitt feil fra redaktøren,

og så brant den seg fast og fulgte meg. Jeg brente selvfølgelig aldri den avisen, jeg hadde et stort smilefjes bak posten, og hele avisbrenningssaken ble koblet til et bål bilde jeg hadde som mitt profilbilde. Jeg har aldri postet et bilde der jeg brenner en avis. Jeg oppfordret riktignok til boikott av avisen, det mener jeg er et riktig demokratisk virkemiddel å bruke hvis man mener en avis har trådt over grensen.

«Du kan ikke få forhandlingsrett som om du diskuterte lønn, når du har godene av å være selvstendig næringsdrivende, og friheten det gir deg.»

Anders Anundsen

NEI TIL TVUNGENT MEDLEMSKAP

I mars er det tre år siden forslaget til ny advokatlov ble overlevert til Anundsen som daværende justis- og beredskapsminister. Anundsen mener Advokatlovutvalget kom med en del

kontroversielle forslag som krever grundig politisk oppfølging. Særlig er han skeptisk til forslaget om et nytt Advokatsamfunn.

– Personlig er jeg skeptisk til den tenkningen, at man skal ha et advokatsamfunn som egentlig bare organiserer uten å være en pådriver, og jeg har vanskelig for å se at det systemet skal være så mye bedre enn det vi har i dag, forklarer han.

– Er du skeptisk til forslaget om at Advokatsamfunnet ikke skal kunne komme med kontroversielle politiske utspill, eller til at det foreslås at samfunnet skal ha obligatorisk medlemskap?

– Jeg mener at det henger sammen. Jeg er ikke spesielt tilhenger av kontroversielle utspill i seg selv, men tvungent medlemskap betyr fort at Advokatsamfunnet heller ikke kan være pådrivere eller synlige i særlig grad i spørsmål utenfor kjernevirksomheten. Jeg ser ingen merverdi av en slik organisering i forhold til dagens. Jeg er altså skeptisk til både tvungent medlemskap og manglende rett til engasjement i samsvar med medlemmenes ønsker.

– Advokatforeningen sørger for at vi som jobber i bransjen har gode vilkår, sier Anders Anundsen.

FRYKTER KVAKKSALVERE

Han er også skeptisk til forslaget om å oppheve rettshjelpsmonopolet.

– Jeg mener det kan skape store utfordringer for dem som trenger kynidig, juridisk hjelp. Det kan føre til at en stimulerer til en ny bransje med juridiske kvakksalvere. Her er det mange viktige politiske avveininger som må foretas, sier Anundsen.

OM Å MØTE SEG SELV I DØRA

Da Anundsen satt i regjering, var han tydelig på at han mener advokater tjener godt nok på offentlig salærsats.

– Dersom du nå for eksempel skal jobbe med strafferett eller fri rettshjelp vil kanskje mange si at du møter deg selv i døra?

– Nei, svarer han kontant. – Jeg mener Advokatforeningen har et litt underlig syn på salærsats og spørsmålet om forhandlingsrett. Du kan ikke få forhandlingsrett som om du diskuterte lønn, når du har godene av å være selvstendig næringsdrivende, og friheten det gir deg. Dette er jo ikke lønn, det er et offentlig bidrag til å løse viktige rettsikkerhetsoppgaver for borgerne.

Hvis vi hadde hatt en utfordring med at oppdrag som gikk for salærsats ikke ble tatt, så hadde det vært et problem.

– Er det et problem om de dyktigste og mest erfarne advokaten velger bort slike oppdrag?

– Jeg synes det er en litt rar problemstilling, fordi jeg forutsetter at de som blir advokater har den kompetansen som er nødvendig for å gjøre jobben. Og jeg synes ikke vi skal dele landet inn i A-, B-, C- og D-advokater. Når det er sagt: Jeg mener vi må ha en akseptabel salærsats. Jeg var jo faktisk den statsråden som hevet den over 1000 kroner, så vi har fått til noe, men det har ikke vært et problem å få advokater til å ta oppdrag på den offentlige salærsatsen.

– Advokatforeningen har et fantastisk engasjement for borgernes rettsikkerhet, de er synlige, de sørger for at vi som jobber i bransjen har gode vilkår, men jeg er opptatt av det ikke skal bli for mye salærsats, det bør være mer av andre ting.

– Nå som du er medlem, kunne du tenkt deg å bli tillitsvalgt og jobbe politisk der?

Han smiler.

– Nå tror jeg at jeg først og fremst skal sørge for å få bevilling, så får vi se hva fremtiden bringer. Men min kommentar om salærsatsen gjør meg vel egentlig uegnet, sier han og ler.

FANT KJÆRLIGHETEN PÅ HYTTA

Anundsen omtaler tiden som statsråd som et liv i en boble. Da han tok avskjed med politikken tok det tid før det gikk opp for ham at han nå hadde mer fritid. Mange dager er tilbrakt på hytta i Vest-Telemark. Hytta er av den enkle sorten, uten kloakk og vann. Det var ved den samme hytta han møtte kona Marianne for omtrent 20 år siden. I dag har de tre gutter på 12, 15 og 19 år.

– Livet har en annen fart nå, jeg jobber fortsatt mye, men jeg kan også bruke tid på ting jeg har forsømt altfor lenge, som venner og familie. Det er klart barna har merket at jeg ikke var der. Etter at jeg gikk av har det vært et eventyr. Vi har fått gjort så mye sammen som vi ikke fikk tid til tidligere, og som har vært veldig verdifullt.

Staten vant klimasøksmålet – Retten har sviktet fundamentalt

– Skal § 112 bli en papirbestemmelse, til bruk for de festlige anledninger, spør Pål Lorentzen, etter at Greenpeace Norden og Natur og Ungdom tapte søksmålet for å få kjent vedtaket om utvinningstillatelser i Barentshavet i 23. konsesjonsrunde ugyldig.

TEKST: NINA SCHMIDT

Høyesterettsadvokat Pål Lorentzen var en av initiativtagerne bak søksmålet, og er ikke overrasket over at Oslo tingrett slår fast at miljøbestemmelsen i Grunnloven § 112 er en rettighetsbestemmelse.

– Derimot har retten sviktet fundamentalt når det gjelder å gi bestemmelsen et innhold og en anvendelse som er overensstemmende med grunnlovgivers vilje, nemlig å beskytte miljøet, materielt og saksbehandlingsmessig. Her har det kommet massiv og unison kritikk mot dommen, ikke minst fra rettsvitenskapelig hold. Jeg er enig i denne kritikken, særlig i at man i dette tilfellet redder Staten ved å se bort fra utslipp fra norskprodusert olje og gass utenfor Norges grenser, sier Lorentzen.

MÅ TIGGE OM PENGER

Han er opprørt over at miljøorganisasjonene og partshjelperen Besteforeldrenes klimaaksjon ble idømt saksomkostninger på 580.000 kroner.

– Rettens saksomkostningsavgjørelse er særlig ille. Det er et tankekors i disse sakene at forurenserne kan trekke på store økonomiske ressurser, mens miljøorganisasjonene og andre saksøkere, som her påberoper seg sine grunnlovsmessige rettigheter, er fattige og må tigge penger, sier Lorentzen.

Han antar at poenget med søksmålet er å få en avgjørelse i Høyesterett, og at Oslo tingretts dom derfor bare er et skritt på veien.

HÅPER PÅ ANKE

Advokat Arne Oftedal, leder av Advokatforeningens lovutvalg for klima og miljørett, håper dommen vil bli anket,

slik at Høyesterett kan gi en endelig rettsavklaring av de spørsmål saken reiser.

– Men det er krevende økonomisk for miljøvernorganisasjonene å føre saker av denne størrelsesorden. Jeg har notert meg at flere har kritisert tingrettens omkostningsavgjørelse. En mulighet er at kun den blir anket, sier Oftedal.

Han tror vi kan vente oss flere miljø- og klimasøksmål fremover.

– Dersom dommen ikke blir anket, men blir stående som rettskraftig, vil den etter mitt syn kunne være et bidrag til en viss rettsavklaring på enkelte punkter, sier Oftedal.

– Det har i mange år vært en økende grad av rettsliggjøring på miljøområdet. At § 112 er en rettighetsbestemmelse, betyr at den i prinsippet kan påberopes av alle som mener at deres verdier forringes som følge av skadelige utslipp. I en klage fra naboer på innvilget utslippstillatelse, vil det nå derfor for eksempel være naturlig å nevne § 112.

– Dommen slår fast at Grunnloven § 112 inneholder visse materielle skranker, og er en rettighetsbestemmelse. Bestemmelsen er derfor noe vesentlig mer enn en programerklæring. Dette er et sentralt punkt, og prinsipielt viktig, sier han.

– Dommen sier også noe om hvor lista skal ligge, samt foretar slutninger om forholdet mellom første ledd og tredje ledd i bestemmelsen. Det relevante spørsmålet er ifølge dommen om tiltakplikten til statens myndigheter er oppfylt i dette konkrete tilfellet. Det svarte tingretten bekreftende på, sier han.

LAVERE TERSKEL

Også advokat Rasmus Asbjørnsen, partner i Haavind, mener at dommen nok

Advokat Arne Oftedal er partner i Simonsen Vogt Wiig i Stavanger, og leder lovutvalget for klima og miljø.

Pål Lorentzen var leder av Advokatforeningen fra 1988 til 1991, og er engasjert i klimasaken.

innebærer at terskelen for miljøsoksmål vil være vesentlig lavere enn før.

– Dommen innebærer at § 112 gir den enkelte en grunnlovfestet rett til et forsvarlig miljø og klima som kan håndheves av domstolene. Domstolene har følgelig et ansvar for å sette til side politiske beslutninger som krenker denne retten. Dette er sentralt, sier Asbjørnsen.

Han synes det er «pussig» at retten avgrensar klimatiske konsekvenser av CO₂-utslipp utenfor Norge med rettslige argumenter

– Tingretten mener at slike utslipp ikke skal tas i betraktning. Dette er litt overraskende fordi utslippene rent logisk er en direkte konsekvens av oljeutvinning på norsk sokkel. Tingrettens standpunkt er basert på at Norge ikke har mulighet til å påvirke utslipp på annen måte enn gjennom internasjonale avtaler. I så fall kan det kanskje hevdes at § 112 tredje ledd om tiltakplikten innebærer at oljen må bli værende i sokkelen fordi Staten ikke har verktøy for å avbøte klimaeffekten. De klimatiske konsekvensene har jo betydning for samtlige innbyggere i Norge, sier Asbjørnsen.

Se også side 54

JUŠNYTT nr. 1/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeistringstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Arbeidsgiver ikke erstatningsansvarlig for tidligere ansatts underslag

Høyesterett avsa 5. desember 2017 dom (dissens 3–2) – **HR-2017-2292-A** – som gjaldt spørsmål om arbeidsgiver var erstatningsansvarlig for underslag som en tidligere ansatt gjorde etter at arbeidsforholdet var avsluttet. Hovedspørsmålet var om skaden «voldes ... under arbeidstakers utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren», jf. **skadeserstatningsloven § 2-1 nr. 1**.

Fakta: Mens B var ansatt i Uloba som assistent for A, bisto han A med blant annet betaling av regninger. Dette innebar at B – under arbeidsforholdet – fikk kunnskap om hvor A oppbevarte bankID-brikken sin. Han ble også kjent med As personnummer, kode og passord. Både mens B var ansatt og etter at arbeidsforholdet var avsluttet overførte B til sammen kr 2 460 532 fra As konti til egne konti. I tingretten ble B dømt til fengsel i tre år for grovt underslag. I erstatningsaken erkjente Uloba ansvar for den delen av tapet som skyldtes overføringer B gjorde mens han var ansatt i Uloba. Tvisten for Høyesterett gjaldt den gjenstående del av kravet.

Flertallet (Falch, Kallerud, Indreberg) viste innledningsvis til **Rt. 2008 side 755 (hjemmehjelpdommen)**, hvor en kommune ble erstatningsansvarlig for tap som en bruker av kommunens hjemmehjelpstjeneste ble påført ved at en hjemmehjelp stjal brukerens kontantkort med kode. Avgjørende var at tyveriet av kort og kode skjedde mens hjemmehjelpen utførte tjeneste for kommunen – tyveriet

skjedde ikke under privat samvær med brukeren. I saken nå hadde det ikke skjedd tyveri av kontantkort, men av bankID-brikker. Uttalt at funksjonen til et kontantkort og en bankID-brikke er sammenlignbar. Begge gir besitteren mulighet for uttak fra eierens bankkonto hvis besitteren også har relevant kunnskap om kode og passord. Situasjonen var imidlertid annerledes enn i hjemmehjelpdommen på et avgjørende punkt: *Både tyveriene og de påfølgende uttakene skjedde etter at Bs arbeidsforhold i Uloba var avsluttet. Selv om at tyveriene og uttakene var mulig gjort gjennom den kunnskap B fikk i arbeidsforholdet, blant annet om passord, personnummer og rutiner, kunne ikke det være avgjørende. For at ansvar skal inntre må skaden «voldes» under utføringen av arbeidet. Avgjørende for flertallet var at skaden ble voldt da B var ute av Uloba. Det var ikke grunnlag for å tolke § 2-1 nr. 1 utvidende under henvisning til **Rt. 2015 side 475 (advokatdommen)**.*

Mindretallet (Normann, Webster) ville gi skadelidte medhold. Uttalt at rettspraksis får stor betydning når grensene for arbeidsgiveransvaret skal fastlegges. Det er skjedd en utvidelse av arbeidsgiveransvarets rekkevidde, jf. hjemmehjelpdommen og advokatdommen. At kodebrikkene ble stjålet etter at arbeidsforholdet opphørte, kunne ikke være avgjørende. Det var heller ikke avgjørende at det etter hvert ble bestilt nye kodebrikker, slik at B måtte begå nye tyverier for å få fortsatt tilgang til As konti.

Fangst av snøkrabbe i Smutthullet kan straffes

Høyesterett avsa 30. november 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2257-A** – som gjaldt fangst av snøkrabbe på norsk kontinentalsokkel i Smutthullet i Barentshavet. Saken gjaldt et litauisk rederi og skipperen om bord, som begge hadde blitt ilagt forelegg for fangst av snøkrabbe. Det aktuelle fartøyet hadde litauisk – men ikke norsk – tillatelse til slik fangst. Spørsmålet var om Norge var folkerettslig forpliktet, gjennom den nordøstatlantiske fiskerikonvensjonen (**NEAFC-konvensjonen**), til å godta fangsten. Høyesterett kom til at Norge ikke har forpliktet seg til å godta slik fangst på grunnlag av utenlandsk tillatelse. Rederiet og skipperen kunne derfor straffes etter reglene i havressursloven. Høyesterett viste til at snøkrabben er et *bunndyr* – en såkalt «sedentær art». Kyststatene har, etter havrettskonvensjonens kontinentalsokkelregler, suverene og eksklusive rettigheter til slike arter. Unntak krever kyststatens uttrykkelige samtykke, noe Norge ikke har gitt.

Dommere: Falch, Bull, Indreberg, Webster, Øie.

► Ikrafttredelse nye lover

15. desember 2017

Samferdselsdepartementet:

LOV-2017-12-15-111 om endringer i yrkestransportlova (**samkøyring mv.**). Loven åpner for samkjøring mot deling av transportomkostningene dersom sjåføren og passasjerer har et sammenfallende transportbehov. Den øverste aldersgrensen for drosjebestilling er hevet fra 70 til 75 år.

1. januar 2018 (se også Jušnytt nr. 12/2017)

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2017-06-16-53 om endringer i pasient- og brukarrettslova, helsepersonellova m.m. (**styrking av rettsstillinga til barn ved yting av helse- og omsorgstenester m.m.**), **delt ikraftsetting. LOV-2017-06-21-89** om endringer i tobakkskadeloven, strålevernloven og helseberedskapsloven (**registrerings- og tilsynsordning for salg av tobakksvarer mv.**), *hele loven i kraft.*

Finansdepartementet:

LOV-2017-12-15-105 om endringer i regnskapsloven m.v. (**forenklinger**), med virkning for regnskapsår avsluttet 31. desember 2017 eller senere. Loven innebærer en reduksjon av de økonomiske og administrative byrdene for regnskapspliktige. **LOV-2017-12-15-106** om endringer i eiendomsmeglingsloven (**forenklinger**). Adgangen til å bruke elektroniske midler for kommunikasjon og avtaleinngåelse er bl. a. utvidet. **LOV-2016-12-16-90** om endringer i verdipapirfondloven mv. (**UCITS-direktivet mv.**), *hele loven i kraft.*

LOV-2017-06-16-78 om endringer i skatteloven. **LOV-2017-12-19 nr. 117, 120, 123, 124** og **126-128**, som bl. a. gjelder skatt, avgift og toll i 2018.

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2017-12-15-108 om endringer i utlendingsloven mv. (**videreføring av innstramminger mv.**). Loven trådte i

kraft *dels* 15. des. 2017, *dels* 1. jan. 2018. De midlertidige lovendringene i **LOV-2015-11-20-94** er til dels videreført, men *ikke* departementets instruksjonsmyndighet over UNE.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

LOV-2017-12-15-109 om endringer i kommuneloven og lov om flagging på kommunale bygninger (**forenkling av regelverket for kommunevåpen og kommuneflagg**).

Kulturdepartementet:

LOV-2017-12-15-110 om midlertidig endring i pengespilloven (**jubileumsgave til Den Norske Turistforening**). DNT fyller 150 år i 2018.

Nærings- og fiskeridepartementet:

LOV-2017-06-16-71 om endringer i aksjelovgivningingen mv. (**modernisering og forenkling**), **delt ikraftsetting, aksjeloven § 7-6 første ledd.**

Olje- og energidepartementet:

LOV-2017-06-21-101 om endringer i konsesjonsreglene for vannkraft (**lovrevisjon**). De 100 år gamle konsesjonslovene for vannkraft har fått modernisert struktur, ny paragrafnummering og oppdatert språkdrakt. Lov om erverv av vannfall mv. heter nå «lov om konsesjon for rettigheter til vannfall mv.», med korttittel «**vannfallrettighetsloven**». Lov om vasdragsreguleringer heter «lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag, med korttittel «**vassdragsreguleringsloven**». For å gjøre omstillingen til ny lovstruktur enklere, se lovspeil i **Prop. 117 L (2016-2017)**.

Samferdselsdepartementet:

NY: LOV-2017-12-15-112 om utprøving av selvkjørende kjøretøy.

Barne- og likestillingsdepartementet:

LOV-2017-03-31-13 om endringer i barneloven (**likestilt foreldreskap**),

unntatt endringen i § 35 (foreldresansvar når foreldrene ikke er gifte). Se omtale i Jušnytt nr. 4/2017.

LOV-2017-06-16-46 om endringer i barnevernloven (**barnevernsreform**), **delt ikraftsetting, ny § 4-2 a** (oppfølging av gravid rusmiddelavhengig etter melding fra kommunen) og endringsloven del II. Barnevernsreformen skal gi kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Økt ansvar skal bidra til at forebygging får større oppmerksomhet i kommunene. Økt kommunalt ansvar bygger på at det fortsatt skal være en tydelig statlig andrelinjetjeneste. Gjennom oppgaveansvar på spesialisert nivå skal det statlige barnevernet utfylle det kommunale nivået i barnevernet.

LOV-2017-12-19-114 om endringer i diskrimineringsombudsloven mv. §§ 3 og 7. Diskrimineringsnemnda skal ikke håndheve forbudet mot diskriminering i familieliv og andre rent personlige forhold etter likestillings- og diskrimineringsloven, jf. § 7 andre ledd. **LOV-2017-12-19-115** om endringer i likestillings- og diskrimineringsloven, kommuneloven og regnskapsloven (**videreføring av redegjøringsplikten**).

LOV-2017-12-19-116 om endringer i folketrygdloven (**forenklinger i foreldrepengereordningen**), **delt ikraftsetting.**

Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2017-12-19-113 om endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, trygderettslova, folketrygdlova og einskilde andre lover, **delt ikraftsetting.**

Nytt rettsgebyr

Rettsgebyret (R) er kr 1 130 fra 1. januar 2018.

► Grunneierens forkjøpsrett fastsatt i festeavtale falt ikke bort

Høyesterett avsa 14. november 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2160-A** – som gjaldt forståelsen av **lønnsrettsloven § 6 andre ledd bokstav a**. Spørsmålet var om en grunneiers forkjøpsrett som var fastsatt i en tomtefesteavtale, var falt bort etter *lengstetidsregelen* i § 6 første ledd, jf. § 23 tredje ledd, eller om unntaket i § 6 andre ledd fikk anvendelse. Høyesterett kom til at unntaket fikk anvendelse.

Fakta: Axel Schøyen AS eier en tomt i Oslo. Tomten er bortfestet til Bogstadvæien 27 B AS (festeren), som har oppført et forretningsbygg der. Festeavtalen ble inngått i 1961. Festeavtalen gir partene gjensidig forkjøpsrett. Grunneierens forkjøpsrett har følgende ordlyd:

«Festeren har rett til å selge bygget og i forbindelse hermed rett til å overdra festekontrakten. Kjøperen må godkjennes av grunneieren. Godkjennelse kan

ikke nektes uten saklig grunn, som må oppgis. Grunneieren har forkjøpsrett på samme vilkår som ovenfor i punkt 4 er stipulert for festerens forkjøpsrett. ...»

Forkjøpsretten reguleres av lønnsrettsloven. Partene var enige om at dersom hovedregelen i lønnsrettsloven § 6 første ledd, jf. § 23 tredje ledd, fikk anvendelse, falt grunneierens forkjøpsrett bort 1. juli 2015. Det var også enighet om at forkjøpsretten følger grunn-eiendommen.

Høyesteretts syn: Det fremgår av § 6 andre ledd bokstav a at lønnsretten må gjelde «grunn som er utskilt fra eiendommen eller som er høveleg til å slåast saman med den». Dersom tomtefesteretten faller inn under begrepet «grunn», vil unntaket i § 6 andre ledd bokstav a også omfatte bygningen, jf. § 1 første ledd fjerde punktum. Det avgjørende spørsmålet var om begrepet «grunn» skal forstås slik at det bare

omfatter retten til å løse inn eiendomsrett til grunnen, eller om det også omfatter retten til å løse inn tomtefesterett til grunnen, se **avsnitt 30-36** og konklusjonen **avsnitt 37**:

«Samlet sett er derfor mitt [Falch] syn at unntaket i lov om løysingsrettar § 6 andre ledd bokstav a kommer til anvendelse. Objektet for løsningsretten er i dette tilfellet en rettighet til grunn som unntaket omfatter, og da inkluderer unntaket også bygningen. Jeg legger her avgjørende vekt på at ordlyden i § 6, sett i sammenheng med § 1, trekker i den retning, og at lovforarbeidene har understreket at løsningsrett til henholdsvis eiendomsrett og tomtefesterett skal være likestilt. Axel Schøyen AS' – grunneierens – forkjøpsrett gjelder da fremdeles, slik den er avtalt i festekontrakten fra 1961.»

Dommere: Falch, Bergsjø, Matheson, Noer, Tønder.

Bruksverdibegrepet i ekspropriasjonserstatningsloven § 6

Høyesterett avsa 5. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2338-A (Totenvika)** – som særlig reiste spørsmål om i hvilken utstrekning bruksverdierstatning etter **ekspropriasjonserstatningsloven § 6** skal fastsettes etter objektiv vurdering løsrevet fra de berørte grunneierens individuelle situasjon. I forbindelse med utvidelse av en fylkesvei ble det vedtatt ekspropriasjon av landbrukseiendom. Et hovedspørsmål i saken var hvordan lovens bruksverdibegrep skal forstås i bruksendringstilfellene: Er temaet for påregnelighetsvurderingen hvordan den konkrete ekspropriasjon sannsynligvis ville ha utnyttet eiendommen – såkalt *subjektiv bruksverdi* – eller hvordan en alminnelig fornuftig grunneier ville ha utnyttet den – såkalt *objektiv bruksverdi*.

Det var særlig relevansen av forhold knyttet til ekspropriasjonens individuelle driftsforutsetninger som var gjenstand for uenighet mellom partene. Betydningen av rent personlige forhold, som for eksempel helse og familiesituasjon, var ikke tema.

Rettskildene talte samlet sett for at bruksverdien skal fastsettes på grunnlag av ekspropriasjonens egen sannsynlige fremtidige bruk av eiendommen. En slik tolkning av bruksverdibegrepet er best i samsvar med det grunnleggende prinsippet om at erstatningen skal begrenses til det tap ekspropriasjon «selv påføres ved tvangsavståelsen» (**avsnitt 48**). Hvilken bruk som anses sannsynlig ved påståtte bruksendringer, vil bero på en samlet vurdering av en rekke

momenter. Det naturlige utgangspunktet vil være ekspropriasjonens aktuelle bruk av arealet, men det må også vurderes om det er sannsynlig at eiendommen ville blitt utviklet videre i overskuelig fremtid. Både forhold knyttet til driften av den individuelle landbrukseiendommen og utviklingen i landbruksnæringen generelt vil her spille inn (**avsnitt 49**). Innenfor rammen av en slik sannsynlig bruk skal det langt på vei foretas en objektiv vurdering. Her vil spørsmålet være hvordan grunneier ville ha utnyttet eiendommen (**avsnitt 50**). Lagmannsrettens overskjønn ble opphevet på grunn av rettsanvendelsesfeil.

Dommere: Arntzen, Bull, Matheson, Noer, Øie.

► Omsorgsovertagelse og adopsjon

Høyesteretts ankeutvalg har i beslutning 23. november 2017 – **HR-2017-2235-U** – en kort, men god oppsummering av hvilke krav som stilles til omsorgsovertagelse og adopsjon:

«Ankeutvalget bemerker at avgjørelsen om omsorgsovertagelse og adopsjon utgjør et inngrep i de ankende parters konvensjonsbeskyttede rettigheter [EMK artikkel 8] og må innfri artikkels krav om blant annet forholdsmessighet. Hvilke krav som her stilles, følger av EMDs praksis. Ankeutvalget viser blant annet til uttalelsene i Aune mot Norge 28. oktober 2010 [EMD-2007-52 502] avsnitt 66 om at tvangsmessig adopsjon bare skal anvendes «in exceptional circumstances and could only be

justified if they were motivated by an overriding requirement pertaining to the child's best interests». EMD har utdypet hva som ligger i prinsippet om «the child's best interests» blant annet i Neulinger og Shuruk mot Sveits 6. juli 2010 [EMD-2007-41 615] avsnitt 136:

«The child's interest comprises two limbs. On the one hand, it dictates that the child's ties with its family must be maintained, except in cases where the family has proved particularly unfit. It follows that family ties may only be severed in very exceptional circumstances and that everything must be done to preserve personal relations and, if and when appropriate, to «rebuild» the family (see Gnahoré, cited above, § 59).

On the other hand, it is clearly also in the child's interest to ensure its development in a sound environment, and a parent cannot be entitled under Article 8 to have such measures taken as would harm the child's health and development (see, among many other authorities, Elsholz v. Germany [GC], no. 25 735/94, § 50, ECHR 2000-VIII, and Maršálek v. the Czech Republic, no. 8153/04, § 71, 4 April 2006).»

Se for øvrig Høyesteretts dom **HR-2015-2041-A (Rt-2015-110)**, hvor det ble vist til den ovennevnte uttalelsen i Aune mot Norge om at adopsjon krever «særlig tungtveiende grunner», og at dette er i tråd med normen oppstilt av EMD.

Ny veileder om offentlige anskaffelser

Veileder til de nye anskaffelsesreglene som trådte i kraft **1. januar 2017**, er lagt ut på Nærings- og fiskeridepartementets nettsider om

offentlige anskaffelser. Veilederen er omfattende, og det er kommentarer til de fleste av reglene i anskaffelsesforskriften.

Overføring til tvungent psykisk helsevern ved gjentatt vinningskriminalitet

Høyesterett avsa 28. november 2017 dom (dissens 4-1) – **HR-2017-2249** – som gjaldt overføring til tvungent psykisk helsevern begrunnet i gjentatt vinningskriminalitet, jf. de nye reglene i **straffeloven § 62 første ledd andre punktum, jf. fjerde ledd**, som trådte i kraft 1. oktober 2016. En 29 år gammel mann hadde en rekke ganger tidligere begått grove tyverier og annen vinningskriminalitet. Han hadde nå blant annet gjort tre innbrudd i private hjem og innbrudd i én barnehage. Han var psykotisk på gjerningstidspunktet og kunne derfor ikke idømmes straff.

Høyesterett kom til at de handlingene som var begått, oppfylte lovens vilkår om det må foreligge «*gjentatte lovbrudd*

av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art». Det forelå også en klar *gjentagelsesfare*. Etter loven og forarbeidene skal det likevel være en høy terskel for å idømme overføring til tvungent psykisk helsevern. **Flertallet** (Bergh, Ringnes, Høgetveit Berg, Matningsdal) kom til at denne terskelen ikke var overskredet. Det ble lagt vekt på at det forelå nye opplysninger om et konkret behandlings- og oppfølgings-tilbud. Flertallet uttalte at dersom mannen likevel begår nye lovbrudd, vil det utvilsomt være aktuelt å reise ny sak om overføring til tvungent psykisk helsevern. **Mindretallet** (Noer) ville opprettholde lagmannsrettens dom om overføring til tvungent psykisk helsevern.

Fengsel i seks år for filleristing av barn («shaken baby»)

Høyesterett avsa 4. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2282-A** – som gjaldt straffutmåling for kraftig «filleristing» av et spedbarn slik at barnet ble varig skadet, og for ikke å ha hjulpet barnet etterpå. Den tiltalte faren hadde som følge av frustrasjon holdt rundt den fire uker gamle datteren og ristet henne kraftig i noen få sekunder, uten at jentens hode hadde støtte. Spedbarnet ble påført en alvorlig hjerne-skade, såkalt «shaken baby syndrom», og vil være sterkt pleietrengende resten av livet. Mannen nektet konen å ta barnet til lege, og gikk først med på det etter at hun sa hun ville ta på seg skylden for det som hadde skjedd. Det hadde da gått om lag ett og et halvt døgn. Straffen ble fengsel i syv år, hvorav straffen for risteskadene isolert sett burde ligge på fengsel opp mot seks år.

Dommere: Noer, Høgetveit Berg, Bergh, Normann, Tønder.

► Kortvarig tap av prostitusjonsinntekter har ikke erstatningsrettslig vern

Høyesterett avsa 8. desember 2017 dom (dissens 3-2) – **HR-2017-2352-A** – som gjaldt krav om erstatning for tapte inntekter fra salg av seksuelle tjenester. Spørsmålet var om inntektstapet hadde erstatningsrettslig vern.

Flertallet (Matheson, Berglund, Øie) kom til at kortvarig tap av prostitusjonsinntekter ikke har erstatningsrettslig vern, men tok ikke stilling til hva situasjonen vil være ved langvarig tap av ervervs-evnen. Det var syvprostituerte kvinner som fremmet krav om lidt ervervstap på grunn av at de hadde blitt skadet etter å ha blitt ranet, og ikke kunne selge seksuelle tjenester i en periode. **Mindretallet** (Falch, Indreberg) mente at slike tap har erstatningsrettslig vern på linje med andre individuelle inntektstap.

NB! Det er verdt å merke seg at flertallet og mindretallet hadde forskjellige

syn både på det rettslige utgangspunktet og på den konkrete vurderingen av om tapte prostitusjonsinntekter har erstatningsrettslig vern.

Flertallet tok utgangspunkt i at det er et grunnvilkår for erstatning at den interessen som kreves erstattet, har et erstatningsrettslig vern (**avsnitt 33**). Det ble vist til **Rt-1999-203 (steriliseringsdommen)** og **Rt-2013-1689 (foster-vannsdagnostikk)**. Den overordnede problemstillingen er derfor om interessen fortjener rettsordenens beskyttelse jf. **Hagstrøm** og **Stenvik, Erstatningsrett (2015)** side 48. Dette beror på en bred helhetsvurdering (**avsnitt 37**). I den konkrete vurderingen la flertallet blant annet vekt på at kjøp av seksuelle tjenester er straffbart. Det var derfor ut fra sammenhengen i rettssystemet vanskelig å bygge på at slike handlinger vil bli begått. Uttalt at «et

erstatningsvern for prostitusjonsinntekter [kan] bidra til en alminneliggjøring av sterkt uønsket virksomhet og motvirke de dempede effekter av kriminalisering av slike kjøp synes å ha hatt på etterspørselen etter seksuelle tjenester» (**avsnitt 60**).

Mindretallet tok som nevnt et annet rettslig utgangspunkt. Det ble vist til at det følger av **skadeserstatningsloven § 3-1** at den personskadelidtes individuelle ervervstap har erstatningsrettslig vern. Det må derfor oppstilles et *unntak* fra § 3-1, hvis de prostituerte kvinnene ikke skal få sine tap erstattet, noe som krever en *særskilt begrunnelse* (**avsnitt 67**). I den konkrete vurderingen la mindretallet vekt på at prostitusjonsinntekter er lovlig inntekt, som må kunne kreves erstattet av skadevolder. Det å tilkjenne erstatning, bidrar ikke i seg selv til å fremme prostitusjon.

EFTA-domstolen: Reise til politioppdrag er arbeidstid

EFTA-domstolen avsa 27. november 2017 en rådgivende uttalelse i **sak E-19/16** som svar på tre spørsmål forelagt av Høyesterett om tolkningen av begrepet «arbeidstid» i arbeidstidsdirektivet (2003/88/EF) artikkel 2 nr. 1. Spørsmålene gjaldt i hovedsak om tiden som medgår til en reise pålagt av arbeidsgiver, til og/eller fra et annet oppmøtested enn arbeidstagerens faste eller sedvanlige oppmøtested, når reisen skjer utenfor alminnelig arbeidstid, utgjør arbeidstid etter direktivet artikkel 2. Saken gjelder en norsk politimann som til vanlig arbeidet på et lensmannskontor i Sogn og Fjordane. Det var tale om tre tilfeller der han ble sendt ut på oppdrag andre steder i regionen. Politimannen fikk godtgjort

tiden som reisetid, men ikke arbeidstid. Den praktiske konsekvensen av dette er at reisetid normalt kompenseres med avspasering og eventuelt lønn, mens arbeidstid gir krav på overtidsbetaling.

EFTA-domstolen presiserte at det enten er snakk om arbeidstid eller fritid. For at noe skal være arbeidstid må arbeidstageren utføre sine arbeidsoppgaver eller plikter, stå til arbeidsgivers disposisjon og være i eller på arbeid. Domstolen kom til at de aktuelle reiser var å anse som arbeidstid. Avgjørelsen bidrar til å klargjøre grensen mellom arbeidstid og fritid for arbeidstager som pålegges å møte utenom sitt faste eller vanlige arbeidssted. Det har ingen betydning hvor avslappende eller

anstrengende reisen er, eller hvor ofte den ansatte sendes ut på oppdrag utenfor sitt vanlige arbeidssted. Avgjørende var at politimannen i løpet av den nødvendige reisetiden var forpliktet til å følge arbeidsgivers instruksjoner, og dermed var til arbeidsgivers disposisjon.

Konklusjonen er følgelig at nødvendig reisetid til et annet sted enn fast oppmøtested for å utføre arbeidsoppgaver pålagt av arbeidsgiver, utgjør «arbeidstid» etter direktivet, jf. **arbeidsmiljøloven § 10-1**. Saken er berammet til 2. mai 2018.

Omtale av avgjørelsen i **EuroRett nr. 20/2017**.

► Virksomhetsoverdragelse ved bytte av tjenesteleverandør

Høyesterett avsa 4. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2277-A** – som gjaldt spørsmålet om arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse der en person med rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) bytter leverandør av tjenesten. En personlig assistent som var ansatt for å yte brukerstyrt personlig assistanse til en bestemt bruker, ble oppsagt da brukeren byttet leverandør av tjenesten. Høyesterett kom til at det forelå en virksomhetsoverdragelse etter **arbeidsmiljøloven § 16-1**.

Det var enighet mellom partene om at **overdragelsesvilkåret** var oppfylt. Spørsmålet var om **enhetsvilkåret** og **identitetsvilkåret** var oppfylt.

Høyesterett drøfter enhetsvilkåret i **avsnitt 47–64**, og kom til at det var opp-

fylt. BPA-enheten til brukeren var en selvstendig økonomisk enhet. Den utgjorde en operasjonell enhet selv om Uloba (den tidligere tjenesteleverandøren) sentralt bidro med enkelte støttefunksjoner. Tjenesten var stabil da brukeren har et vedvarende bistandsbehov, og det kommunale tildelingsvedtaket fornyes hvert år.

Høyesterett drøfter identitetsvilkåret i **avsnitt 65–74**, og kom også til at det var oppfylt. Konklusjonen var at den økonomiske virksomheten i det vesentlige var den samme etter overdragelsen til nye tjenesteleverandøren.

I dommen går Høyesterett inn på høyesterettspraksis og praksis fra EU-domstolen.

Dommere: Arntzen, Høgetveit Berg, Falch, Normann, Indreberg.

Sivilombudsmanen: Ansettelse før søknadsfristens utløp

Sivilombudsmannens uttalelse **SOM-2017-1340** gjaldt ansettelse av leger i spesialisering (LIS) ved X sykehus. På vegne av A mente Den norske legeforening at hun var forbi-gått i ansettelsesprosessen, og at ansettelsene var gjort i strid med kvalifikasjonsprinsippet. Dette fordi to kandidater ble ansatt før A hadde sendt inn sin søknad, og før søknadsfristen var utløpt. Ombudsmanen uttalte at det var i strid med kvalifikasjonsprinsippet å foreta ansettelse før søknadsfristens utløp. Ved å ansette noen før søknadsfristens utløp, og før As søknad var mottatt, hadde sykehuset begått urett mot A. Uttalt at den urett som ble begått overfor A, bør X sykehus beklage direkte overfor A. Feilen fikk imidlertid ingen konsekvenser for de gjennomførte ansettelsene.

EFTA-domstolen: Vilkårene for å kreve erstatning ved offentlige anskaffelser

EFTA-domstolen avsa 31. oktober 2017 en rådgivende uttalelse i **sak E-16/16** etter anmodning fra Frostating lagmannsrett. I avgjørelsen uttaler EFTA-domstolen seg både om vilkår for **ansvarsgrunnlag** og kravet til **årsakssammenheng**.

Når det gjelder ansvarsgrunnlaget, konkluderte domstolen med at et «enkelt brudd på regelverket for offentlige anskaffelser er i seg selv nok til å utløse oppdragsgivers erstatningsansvar» (**avsnitt 82**). Domstolen uttalte at tilkjenning av erstatning ikke er betinget av at det foreligger skyld eller en vesentlig feil hos oppdragsgiver.

Tidligere har Høyesterett kommet til at det må være et visst rom for oppdragsgiver til å gjøre feil ved vurdering av tilbud, uten at dette nødvendigvis fører til ansvar for oppfyllelsesinteressen, jf. **Rt. 2001 side 1062 (Nucleus)**, hvor Høyesterett oppstilte vilkåret om «vesentlige feil».

Erstatning for oppfyllelsesinteressen forutsetter imidlertid at de andre vilkår for å tilkjenne erstatning er oppfylt, særlig at det må foreligge årsakssammenheng. EFTA-domstolen uttalte at håndhevelsesdirektivet ikke er til hinder for å kreve at den forbigåtte tilbyder for

å få erstatning må bevise med **kvalifisert sannsynlighetsovervekt** at han skulle ha blitt tildelt kontrakten dersom oppdragsgiveren ikke hadde begått feilen, så lenge prinsippene om ekvivalens og effektivitet er overholdt (**avsnitt 94**). Det er heller ikke til hinder for at en oppdragsgiver kan gå fri for ansvar dersom konkurransen, på grunn av feil oppdragsgiver har begått, blir avlyst i samsvar med EØS-regelverket. Det er oppdragsgiver som her har bevisbyrden. Saken er berammet til 29. januar 2018.

Omtale av avgjørelsen i **Eurorett nr. 18/2017**.

Bøker og lesestoff

ANMELDT AV HENRIK MUNTHE, ADVOKAT I NHO

«Gulosten» slapp unna dobbeltdrap

Forfatteren Per E. Hem er aktuell med en spennende bok om en mann som stod langt nede på samfunnets rangstige, men med et desto mer fascinerende livsløp.

Henrik Munthe er ansatt som advokat i NHO, og arbeider særlig med tariffsaker og internasjonale arbeidslivsspørsmål.

Johannes Andersen var født i 1898 og vokste opp i små kår i Kristiania. Faren var stort sett i arbeid, men inntektene var små, og Johannes' mor hadde store psykiske problemer og havnet på Di-kemark. Da foreldrene ikke klarte å styre gutten, ble han sendt til en rekke skolehjem og oppfostringsanstalter.

Da Johannes ble tvangsendt til skolehjemmet Toftes Gave for «feiltilpassede gutter» på Helgøya i Mjøsa, fikk han tilsendt pakker hjemmefra. Disse inneholdt ofte en gulost, og *Gulosten* ble Andersens kallenavn resten av livet. Han begynte tidlig med vinningskriminalitet. I mellomkrigstiden gikk han kontinuerlig ut og inn av fengsler. Han ble en slags forbryterkjendis, særlig på grunn av et par spektakulære rømninger som ble bredt omtalt av pressen.

En gang ble han som arrestant fraktet med rutebåt fra Fredrikstad til Oslo. Da båten var ved Nesoddløst, hoppet Gulosten over bord og klarte å svømme i land uten å bli tatt. Noen år senere møtte han som tiltalt i lagmannsretten i Drammen. Lagretten kom til at han var skyldig, og bare straffeutmålingen gjensto. I pausen ble Gulosten geleidet ut av rettssalen av en politibetjent. I gangen satte han på sprang og klarte å rømme. At Andersen også var en sosial og utadvendt person, rappkjefet og beleven, bidro til at han ble landskjent.

BLE EN DEL AV KOMPANI LINGE

Livet tok en helt ny vending for Gulosten da krigen kom. Han tok sterk avstand fra nazismen og kom dårlig overens med den tyske politistyrken i Oslo. Han lokket en norsk angiver inn på Cheval dyrehospital i Vika og skjøt ham. Liket

ble dumpet i sjøen. Senere kom Gulosten seg til London hvor han ble knyttet til det norske motstandsmiljøet. Der traff han kongefamilien ved flere anledninger. Han ble etter hvert en del av Kompani Linge, og sendt til Norge for å ta imot våpenslipp. Det gikk bare sånn passe; etter å ha tyttet i seg store mengder alkohol, begynte Andersen å skryte av sine bravader. Det var naturlig nok lite populært hos motstandsledelsen.

Den første tiden etter krigen var Gulosten stasjonert i Vadheim i Sogn hvor han skulle holde vakt over demobiliserte tyske soldater. Han havnet på fylla, og var solid beruset da han gikk på vakt en kveld. Etter en stund ville han ha mer å drikke, og gikk til tyskerne for å få fatt i sprit. Da de ikke hadde noe å avse, oppsto det en krangel som endte med at Andersen skjøt og drepte to av dem.

GODT ORD FRA KONGEN

Etter dette fulgte en lang juridisk prosess, hvor Gulosten fikk den kjente advokaten og senere høyesterettsdommer Reidar Skau oppnevnt som forsvarer. På grunn av Gulostens motstandsaktivitet, at ofrene var tyske soldater, og ønsket om at den notorisk kriminelle Andersen nå skulle få etablert et nytt liv i fredens Norge, endte det med at Gulosten slapp unna med en påtaleunntatelse. Kong Haakon la angivelig inn et godt ord for Andersen i denne saken. Johs. Andenæs ga uttrykk for at han var «meget opprørt» over resultatet, i likhet med mange andre.

Saken endte altså lykkelig for Gulosten, men hva skulle han leve av nå som han ikke lenger var soldat? Han mottok

tilskudd fra Kong Haakons utdanningsfond (som var ment å hjelpe unge som hadde båret ofre under frihetskampen) og etablerte seg med et snekkerverksted i Horten. Det drev han med vekslende hell. Også i etterkrigstiden var han involvert i straffbare handlinger, men i mindre grad enn før krigen.

FNØS AV DOMMERFULLMEKTIGER

Gulosten visste også å utnytte sin status som omstridt motstandsmann og kjendiskriminell til å utgi en bok som solgte godt. Hem, som i sine tidligere bøker har vist at han er en kildejeger og kildekritiker av rang, hevder at Gulostens selvbiografi er en lite sannferdig skjønnmaling, med klare utelatelse og feil.

Hem skriver levende og medrivende om Gulostens mangslungne forbryterliv. De juridiske sidene blir viet tilbørlig oppmerksomhet, og vi får et solid innblikk i den kriminelle lavalderens utvikling, strafferettspleien og fengselsvesenet i mellomkrigstiden, og avveiningene som ble gjort da man vurderte om dobbeltdrapet i Vadheim skulle behandles etter sivil eller militær lovgivning.

Gjennom sin omfattende erfaring som tiltalt og domfelt opplevde Gulosten selvfølgelig mange dommere. At han hadde liten tiltro til unge dommerfullmektiger, fremgår av et brev han skrev til sin forsvarer Annæus Schjødt: «Skulle ikke forundre meg, at jeg fikk en Dommerfullmektig som endnu havde de røde Ringer efter Pottkantene. Nu har jeg sett nokk.»

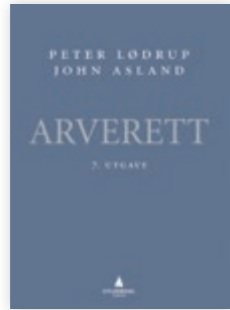

Mannen fra underverdenen. Gulosten – et forbryterliv, Per E. Hem, Aschehoug 2017, 384 sider, 399 kroner.

Bøker og lesestoff

Arverett. 7. utgave

Ettersom det drøyer med ny arvelov, har John Asland, professor ved Institutt for privatrett ved UiO, kommet med en syvende utgave av Peter Lødrups (1932–2010) bok *Arverett*. (Lødrup var professor ved UiO og var blant annet med å starte Karnov Norsk Kommentert Lovsamling.) Det er nå fem år siden 6. utgaven, og mange lovendringer er kommet til i perioden i «periferien av arverettsfeltet som i sum er såpass omfattende at en ny utgave av læreboken er på sin plass», skriver Asland i forordet. «Arveavgiften er opphevet, statens arverett er erstattet av en ordning hvor «herreløs arv» skal komme frivillig virksomhet til gode, vi har fått en ny lov om forsvunne personer, vergemålsloven har trådt i kraft, og arveloven har fått nye regler om fraværende arvinger. (...) Det har også kommet til en del ny rettspraksis og ny litteratur», skriver han. Boken er ajourført frem til 25. oktober i fjor, har fått en språkvask, og inneholder både lov-, doms- og stikkordregister, samt litteraturliste. **Peter Lødrup, John Asland, Gyldendal Juridisk 2018, 448 sider, 649 kroner.**

Beisvurderingens rettslige rammer. Bevistema. Bevisbyrde. Beviskrav

«En god rettslig beisvurdering (eller «beisbedømmelse») forutsetter at beisbedømmeren har en klar forståelse av svaret på fire grunnleggende spørsmål: Hva er det som skal bevises? Hvem skal bevises

det? Hvor sterkt må beiset være? Og hvordan skal det bevises? Svarene på disse spørsmålene, for så vidt de følger av jussen, gir oss en forståelse av bevisetemaet, bevisbyrden, beviskravet og kravene til beisvurderingen, som til sammen utgjør det jeg kaller *beisvurderingens rettslige rammer*», skriver forfatteren i bokens første kapittel. Videre skriver han at spørsmålene bare må leses som et utgangspunkt som «peker mot de fenomenene som skal undersøkes nærmere».

Forlaget kaller Jerkø bok – som springer ut fra hans doktorgradsavhandling – et «pionerarbeid»: «Boken gir den første generelle og systematiske analysen av disse grunnleggende emnene, på tvers av sivil- og straffeprosessen», heter det i forlagets omtale. Fremstillingens sies å utfordre «den rådende forståelse av bevisbyrden, og beviskravet utfordres på flere viktige punkter».

Markus Jerkø, Universitetsforlaget 2017, 488 sider, 649 kroner.

Fremmedkrigere. Forebygging, straffeforfølgning og rehabilitering i Skandinavia

Boken har fått en del omtale før den har rukket å komme ut fordi en redaktøren – stipendiat og Venstre-politiker Sofie A.E. Høgestøl (31) – som den yngste noseninne har fått plass som varamedlem i Nobelkomiteen. De tre redaktøren (Høgestøl, stipendiat Anna Andersson og redaksjonsassistent Anne Christine Lie) er alle tilknyttet Norsk senter for menneskerettigheter ved UiO.

Boken er en artikkelsamling knyttet til konferansen Nordic Approaches to Foreign Fighters, som ble arrangert ved senteret høsten 2016. Boken inneholder fjorten kapitler skrevet av norske, danske

og svenske forskere, og gir ifølge forlaget «en grundig fremstilling av de juridiske utfordringene knyttet til kriminalisering av fremmedkrigeradferden og et kritisk blikk på hvordan de skandinaviske landene så langt har forsøkt å straffeforfølge og reintegrere hjemvendte fremmedkrigere». Et utvalg av kapitlene: Fredløse fremmedkrigere? Om deltakerbegrepet i den norske straffeloven § 136 A (Lars Christie). Politiets adgang til overvåking i fremmedkrigersaker etter norsk rett (Ingvild Bruce). Jihadisme, islamisme og krigen mot nyanser (Jacob Hoigilt). Kjønn og fremmedkrigere: «Jihadbruder» og kvinnelig agens i IS (Ester E.J. Strømme). Boken inneholder også et domsregister.

Anna Andersson, Sofie A.E. Høgestøl, Anne Christine Lie (red), Gyldendal Juridisk 2018, 440 sider, 529 kroner.

Verdsetting av fast eiendom – en innføring

En liten bok som kan være nyttig for advokater som trenger fakta om hvordan fast eiendom verdsettes. Boken er skrevet for studenter innen eiendom, eiendomsmedling og taksering, men kan være nyttig også for andre med interesse for verdsetting av fast eiendom.

Forfatteren er dr.scient og underviser i eiendomsfag ved NMBU, og har skrevet en bok rettet mot norske forhold. Den første delen av boken er en innføring i verdsetting av fast eiendom, og av verdibegrepene markedsverdi, investeringsverdi og gjenanskaffelsesverdi. Også de viktigste verdsettingsmetodene gjennomgås, heter det i forordet.

Bokas andre del beskriver hvordan de vanligste typen eiendommer verdsettes; altså boliger, fritidsboliger, næringsseiendom, landbrukseiendom

og tomter. Hvert kapittel i boken har egne oppgaver.

Sølve Bærug, Universitetsforlaget 2017, 296 sider, 399 kroner.

Selskapsrett, 6. utgave

«Selskapsrettslige problemstillinger er ikke lenger forbeholdt forretningsadvokatene, men er noe enhver jurist møter i det praktiske rettsliv», skrev professor ved UiO Geir Woxholth i forordet til den fjerde utgaven. Femte utgave er utsolgt, og ny utgave kommer derfor nå, blant annet etter enkelte endringer i selskaps- og rammelovgivningen. Den er ajourført med ny rettspraksis og andre sentrale rettskilder.

Boken er delt i femten deler, her nevnes bare et lite utvalg av disse: Grunnleggende selskapsrett. Selskapets stiftelse og foretaksregistrering. EU-retten og dens betydning. Grunnleggende aksjeselskapsrett. Eiernes ansvarsforhold og innskuddsplikt. Finansiering av selskapets virksomhet. Mislighold, ugyldighet, sanksjoner. Tvangsinnløsning. Konkurs i selskapsforhold. Konserns spørsmål.

Boken har også et lovregister, domsregister, litteraturliste og stikkordsregister. **Geir Woxholth, Gyldendal Juridisk 2018, 442 sider, 529 kroner.**

SkatteFUNN. Regler og praksis

Skattefunn-ordningen fra 2002 skal motivere små, mellomstore og store bedrifter til å satse på forskning og utvikling (FoU), og er en rettighetsbasert skattefradragssystem. Advokat Christian Hambro, som tidligere har skrevet bo-

ken FoU og skatt, er ekspert på ordningen, og har blant annet vært oppnevnt av EU-kommisjonen for å bistå i spørsmålet om skatteinsentiver for forskning og utvikling i næringslivet, vært statssekretær og administrerende direktør i Forskningsrådet.

I 2017 mottok næringslivet hele fire milliarder kroner i FoU-støtte gjennom SkatteFUNN, anslås det i boken, som er delt inn i tolv kapitler: Historikk og bakgrunn. SkatteFUNNs rettslige karakter. Hvem SkatteFUNN-ordin-

gen omfatter. FoU-definisjonen. Definisjonen av forskningsinstitusjoner. Bare fradragberettigede kostnader godtas. Prising av FoU-kostnader. Nærmere om hvilke kostnader som inngår i fradraggrunnlaget. Inntekter som reduserer fradraggrunnlaget. SkatteFUNN-fradragets størrelse. Administrasjonen av SkatteFUNN. Skatteinsentiver i andre land.

Christian Hambro, Gyldendals juridiske håndbøker 2017, 363 sider, 649 kroner.

JUS

Kurs for deg som må kunne mye om mangt

Arbeider du som advokat innen fagområder som erstatning, helse- og trygd, barnerett og bistand har JUS en bred portefølje av kurs. I tillegg kjøres det en «etikk-turné» denne våren, med kurs i Oslo, Kristiansand, Bergen, Stavanger, Trondheim og Tromsø.

DET ÅRLIGE TRYGDERETTSKURSET
Bli oppdatert på ny lovgivning, nye lovforslag og ny rettspraksis, plus en rekke aktuelle temaer som pleiepengeordningen og digitalisering av ytelsesforvaltningen.
31. januar – 1. februar, Oslo. 5150 kroner

SENTRALE EMNER I HELSERETTEN
Kurset gir en oversikt over prinsipper, reguleringsystem og de viktigste rettigheter og plikter i sentrale helse- og brukerrettighetsloven, helsepersonelloven og tjenestelovene for kommunens helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten.
28. februar, Oslo, 3750 kroner

ERSTATNINGSRETT
Denne våren arrangeres seks kurs innen fagområdet, inkludert oppstart av Fagforum i personskaadeerstatning 4. april. Første kurs ut er Storskade med erstat-

ningsutmåling med dypdykk i forskjellige problemstillinger, samt et case.
14. mars, Oslo, 3750 kroner

«ETIKK-TURNÉ»
I tillegg til JUS' faste kurs i taushetsplikt og etikk og risikohåndtering, kan du nå delta på kurset Advokatetikk, som settes opp i Kristiansand, Bergen, Stavanger, Trondheim og Tromsø. Se jus.no for tidspunkt. Første by ut er Tromsø.
12. april, Tromsø, 2750 kroner

DET ÅRLIGE BISTANDSADVOKATKURSET
Oppdatering på rettsutviklingen, samt foredrag om oppreisningserstatning, advokatens rolle og behov for beskyttelse i klientrelasjonen og etiske dilemmaer. Blant foredragsholderne er professor dr. juris. Anne Robberstad.
1.-2. mars, Sandefjord, 5210 kroner

DET ÅRLIGE BARNERETTSKURSET
Gir oppdatering på rettskildene og innsikt i utvalgte aktuelle temaer. I år er hovedtemaet barns rett til informasjon og høring i barnevernssaker.
12.-13. april, Sandefjord. 5210 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Dagen avsluttet med en paneldebatt om hvilke tilsyns- og disiplinærordning vi vil ha behov for i fremtiden: Fra venstre Thomas Smedsvig (Tilsynsrådet), Tolle Stabell (Regjeringsadvokaten), Merete Smith (Advokatforeningen), Dag Eriksen (Tilsynsrådet) og Håvard Holm (Advokatbevillingsnemnden).

Hvem skal eie, og hvem skal føre tilsyn med fremtidens advokater?

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

- Den teknologiske utviklingen har skutt fart etter at Advokatlovutvalgets forslag ble lagt frem, og konkurransesituasjonen er i dag en helt annen enn i 2015.
- Nye organisasjonsformer gir Tilsynsrådet hodebry.

Dette var blant punktene som ble diskutert da Tilsynsrådet for advokatvirksomhet før jul markerte sitt tyveårsjubileum med heldagsseminaret *Tilsynet med fremtidens advokat*. I salen satt et femtitalls deltagere fra tilsynsmyndighetene, Justisdepartementet, Finansdepartementet, Skattedirektoratet, Økokrim, og fra Forbrukerombudet, for å nevne et utvalg.

TRE ÅR I SKUFFEN

Det er i mars tre år siden Advokatlovutvalget la frem sitt forslag til ny advokatlov.

– Vi forstår at Justisdepartementet har tatt frem forslaget igjen, og jobber med det. Vi håper vi kan bidra her i dag med noen innspill til dette arbeidet, sa styreleder Thomas Smedsvig i Tilsynsrådet.

Ifølge Advokatbladets kilder, vil lovforslaget legges frem for Stortinget våren 2019.

SKAL BARE ADVOKATER EIE?

Advokat Jeppe Normann satt i Advokatlovutvalget, og sa at utvalget har hatt et «veldig ønske om å tydeliggjøre advokatenes uavhengighet som et grunnleggende yrkesetisk prinsipp».

– I dag kan ikke-advokater eie advokatfirmaer, så lenge de jobber der. Vi har foreslått at bare advokater og advokatfullmektiger skal kunne utøve advokatvirksomhet, og at bare advokater kan eie advokatfirmaer. Dette er en klar innstramning i forhold til regelverket i dag, sa Normann.

– Mange vil si vi er bakstrevske, fortsatte han.

– Vi tror at om vi skal opprettholde en god advokatstand i fremtiden, så er dette gode grep. Vi her en enorm jobb å gjøre i forhold til den nye verdenen, den nye teknologien, og hvordan den skal håndteres fremover. Status i dag er at de fleste advokater lever i steinalderen. Bruk av ny teknologi utfordrer grunnleggende prinsipper, taushets- og fortrolighetsplikten, det er fare for misbruk og for utilsiktet gjenbruk. Hvem er advokaten som skal stå bak roboten, spurte Normann.

BREMSEKLOSS?

Johan Dolven, administrerende direktør i Help, mener at eierskapsbegrensninger er et sterkt hinder for utvikling.

– Det siste halvannet året har vi startet en forvandling av selskapet. Vi har laget en avtalegenerator som kan lage testament, gjeldsbrev, gavebrev, husleieavtale og samboeravtale. I neste fase vil vi se på hvordan vi kan robotisere deler av advokatarbeidet og kontakten med kundene.

– Jeg er overbevist om at det er behov for både kapital og kompetanse utenfra. Jeg mener at en organisering av advokatvirksomheten, der kun advokater kan eie virksomheten, sterkt kan begrense bransjens evne til å tenke langsiktig. Kundene etterspør den type tjenester som vi har utviklet, sa Dolven.

– Helps oppfatning er at alle advokater plikter å følge det samme etiske regelverket, helt uavhengig av arbeidsgiver. Vi håper at en ny lov vil bli skrevet med tanke på hva som er best for kundene, sa Dolven.

PRISENE MÅ NED

Konsolidering og større enheter som retter seg mot forbrukermarkedet vil det være et behov for, mener han.

– Morgendagens advokatvirksomheter må senke prisene og øke effektiviteten, i hvert fall i enkle saker. Hvis ikke, tror jeg teknologiske løsninger og helt nye aktører vil ta over. Vi ser allerede

flere slike aktører utenfor Norge. Jeg er overbevist om at det markedet som Tilsynsrådet skal føre tilsyn med i 2027, ser helt annerledes ut enn det markedet dere regulerer i dag, sa Dolven.

Smedsvig i Tilsynsrådet stilte spørsmål om et tradisjonelt advokatfirma, som får femten til tretti prosent av sin omsetning fra én kunde, er uavhengige.

– Hva er uavhengighet? Help gjør advokat tjenester rimeligere. Advokatlovutvalget foreslår innskrenkninger og dermed også å strupe muligheten for å

få tilgang til enklere og rimeligere tjenester. Det er et paradoks. Vil forslaget i stedet føre til at advokattjenester blir mindre tilgjengelige og kanskje mer kostbare? Med nye organisasjonsformer vil vi i Tilsynsrådet få problemer med å føre tilsyn, kommenterte Thomas Smedsvig.

INTET FORBUD

Jeppe Normann understrekte at man i forslag til ny advokatlov ikke foreslår et forbud mot virksomhet av den typen Help tilbyr.

– Vi ønsker å heve kvaliteten på advokatene, men sier at enhver kan yte rettslig bistand. I Sverige er det jurister som tilbyr denne type tjenester, ikke advokater. Grepet er veldig enkelt, de kan bare la være å kalle seg advokater, sa Normann.

Thomas Smedsvig var fornøyd med å ha fått frem dilemmaene i debatten.

– Kanskje Advokatlovutvalget var bakstrevs. Jeg vet ikke om jeg tolket deg riktig, men svaret er vel langt på vei ja, sa han, henvendt til Jeppe Normann.

«Gråsoneadvokater» under radaren

– Jeg er bekymret for at vi har et for komplisert tilsynssystem. Vi risikerer at de såkalte «gråsone-advokatene» ikke fanges opp, sa Merete Smith.

«Gråsone-advokaten» er advokaten som kanskje ikke er en skurk, men som ikke får det helt til, som ikke får så mange klienter som han ønsker, og som for eksempel rådgir klienten om å ta saken til retten, selv om saken absolutt ikke burde føres for domstolene, forklarte hun.

– Så får han problemer med å betale skatt, og så baller det på seg, ofte over lang tid, sa Smith.

– Det er mange eksempler på advokater som har vært i alle tilsynsorganene før bevillingen til slutt er tatt, og uansett om ingen av organene kan kri-

tiseres, så har det hele tatt lang tid. Det at systemet er så fragmentert, betyr at tilsynet ikke er så effektivt som det burde være, sa Smith.

Fem, seks organer fører på ulike måter tilsyn med advokater i dag, påpekte hun: Tilsynsrådet, Advokatbevillingsnemnden, Finanstilsynet, disiplinærutvalgene og Disiplinærnemnden, samt Advokatforeningen.

– Fremtidens tilsyn med advokater må bli mer effektivt, og antall organer må bli færre, sa Smith.

– Lovgiver må også se på legal tech-utfordringene. Det har skjedd mye siden Advokatlovutvalget kom med sitt forslag, det må man ta inn over seg, sa Smith.

SLIPPER HVEM SOM HELST LØS

Håvard Holm, leder av Advokatbevillingsnemnden, sa at «det ikke henger helt godt sammen for meg, hvis vi skal ha et system som skjerper faglige kvalitative krav til advokater, samtidig som vi slipper hvem som helst løs på det rettsøkende publikum».

Hva betyr det at man får en advarsel for disiplinærbrudd, hvis det ikke følger noe mer av det, spurte Holm.

– Etter mitt syn bør en advarsel, og i alle fall en gjentatt advarsel, føre til at man blir vurdert for tilbakekall. Jeg mener at en del av disse utfordringene kan løses innenfor dagens system. Det haster med å få tilsyn også av virksomheter, ikke bare av advokater, sa Holm.

Tøff tilgjengelighet

Det er en problematisk utvikling når klientene forventer at du alltid skal være tilgjengelig, mener advokat Halldis Årseth.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR DIN ADVOKATVIRKSOMHET AKKURAT NÅ?

– Å få formidlet at vi er spesialister. Vi har et firma som er ganske stort i Mossesammenheng – åtte advokater og en fullmektig – men lite i forhold til Oslo-firmaer. Vi må få formidlet til klientene at vi er like gode spesialister her som i Oslo.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Spriket mellom de som jobber på offentlig sats og de som jobber for private. Det vil bli en stadig større utfordring. Ellers er advokaters omdømme utad en utfordring som bransjen må ta tak i. Vi møter ofte den holdningen at folk tenker at advokater er litt sleipe, useriøse og ikke til å stole på. Det er viktig å få frem at det er en bransje med mange hardtarbeidende, flinke, seriøse folk som ikke tjener mange millioner i året, men som gjør en god og grundig jobb og jobber hardt for føden.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Jeg er spesialist på arbeidsrett. Der er det som regel ikke de store summene inne i bildet, men jeg har bistått i en del store omorganiserings- og nedbemmanningsprosesser. Dette er krevende prosesser som gjerne er styrt av avtaler med fagforeningene, i tillegg til lovverket. Noen individuelle saker knyttet til slike prosesser havner i rettsvesenet. Ellers er den saken som har gjort størst

inntrykk, nokså utypisk for meg: Jeg har vært bistandsadvokat i en veldig grov ranssak i Nordland. Det var en veldig stygg sak med store konsekvenser for hun som ble overfalt og ranet. En sak som jeg har brukt mye energi på, som det tok flere år for ble oppklart, og som jeg nok aldri kommer til å glemme.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Tilgjengeligheten som de nye elektroniske mediene gir, gir også en forventning fra klienter om at du skal svare veldig raskt til alle døgnets tider, og alltid være tilgjengelig. Det er problematisk, særlig i et yrke der folk jobber mye fra før. Vi trenger aksept for at det er noe som heter arbeidstid. Det er selvsagt noen unntak, men hvis advokatene skal begynne å konkurrere om hvem som er tilgjengelig og svarer fortest, blir det en veldig stressende bransje å jobbe i. Og så synes jeg utviklingen går for sakte mot likestilling i bransjen.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Jeg tror at det kommer som en trend nå at det blir en større kvinneandel. Den kommer til å forplante seg oppover i hierarkiet i advokatfirmaene etter hvert. Unge menn i advokatyret er mer familieansvarlige, og skal ta sin del av byrden. Den generasjonen eldre advokater som bare tenker på sin egen karriere og kommer hjem til tøfler og vin, er på vei ut.

Navn: Halldis Årseth

Alder: 51 år

Stilling: Partner i Advokatfirmaet Pedersen, Reier & Co, som er en del av kontorfellesskapet Advokatene på Jeløy

Spesialitet: Arbeidsrett

Familie: To sønner på 31 år og 28 år og en datter på 13 år

Bosted: På Sjøhagen i Moss

Opprinnelig fra: Volbu i Øystre Slidre

– HVA ER DEN VIKTIGSTE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Det er flere som nevner salærsatsen. Det må jeg bare støtte. Å få hevet den offentlige salærsatsen er en viktig sak som Advokatforeningen jobber mye med, men må holde oppe trykket på. Den må i hvert fall opp til svensk nivå på over 1300 kroner. Vi kan få amerikanske tilstander, der offentlig forsvarer blir regnet som dårlig bistand. Så er det viktig å få frem at salæret ikke er lønn til advokaten. Det folk ikke skjønner, er at advokatene betaler husleie, kurs, sekretær, bilbruk, husleie og annet. I tillegg jobber de som får offentlig sats, gjerne flere timer enn de får betalt for. Timelønnen er kanskje nede i 300–400 kroner.

– TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE TI ÅRENE?

– Ja, og det tror jeg er veldig knyttet til teknologiutviklingen, og elektronisk gjennomførte rettsprosesser. Jeg liker å ha et ark å notere på, men jeg tror vi kommer til å merke at det blir et stadig

Halldis Årseth tok utdanning i voksen alder og har vært i Moss i tre og et halvt år, etter fire år som advokat i strafferettsfirma og deretter i fagforening i Oslo.

større press på ikke å ha papir. Så er det også en ny utfordring å ha kontroll på hvor informasjonen som formidles og lagres elektronisk går – og vite hvor serverne står. Det er vanskelig å ha oversikt og kontroll, og sikre at ikke taushetsbelagt informasjon kommer på avveie. Dessuten er det en utfordring at vi har så mye på telefonene våre. Som advokater er vi livredde for å miste telefonen.

– HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Det er lett å si Hawaii eller Fiji eller ett eller annet sånt, men jeg tror fort at det ville blitt fokus på annet enn å jobbe. Det hadde vært spennende å ta et år eller to og jobbe mer internasjonalt, knyttet opp mot Menneskerettighetsdomstolen. Det er helt hypotetisk, men interessant hadde det vært.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– De som sliter med rus og psykiatri, som ikke er fanget opp hverken av helsevesenet eller av andre instanser, og som til slutt havner i rettssystemet fordi de ikke har fått den hjelpen de skulle ha fått andre plasser.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Ja, vi har en advokatvakt her i Moss. Så har jeg et verveoppdrag – det blir jo en type pro bono; det er ikke noe du gjør for at du får veldig godt betalt for det. Og så har jeg av og til folk innom som jeg føler at jeg ikke kan ta meg særlig betalt av. Det går med en del timer i løpet av et år til gratis eller veldig

billig rådgivning. Det er en del av samfunnsansvaret.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– I arbeidsrettssaker er det en utfordring at inntektsgrensen for fri retts hjelp er så lav at de aller fleste som har en jobb, selv om den er dårlig betalt, ikke får fri retts hjelp. Jeg ville satt i gang et arbeid for å få til et bedre vern for lavtlønnede ansatte. I saker der arbeidsgiver gir oppsigelse eller endringsoppsigelse eller går til andre inngripende sanksjoner mot ansatte, burde det vært hjemmel for å kunne pålegge arbeidsgiver å betale juridisk bistand for den ansatte. Hvis ikke arbeidsgiver kan betale, burde lavtlønnede ansatte ha utvidet rett til fri retts hjelp.

Det skriftlige materialet i saken består av nærmere tretti kilo papir, forteller Frode Elgesem og Brynjar Østgård. De regner med å bruke både ryggsekk og trillekoffert for å få materialet med seg til Høyesterett.

Syv dager i plenum om samiske rettigheter

De er aktører i en historisk viktig sak om bruksrettighetene til et stort areal i det samiske kjerneområdet i Finnmark, og synes at å jobbe med saken er som «julaften hver dag» og «det største en prosedyreadvokat kan drømme om».

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

PARTENE

Kristin Bjella i Hjort representerer Finnmarkseiendommen. Hennes kollega **Frode A. Innjord** er rettslig medhjelper. Partshjelper 1, Reinbeitedistrikt 5/6, representeres av **Anja Jonassen** i Andersen & Bache-Wiig. Partshjelper 2, Meskelv og omegn bygdelag, representeres av **Kristoffer Dons Brøndbo** i Rekve, Pleym & Co.

Unjárgga Gilisearvi / Nesseby bygdelag representeres av **Brynjar Østgård** i Advokatfirmaet Østgård. Rettslig medhjelper er **Frode Elgesem**.

– Det er veldig inspirerende. Som prosedyreadvokat får du ikke en større utfordring enn å stå i plenum i Høyesterett. Når du står overfor nitten skarpe hoder, må hvert ord veies på gullvekt, og tomprat og gjentakelser må unngås, sier Brynjar Østgård.

Han har siden 2015 representert Nesseby bygdelag (Unjárgga Gilisearvi) i striden om bruksrettighetene til et 470 kvadratkilometer stort område i Nesseby kommune.

Området er eiet av Finnmarkseiendommen (FeFo), som etter at Finnmarksloven trådte i kraft i juli 2006 har

eid 95 prosent av all grunn i Finnmark, et område større enn Danmark.

VANT I UTMARKSDOMSTOLEN

Etter at Nesseby bygdelag først tapte striden om bruksrettighetene til området i Finnmarkskommisjonen – et domstollignende organ som kartlegger hvilke rettigheter folk i Finnmark historisk har opparbeidet seg – ble saken anket til Utmarksdomstolen for Finnmark. Den avgjorde i januar i fjor at det er den fastboende befolkningen i området som alene har rettighetene til de fleste fornybare naturressurser i

området, og til å styre utnyttelsen av disse, ikke grunneieren Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen anket til Høyesterett – mens Nesseby bygdelag anket ett forhold; at dommen ikke også ga dem rettigheter til fisket i Bergebyelva.

– Saken berører hele Finnmarks befolkning. Stortinget har ønsket at man identifiserer, avklarer og anerkjenner de hevdvunne rettigheter som Finnmarks befolkning, på bakgrunn av gammel, tradisjonell bruk, har. Hva blir igjen av disse rettighetene hvis Finnmarkseiendommen skal styre og forvalte dem, spør Brynjar Østgård.

Fordi saken har en så prinsipiell karakter, har Høyesterett satt av hele syv dager til å behandle den i plenum. Saken startet 17.januar.

HVEM SKAL FÅ PLUKKE MULTENE?

Ifølge dagens lovgivning, har alle som er bosatt i Finnmark fylke blant annet rett til å plukke multer, samt å jakte og fiske på hele Finnmarkseiendommens grunn.

I partenes felles prosesskriv til Høyesterett om hva striden dreier seg om, heter det følgende:

«Tvisten gjelder omfanget og innholdet av bruksretten til utmarksressursene til tvisteområdet. Utmarksdomstolen har tilkjent lokalbefolkningen i tvisteområdet «alene» rett til å forvalte jakt på storvilt, jakt og fangst av småvilt, ferskvann-

fiske, sanking av egg og dun, stikking av torv til brensel og annet husbehov, plukking av multer, og forvaltning av bufebeite. Retten gjelder hele tvisteområdet, med slik avgrensning som domstolen har foretatt.»

Finnmarkseiendommen (FeFo) påpeker i prosesskrivet blant annet at deler av området – fjell og vidder – ikke i nevneverdig grad har vært benyttet av den fastboende befolkningen, men har vært dominert av reindriftsamers bruk. Et reinbeitedistrikt og bygdelaget i nabobygda Meskelv støtter FeFos syn på saken, og har trådt inn som parthjelpere.

«Oppsummert kan det ikke ses bevismessig grunnlag for utmarksdomstolens konklusjon om at det er etablert en atomfattende og eksklusiv bruksrett til alle utmarksressurser i området for en særlig avgrenset gruppe», heter det.

URFOLKS SPESIELLE RETTIGHETER

– Saken vil legge premisser for rettsavklaringen i Finnmark og være retningsskissende for samenes rettsstilling og rettigheter til naturressursene. Det er et stort ansvar å belyse saken på en ordentlig måte, sier Frode Elgesem.

Han leder Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg, er koblet inn som rettslig medhjelper for Nesseby bygdelag for å redegjøre for særlig det folkerettslige aspektet ved saken.

Frykter lappeteppe

«Skal alle innbyggerne fortsatt slippe til på like vilkår overalt, eller skal fylket deles opp i mindre områder», spør NRK Finnmark, som har intervjuet Geir Kristiansen, hjemmehørende i Nesseby kommune.

«Det som har særpreget Finnmark er den grenseløse friheten. Du kunne jakte der du ville, plukke bær der du ville. Hvis bygdelaget i Nesseby får medhold, vil det bli krav om særret-

tigheter flere andre plasser også. Da får du et lappeteppe av rettigheter med forskjellige regler overalt», sier Kristiansen.

Advokat Anja Jonassen har plenumssaken som sin andre prøvesak i Høyesterett, og synes saken er en spennende og arbeidskrevende utfordring.

– Jeg har god erfaring fra min første prøvesak i Høyesterett, så nervene jeg hadde første gang er borte. Det blir gøy å få prosedere i en sak hvor dommerne er veldig interessert, og jeg er spent på hvilke retningslinjer Høyesterett i plenum vil oppstille for den videre prosessen i Finnmark, sier hun.

Hun er prosessfullmektig for Reinbeitedistrikt 5/6, som anfører at det ikke er en god løsning at «en liten gruppe av fastboende gis forvaltningsretten over området».

At hun nå er en del av en historisk sak, tar hun på stort alvor.

– På den andre siden har denne rettsavklaringsprosessen vært gjenstand for omfattende arbeid hos lovgiver i mange tiår, sier Jonassen.

– Jeg føler meg klar for å gå i Høyesterett for å gjøre jobben min, sier Anja Jonassen.

TILBAKE TIL 1600-TALLET

– Det er uavklarte og prinsipielle spørsmål som skal avgjøres. Saken vil skape historie, sier Elgesem.

– Saken er av en slik art at en må gå inn i et betydelig historisk materiale, i tillegg til tidsnære kilder, og bygge på de mange utredninger som er gjort, blant annet i regi av Samerettsutvalget, sier Brynjar Østgård.

I Høyesterett vil Østgård og Elgesem vise til historiske kilder helt tilbake til 1600-tallet for å belyse hvordan utmarksressursene er blitt benyttet og forvaltet, og trekke paralleller til urfolks rettigheter andre steder i verden, blant annet i Sør- og Nord-Amerika og New Zealand.

→ Fortsetter neste side

Høyesterett: – Vi må kartlegge den kulturelle og historiske sfæren

Høyesterett er glade for at samiske spørsmål blir satt på dagsordenen, sier høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund. Hun har ledet arbeidet med å forberede plenumsaken i Høyesterett.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Cecilie Østensen Berglund har i mange år jobbet med menneskerettigheter og med samiske rettsforhold, blant annet som styreleder i Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter.

Da Høyesterett i begynnelsen av januar arrangerte sin årlige pressefrokost, ga hun noen generelle merknader om saken.

Sápmi – som er den tradisjonelle betegnelsen på samenes nasjon, omfatter både det geografiske arealet, og folkets fellesskap, fortalte hun.

ETT FOLK, FIRE STATER

– Samene er ett folk, bosatt i fire stater; Norge, Sverige, Finland og Russland. Størsteparten av det samiske folket er bosatt i Norge. De bodde der før statsgrensene ble etablert, og er derfor å anse som et urfolk, i tråd med internasjonale konvensjoner. Siden 1988 har vi hatt en egen grunnlovsbestemmelse for å sikre at den samiske folkegruppen skal utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Dette er forhold som fort kan dukke opp i domstolene, et godt eksempel er denne plenumsaken. Lokalbefolkningen i Nesseby har anført at om Finnmarkseidommen skal styre bruksrettighetene, vil dette innebære en krenkelse av deres rett til kulturutøvelse, sa Berglund.

– I saker som dreier seg om samisk rettsavklaring, bør domstolene kartlegge den kulturelle og historiske sfæren, for den går inn på det juridiske. I plenumsaken vil både kultur, samfunnsliv og den muntlige rettstradisjonen stå sentralt, og saken skal belyses i full bredde. Det gleder vi oss virkelig til, sa Berglund.

REIN ER IKKE SAU

Det store paradigmeskiftet i sameretten kom i 2001, med Selbu- og Svartskogensakene, hvor nettopp historie og kultur stod sentralt, opplyste hun.

– I Svartskogensaken, som handlet om eiendomsretten til et utmarksområde, startet den historiske gjennomgangen i 1666, mens Selbusaken var en plenumsak om beiterettigheter for rein. Høyesterett valgte å se hen til særtrekk ved den samiske næringen. Rein er ikke sau, og Høyesterett sa uttrykkelig at det som gjelder for andre beitedyr, ikke automatisk kan overføres til reindrift. Samisk sedvane ble viktig i tolkningen, sa Berglund.

TAUSHET KAN GI GALT INNTRYKK

Språk, kommunikasjon og forståelsesproblemer er andre viktige temaer:

– Taushet kan oppfattes på en annen måte blant samer enn andre. Måten man ordlegger seg på, kan lett føre til misforståelser. Man kan få inntrykk av at samene er lite samarbeidsvillige i retten. I 2004 fikk vi Indre Finnmark tingrett, vår eneste tospråklige domstol, og da startet også undervisning i samerett og faste introduksjonskurs for nye dommere i ting- og lagmannsrett, sa Berglund.

Hun fortalte en historie fra Indre Finnmark tingrett, der en tiltalt same

Cecilie Østensen Berglund fortalte om de ulike hensynene Høyesterett må ta i samiske spørsmål.

kom inn i rettssalen og hilste hjertelig på aktor.

– «Du vet at jeg er fra påtalemyndigheten», spurte aktor ham. «Ja, men du er samisk, og blir jeg dømt, vet jeg at du har forstått hva jeg mente», svarte mannen.

ULIKE TERMINOLOGIER

En utfordring i sameretten er manglende juridiske begreper: På nordsamisk finnes syv hundre juridiske termer, mens sør- og lulesamisk ikke har noen, fortalte Berglund.

– Men samisk har en særlig rik terminologi sammenlignet med norsk i reindrift og utmarksbruk. Tolkning krever fagkompetanse.

– At parter og vitner ikke møter i Høyesterett, kombinert med samisk kultur, stiller særlige krav til Høyesterett. For Høyesterett kan et viktig supplement være bruk av sakkyndige. I plenumsaken er det innhentet betenknin-ger fra flere sakkyndige. Vårt formål er å anvende riktig juss, sa Berglund.

Rettsstaten behøver en advokat. La oss ta jobben sammen

Menneskeverdet er selve kjernen i vårt sivilisasjonsprosjekt. Troen på alle menneskers ukrenkelige og like verdi har ikke bare ledet til utvikling av universale menneskerettigheter, men også til demokratiet – og til rettsstaten.

Menneskeverdet, demokratiet og rettsstaten henger i dag så tett sammen at det kan være vanskelig å skille det ene fra det andre. Her i Norge står dette (med sine regler og institusjoner) så sterkt at vi nesten tar det for gitt, og derfor kanskje ikke alltid ser hva det er verd.

Det bør vi ikke gjøre. Utviklingen i land vi ellers kan sammenligne oss med, viser at rettsstaten er truet. Og faller den, vil livet og samfunnet slik vi kjenner det, endres på en dramatisk måte.

På tampen av 2017 var Advokatforeningen i møte med den europeiske advokatforeningen (CCBE), hvor vi fikk en oppdatering om situasjonen i Polen. Det var skremmende informasjon, hvor vi blant annet fikk høre om masseprotester foran to hundre rettssaler i sommer – på grunn av et lovforslag som ville ført til at alle sittende dommere ble avsatt, til fordel for nye politisk oppnevnte og styrte dommere. President Andrzej Duda gikk heldigvis mot sitt eget parti – og la ned veto mot deler av lovforslaget.

En endring trådte likevel i kraft: Nå kan justisministeren avsette dommere for «lav effektivitet» eller «til fordel for rettferdigheten» uten å komme med noen nærmere begrunnelse. Også dette åpner for politisk påvirkning av domstolene.

September kom et nytt lovforslag som blant annet skulle gi sittende parlamentsmedlemmer og senatorer rett til å bestride rettsavgjørelser. Eventuelle klager skal vurderes av en fagdommer, men også av to leddommere som er oppnevnt av senatet – altså i praksis president Dudas parti «Lov og rettferdighet».

En rapport fra Venezia-kommisjonen står det at presidenten, som en justering av regjeringens forslag, har foreslått å opprette et «Extraordinary chamber» i polsk høyesterett. Også dette skal bestå av politisk utnevnte leddommere i tillegg til fagdommerne. «Extraordinary chamber» skal ha mulighet til både å behandle valgtvisiter og til så omgjøre en del tidligere avsagte dommer. Også den polske påtalemakten er utsatt for urovekkende endringer, og justisministeren kan nå blande seg inn i alt som skjer i påtalemakten. Polen gjennomfører en rekke lovendringer som samlet utgjør en stor trussel mot rettsstaten. Særlig tydelig er det at domstolen underlegges en stadig sterkere politisk styring.

En rettsstat gir borgerne rettssikkerhet, frihet og likhet. Den verner oss mot overgrep og vilkårlig maktbruk, både fra staten og fra våre medborgere. Den fremmer folkehelse og økonomisk vekst, motvirker korrupsjon og øker tilliten oss mennesker imellom.

Norge har en av verdens mest velfungerende rettsstater. Heller ikke den er perfekt, men jeg behøver ikke fortelle deg som advokat hvor mye vi mister dersom den undergraves, slik vi nå ser eksempler på i andre land. Dessverre virker det på meg som at mange ikke forstår hvor dramatisk dette er. Temaet burde vekke langt større oppmerksomhet og bekymring i norske medier og samfunnsdebatt enn det vi ser nå.

Hurt & Smith

GENERALSEKRETÆR
ms@advokatforeningen.no

VÅR MULIGHET TIL Å BETY NOE FOR VOLDSUTSATTE BARN

Av advokat ELLEN EIKESETH MJØS, Senteradvokaten, Bergen og KRISTIN STOKKE, daglig leder, Stine Sofie Senteret

Stine Sofie Senteret er et nasjonalt kurs- og mestringssenter for barn og unge som har vært utsatt for eller vært vitne til vold og overgrep. Siden åpningen høsten 2016 har nærmere fem hundre barn besøkt senteret. Bistandsadvokater kan og bør sørge for at flere voldsutsatte barn får den muligheten.

Stine Sofie Senteret i Grimstad er verdens første i sitt slag. Hit kommer voldsutsatte barn, sammen med sine søsken og trygge voksne – enten det er biologiske foreldre, fosterfamilier, adoptivfamilier, beredskapshjem eller institusjonspersonale. Seks dager på senteret fylles med

undervisning og ulike aktiviteter som skal gi både barn og voksne motstandskraft til å leve livet etter det vonde og vanskelige, og styrke evnene til å skape en trygg og god hverdag, på tross av store utfordringer.

Mange bistandsadvokater har hatt klienter som har fått et opphold på Stine Sofie Senteret. Tilbakemeldingene er unisone, og gjennomgangstonen er at de kommer til et sted med god forståelse og høy kompetanse. Et sted som kan være til stor hjelp for familier i en svært vanskelig livssituasjon. Vi har hørt om barn som har fått en etterlengtet opplevelse av at de ikke er alene om å være volds- eller overgrepsutsatt, og hørt voksne fortelle om ansatte som møter barna med respekt, hjertevarme og forståelse.

Her får familier et felles verktøy til å leve videre med de opplevelsene de har med seg. Bistandsadvokater kan bety noe mer for barn som utsettes for vold

og overgrep, og sørge for at flere får den muligheten Stine Sofie Senteret tilbyr.

Tilbudet på senteret skal være et lavterskeltilbud, med en enkel søknadsprosess. På www.stinesofiesenteret.no ligger det et enkelt søknadsskjema, og også et eksempel på hvordan et følgebrev kan se ut. Du som bistandsadvokat kan være den som fyller ut følgebrevet – som i korte ordelag forteller hva saken gjelder, hvor i prosessen saken står – og hvordan omsorgssituasjonen er. Stine Sofie Senteret dekker alle kostnader til reise og opphold – og bestiller og organiserer reisen for familiene.

Vi har erfart at de som trenger et opphold på senteret, også har behov for informasjon og hjelp i søknadsprosessen. Bistandsadvokater er i kontakt med aktuelle familier, og vi oppfordrer dem til å bety enda mer for voldsutsatte barn. På Stine Sofie Senteret er både søknadsprosessen og ventetiden kort.

RETTSHJELPSBUDSJETTET – EN SALDERINGSPOST

Av GUNN KATHRINE STANGVIK, advokat i Advokat Stangvik, Alta

Rettskjøpsbudsjettet er en lakmustest på rettsstaten, som vi dessverre beveger oss stadig lenger bort fra. Det har i forbindelse med statsbudsjettet og foreslåtte kutt i rettskjøpsbudsjettet vært lite fokus på de rettskjøpsbudsjettmessige utfordringene mange står ovenfor. Budsjettavtalen med Venstre og KrF har reddet rettskjøpsbudsjettet, og endatil økt potten med fem millioner.

Rettskjøpsbudsjettet har dessverre vært en yndet salderingspost for stadig flere regjeringer, ikke bare den sittende. I rettskjøpsbudsjettene baserer man seg i dag hovedsakelig på et stykkprissystem. Men mange av stykkprisene er fra en forgangen tid, og de er ikke i nærheten av å være dekkende for den tiden det tar å gi forsvarlig bistand i en gjennomsnittlig sak.

Bakgrunnen for at stykkprisen ikke strekker til er sammensatt, men et sentralt forhold er at samfunnet har blitt mer omfattende og komplisert enn det som ble lagt til grunn for 14 år siden, da nivået på stykkprisen i mange saker ble innført. Som regel er stykkprisen bare på fem eller syv timer pr. sak.

Det er særlig to forhold som har bidratt sterkt til nedbyggingen av rettskjøpsbudsjettet til befolkningen.

Det ene er at inntektsgrensene for å få rettskjøpsbudsjett har stått uendret siden 2009 i saker der det foretas en økonomisk behovsprøving, for eksempel i saker med barnefordeling og ved NAV-klager. Det skal godt gjøres å oppfylle inntektsgrensene, som etter 1. januar 2009 har stått stille på 246.000 kroner for enslige, og 369.000 kroner for par.

Den offentlige rettskjøpsordningen tar ikke høyde for endret arbeids- og utgiftsnivå.

Rettskjøpsbudsjettets salærsats er 1020 kroner pr. time, og er ikke foreslått endret for budsjettåret 2018. I praksis

betales advokaten bare en brøkdel av dette timesalæret i mange av sakene som betales med fri rettskjøpsbudsjett (stykkpris), da vi som oftest arbeider mer enn det vi får betalt for, også mer enn dobbelt så mange timer som det betales for. Salæret skal dessuten dekke alle kostnader for eventuell lønn.

Det sier seg selv at rettsstaten blir en utopi dersom statens vilje til å betale for advokatbistand eller annen kyndig juridisk hjelp blir stadig dårligere.

I fjor ble advokatens salær halvert i forbindelse med reisefravær i saker der det offentlige betaler. Denne endringen rammer i første rekke advokater i distriktene hardt, men endringen bidrar også til å forsterke inntrykket av en regjering som har «glemt» grunnleggende krav til taushetsplikt og personvern. Man kan ikke sitte på fly eller buss og lese dokumenter i en personsensitiv sak. Regjeringen utfordrer derfor lov og etikk for advokatene på flere fronter.

(En lengre versjon av dette innlegget har tidligere stått på trykk i *Altaposten*.)

KIM DOBROWEN TIL MINNE

Av HANS CAPPELEN ARNESEN og SVERRE TYRHAUG på vegne av alle i Advokatfirmaet Thommessen

Vår aller kjære Kim gikk bort på nyttårsaftnen. Kim var bare seksti år da han til slutt måtte gi tapt for kreften som rammet ham for 2,5 år siden.

Kim blir stående som en bauta i Advokatfirmaet Thommessens historie. Han er utallige ganger blitt fremhevet av klienter og konkurrenter som en ener blant norske forretningsadvokater. Han var i mange år vår styreleder, og han har også vært vår managing partner.

Han hadde sin egen stillfarne, men samtidig bestemte stil, og kombinerte

evnen til å oppnå resultater for sine klienter med å opprettholde et godt forhold til motparten. Kim var et sosialt, faglig og intellektuelt sentrum, men satte likevel aldri seg selv i sentrum. Han hadde en imponerende arbeidskapasitet, og en utpreget evne til å finne gode løsninger.

Kim var klientenes førstevalg på viktige transaksjoner. Han bistod med børsnoteringen av Telenor, redningen av Storebrand tidlig på nittitallet, transaksjoner for DNB og Orkla, fusjonen mellom Nycomed og Amersham og sammenslåingen av Statoil og Hydros olje- og gassvirksomhet.

Kim var som partner gjennom tretti år en læremester for oss alle. Han var den vi gikk til for kloke råd. Han involverte yngre advokater, og ga dem stor tillit og grundig faglig veiledning. Om vi var usi-

kre på noe, juss eller annet, gikk vi til Kim. Det er mange av oss i Thommessen som har mye å takke Kim for.

Kim var samfunnsengasjert og alltid oppdatert, det være seg på politikk, næringsliv eller kultur. Han var en glitrende advokat, men vel så viktig var han en usedvanlig imøtekommende og omtenkfull kollega og venn. Han var en firmamann, ingen solospiller, og fulgte med på vår utvikling til det siste. Kim sto for det beste vi er.

Kim vil bli dypt savnet. Våre tanker går til hans mor og søster med familie.

Kim Dobrowen døde nyttårsaftnen.

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. 23 12 00 00. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Jussbuss

«Kontraktsfrihet» og andre klisjeer

Av VEBJØRN WOLD,
husleie- og
gjeldsrettsgruppa

De privatrettslige problemene Jussbuss' klienter møter til daglig, er ofte preget av svært skjeve maktforhold mellom kreditor og debitor. Avtaler om forbrukslån og kredittkort inngås for eksempel ofte av mennesker som har akutt behov for kontanter til å dekke grunnleggende behov som mat og husleie, og som ikke er i en posisjon til hverken å forhandle om eller forstå innflokke kontraktsvilkår. Jussbuss tar derfor ofte til orde for lovfestede kontraktsreguleringer som beskytter den svakere part.

En svært vanlig innvending vi da møter, er at dette vil være et inngrep i «kontraktsfriheten», og at dette i seg selv er negativt. Dette argumentet møter man blant jurister så vel som ikke-jurister. Det er åpenbart et argument som gir gjenklang. Ingen vil jo være for tvang, og mot frihet.

At fravær av regulering i manges øyne er synonymt med frihet, avdekker et alvorlig problem med den juridiske diskursen, et problem som gjør at liberale honnørord kan manipuleres for å fremme smale, økonomiske interesser. Den rådende tankegangen virker å være at lovgiver, ved å regulere avtaler, gjør et inngrep i en allerede eksisterende kontraktsfrihet. Selv om dette er en forlokkende tenkemåte, er det en alvorlig logisk brist i et slikt verdenssyn.

Det er jo det offentlige som konstituerer avtalefriheten. Kreditors «frihet» til å inngå en bindende kontrakt, er jo bygget på statens løfte om å utøve

tvang mot debitor om han ikke oppfyller. Og når vi skal tolke en potensiell avtale, leter vi etter partsoppfatninger og berettigede forventninger, fordi dette er terskler staten har satt for at avtaler skal være inngått.

Det er helt lov å ønske at disse tersklene og tolkningsreglene i minst mulig grad skal ta sosiale hensyn, og at de skal utvikles i domstolene i stedet for hos lovgiver. Men det finnes ikke noe grunnlag for å hevde at forbrukervennlige regler innebærer mindre frihet enn forbrukerfiendtlige regler.

Den liksom-nøytrale kontraktsretten mange drømmer om, begunstiger rike, profesjonelle parter, ettersom samfunnets mest ressurssterke aktører har enklest tilgang på rettsmidler. Den er altså ikke nøytral i det hele tatt, men iboende politisk. Den uthuler også demokratiet, ved at domstolsskapte læresetninger – ikke demokratisk vedtatte regler – regulerer privatretten.

En kontraktsrett som ikke tar sosiale hensyn, risikerer tvert imot å undergrave viktige liberale verdier – eksempelvis rettsikkerheten. For på samme måte som statens voldsmonopol skaper behov for politisk og sivil rettsikkerhet, skaper visse næringers potensielle makt over kundenes liv, behov for økonomisk rettsikkerhet. Akkurat som det er strenge regler for når og hvordan staten kan sende deg i fengsel, bør det være strenge regler for når og hvordan banker kan sende deg i gjeldsfengsel. Dette er umulig uten streng lovregulering.

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fængselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

I praksis er det i norsk rett mange eksempler på slik sosial kontraktslovgivning. Men disse bygger i stor grad på pragmatiske avveininger, og i liten grad på at man utfordrer den tradisjonelle ideen om kontraktsfrihet. Mangelen på problematisering av kontraktsfrihetsbegrepet gir ressurssterke aktører et svært effektivt argument å slå i bordet med i rettspolitiske diskusjoner – selv om det er aldri så ulogisk i bunn.

Det er forøvrig bare å kaste et blikk over Atlanterhavet hvis man lurar på hva som skjer når fetisjeringen av kontraktsfrihet går over styr. Donald Trump kastrerte nylig den amerikanske forbrukervaktbikkja Consumer Financial Protection Bureau, ved å endre dens oppdrag fra å «håndheve reguleringer» til å «identifisere unødvendige og unødige byrdefulle reguleringer». Hvis man virkelig mener frihet er fravær av reguleringer, er dette en forståelig handling. I den virkelige verden, innebærer det et inngrep i friheten og rettsikkerheten til amerikanske forbrukere.

Jeg foreslår herved at den juridiske profesjon forlater Donald Trumps forståelse av kontraktsfrihetsbegrepet. Regler om kontraktens gyldighet og innhold er som alle andre rettsregler; de forplikter noen, de begunstiger andre. Men all den tid kontraktens bindende kraft i siste instans er bygget på tvang mot debitor, er det ingen grunn til å omtale mangel på demokratisk vedtatte begrensninger som «frihet».

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Erstatning etter ugyldig vedtak om grise-fjøs

Et advokatfirma måtte betale i underkant av 12 millioner i erstatning og tilbakebetaling av salær etter at et selskap på urettmessig måte fikk avslag fra myndighetene om utvidelse av et grise-fjøs, og hvor advokatfirmaet ikke avbrøt foreldelsesfristen for erstatningskravet mot staten.

Dette fremkommer i en dom fra Oslo tingrett, avsagt 6. desember 2017 (sak 17-037712TVI-OTIR/06).

Bakgrunnen for saken var at et selskap (A) ønsket å utvide en driftsbygning som ble benyttet til griseproduksjon. A fikk bistand fra et advokatfirma, der flere advokater i selskapet ytet bistand til A. Kommunen avsa søknaden om utvidelse i mars 2010, og klage til Fylkesmannen førte ikke frem.

Advokatfirmaet tok ut stevning mot staten på vegne av A, med påstand om at vedtaket fra Fylkesmannen var ugyldig. Staten ble frifunnet i tingretten, men vedtaket ble kjent ugyldig i lagmannsretten i dom fra september 2013 på grunn av uriktig lovanvendelse. Kommunen godkjente deretter utvidelsen i desember 2013, og utvidelsen ble ferdigstilt i 2014.

I februar 2014 tok advokatfirmaet ut stevning mot staten på vegne av A og selskapets leietaker (B), som leide driftsbygningen. Det ble fremmet

krav om erstatning for oppstått tap som følge av det ugyldige avslaget.

Staten ble frifunnet i tingretten i januar 2015. Tingretten la til grunn at et erstatningskrav mot staten nå var foreldet. Anke til lagmannsretten ble senere forkastet, og anke til Høyesterett ble ikke tillatt fremmet. A og B tok deretter ut stevning mot advokatfirmaet og dets forsikringsselskap med krav om erstatning. A fremmet også krav om tilbakebetaling av salær som advokatfirmaet hadde krevd i forbindelse med erstatningssakene mot staten.

Tingretten la til grunn at advokatfirmaet hadde opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt som følge av fristforsømmelsen. Det ble videre stilt spørsmål om erstatningskravet, som ble anlagt mot staten, hadde ført frem om det ikke var foreldet, altså om det forelå årsakssammenheng mellom advokatens fristforsømmelse og det påberopte tap.

Advokatfirmaet anførte at det ikke forelå uaktsomhet fra statens side knyttet til vedtaket, og at kravet derfor uansett ikke hadde ført frem.

Tingretten la til grunn at A kan kreve å bli stilt i en økonomisk situasjon som tilsvarer at foreldelsesfristen var blitt overholdt av advokatfirmaet. Tingretten konkluderte videre med at det var sannsynlig at staten ville blitt dømt til å betale erstatning til A, dersom kravet ikke var foreldet, og at advokatfirmaet dermed var ansvarlig.

Tingretten legger videre til grunn at advokatfirmaet hadde plikt til å

tilbakebetale salær som ble krevd etter erstatningssaken mot staten. Retten legger til grunn at «... salæret må sees i sammenheng med at kravet mot staten var bortkastet på grunn av foreldelse. Dermed viste det seg at det ikke var mulig å vinne frem med noe krav mot staten».

Det var videre spørsmål om B hadde erstatningsrettslig vern til å kreve erstatning av advokatfirmaet. Fra advokatfirmaet ble det anført at B, som leietaker, ikke var part i verken byggesaken eller ugyldighets-søksmålet, og at et slikt tredjemannstap ikke hadde erstatningsrettslig vern.

Tingretten var ikke enig med advokatfirmaet. Tingretten viste til søksmålsvarselet som ble sendt til staten, hvor advokatfirmaet hadde anført på vegne av A og B at det var «...så nær tilknytning mellom [A] og [B], at deres interesser må anses erstatningsrettslig vernet...». Retten var enig i dette, og fant det sannsynlig at også B ville blitt tilkjent erstatning dersom erstatningskravet mot staten ikke var foreldet.

Advokatfirmaet ble således dømt til å betale erstatning til A med kr 2.006.911, som kom i tillegg til et beløp med kr 2.764.410 som allerede var betalt i en minnelig løsning, samt kr 950.000 i tilbakebetaling av salær. Advokatfirmaet måtte videre betale kr 5.757.678 i erstatning til B. I tillegg måtte advokatfirmaet betale sakskostnader med kr 383.191, totalt 11.862.190 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

Månedensadvokater

Cathrine Hambro og Emanuel Feinberg

De er blitt kontaktet av ukjente og fått både kjeft og ros, de er blitt tegneserie-figurer og beskyldt for å «amerikanisere» norsk rettspleie. Cathrine Hambro i Wahl-Larsen Advokatfirma og Emanuel Feinberg i Glittertind representerte Greenpeace Norden og Natur og Ungdom i klimasøksmålet mot Staten.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

De tapte i Oslo tingrett da dommen kom i begynnelsen av januar, men dommen blir betegnet som svært viktig. Saken er blitt sammenlignet i betydning med Alta-saken, en sak der miljøorganisasjonene og samiske interesseorganisasjoner tapte, men som førte til store endringer for naturvernet og for same-nes stilling og rettigheter.

Hvordan gikk dere løs på oppgaven innledningsvis?

Før beslutningen om å ta ut stevning ble tatt, ble en del i samarbeid med klientene gjort en svært omfattende faktainnhen-ting. Deretter utredet vi relevant juss så langt det lot seg gjøre. Formålet var å gjøre oss opp en oppfatning om hvor langt det var mulig å føre en juridisk argumen-tasjon. Greenpeace og Natur og Ungdom traff ingen beslutning om å ta ut søksmål før vi hadde kommet ganske langt i dette arbeidet. Arbeidet med stevningen og vi-derere forberedelser gjorde vi i tett samar-beid, slik at vi begge kunne se alle sider av saken. Da hovedforhandlingen nærmet seg, fordelte vi temaene mellom oss.

Møtte dere på motstand underveis?

Vi har støtt på personer som på en konfronterende måte har stilt spørsmål ved hvorfor vi ville arbeide med dette, og som ga uttrykk for at de ikke støttet at et slikt søksmål i det hele tatt ble tatt ut. Men vi har også fått veldig mange positive tilbakemeldinger, også fra folk vi ikke kjenner.

Navn og alder: Cathrine Hambro (49)
Tittel: Advokat
Bosted: Bærum
Opprinnelsessted: Bærum
Sivilstatus: Gift, tre barn Niklas (21), Kristin Cathinka (14) og Edvard (9)

Navn og alder: Emanuel Feinberg (32)
Tittel: Advokat
Bosted: Oslo
Opprinnelsessted: Oslo
Sivilstatus: Samboer og ti måneder gammel datter, Klara

– Det er vel ingen som lenger tror at norsk petroleumsproduksjon og inntektene fra den vil opprettholdes på samme nivå i lang tid, sier Emanuel Feinberg og Cathrine Hambro.

Hva var den største utfordringen i arbeidet med saken?

Det har ikke tidligere versert noe søksmål som direkte påberoper Grunnlovens § 112, og det har heller aldri skjedd at noen har bestridt gyldigheten av utvinningstillatelser. Vi har derfor ikke hatt noen lignende saker å se hen til. Det har også vært begrenset med rettskilder som berører det spesifikke gyldighetsspørsmålet. Klimasøksmål i andre land har ikke omhandlet petroleumsproduksjon. Det har vært utfordrende å begynne med så blanke ark, for eksempel å bearbeide argumentene til juridisk argumen-tasjon i et sakskompleks som også er po-litisk. I et eventuelt senere klimasøksmål tror vi det vil være litt enklere.

Tok dere noen spesielle grep i arbeidet med saken, som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?

I en tidlig fase delte vi de forskjellige sidene av fakta inn i bolker, og utredet hver bolk separat i korte faktanotater, hele tiden med betydelig hjelp fra Greenpeace. Dette var et grep som gjorde det mulig å lære relevante fakta, samt å skille det mest relevante fra det mindre relevante. Likevel har vi i hovedsak gått inn for å gjennomføre saken som vanlig tvistesak, med utarbeidelse av hjelpedo-kumenter for å lette saksframstillingen.

Hva var den viktigste erfaringen dere gjorde dere i arbeidet med saken?

Selv om klientene er aktivistske orga-nisasjoner, har de fullt ut akseptert jus-sens konservative angrepsvinkel og fremgangsmåte, og sett verdien av nett-opp dette. Det har vært en styrke og til hjelp for oss som advokater.

Hva har dere lært av saken, og hva kan andre advokater lære av den?

Tilstrekkelig grunnarbeid gjør det mulig å stole på egne valg og egen metode, slik at beskyldninger om «amerikanisering» og lignende – som er ment negativt, men som vi fortsatt ikke vet hva er i denne sammenhengen – ikke får forstyrre pro-cessen, eller får betydning på annen måte.

Dukket det opp noen overraskelser i arbeidet med saken?

Vi syntes det var overraskende at Regje-ringsadvokaten valgte nettopp retorik-ken «amerikanisering», og på hovedfor-handlingens første dag nærmest påstod at søksmålet først og fremst var et slags show. Hvis denne retorikken ble valgt for å påvirke en sindig tingrettsdommer, er det overraskende. Men kanskje det var andre retorikken var påtenkt?

Hvordan opplevdes det å jobbe med en historisk viktig og retts-avklarende sak?

Det er svært inspirerende å være del av et omfattende pionerarbeid. Først og fremst var det inspirerende rent faglig. Det har også vært givende å bidra til at en dom-stolsprosess skaper større åpenhet og for-ståelse i samfunnet om viktige temaer, som oljeleting i de nordligste områdene, og klimakrise. På denne måten spiller domstolene en demokratisk rolle som kun er mulig hvis de relevante sakene fø-res for retten. Debatten i landets aviser har vært stor, tilsvarende har det vært skrevet juridiske artikler og studentavhandlinger.

Utenlandsk presse har skrevet ganske mye om saken. Studenter har avholdt liksom-rettsaker. I Tromsø var saken isenesatt utendørs med stemmegiv-ning. Tre utenlandske miljørettsorgani-sasjoner innga støtteskriv (amicus curiae) til retten. Det er laget en doku-mentarfilm om saken, og er så vidt vi vet er det én til på gang.

Rett før hovedforhandlingen startet, oppdaget vi at både Regjeringsadvoka-ten, våre vitner og vi selv var blitt teg-neseriefikur, det var temmelig komisk. Emanuel så veldig hyggelig ut, mens Cathrine så ut som en Disney-heks.

Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted uttalte i sitt innledningsforedrag at saken «handler om tusenvis av arbeidsplasser, hundrevis av milliarder kroner, og fremtiden for Norge». Har vissheten om at et positivt utfall for deres klienter kunne ha fått store økonomiske konsekvenser for Norge, på noen måte tyngt dere i arbeidet?

Utsagnet er klart prosederende, eller skal vi si propagandapreget? Vi har jobbet veldig mye med faktum i denne saken, og tror ikke noe på det utsagnet. Det er altså ikke gitt at et positivt utfall for klienten ville hatt klart negative økonomiske konsekvenser for Norge. Husk at saken ikke var rettet mot olje-utvinning helt generelt, men mot li-senser i de nordligste områdene.

For øvrig dokumenterte vi også at det er en mulighet for at oljeutvinning, basert på de aktuelle lisensene, har negativ øko-nomisk verdi for Norge. Et poeng i saken var nettopp at økonomien burde vært

utredet nærmere før vedtak ble fattet. Og skulle det faktisk være slik at en noe redu-sert utvinning, ved at de nordligste områ-dene får ligge urørt, truer fremtiden for Norge, så håper vi politikerne griper fatt i nettopp dette problemet jo før jo heller.

Hva synes dere er det aller viktigste i dommen?

At den helt generelt anerkjenner § 112 som en rettighetsbestemmelse. Dette er fullt ut i samsvar med våre anførsler.

Og hva er dommens største svakhet, etter deres mening?

At retten kommer til at utslipp fra norskprodusert petroleum som brennes i andre land, er irrelevant i vurderingen av om rettigheten etter § 112 er kren-ket. Retten ser da bort fra at det er pro-duksjonen av petroleum som bringer ny petroleum inn i karbonkretsløpet, og at denne handlingen skjer i Norge.

Retten ser også bort fra at partene var enige om at begrepet «miljø» i § 112 også omfatter klima. Klima er i denne sammenheng pr. definisjon globalt. Ved rettens avgrensning av § 112 til kun å gjelde utslipp i Norge, gir § 112 likevel ingen beskyttelse av klimaet.

Retten peker på internasjonale kli-maavtaler som begrunnelse for denne innskrenkende fortolkningen av § 112. Riktignok er det slik at FN's klimakon-vensjon legger opp til at hvert land tar ansvaret for utslipp i sine land. Men en innskrenkende fortolkning av § 112 er direkte i strid med formålet med de internasjonale klimaavtalene. Det er en svakhet ved dommen at den ikke drøf-ter nettopp dette, når den viser til inter-nasjonale klimaavtaler som begrunnelse.

Har dere fått reaksjoner fra ukjen-te på dommen, og i tilfelle hvilke?

Nei, ikke på dommen. I forbindelse med hovedforhandlingen fikk Emanuel støtte fra ukjente på gaten, og slikt er morsomt. Cathrine opplevde i samme periode å bli konfrontert på bussen av en som var sterkt i mot at saken ble ført, og som nok følte saken som en trussel.

Deres klienter ble idømt saksom-kostninger på 580.000 kroner.

Tvisteloven gir mulighet for fritak fra erstatningsansvar dersom «tungtveiende grunner» tilsier det. I dommen heter det at «(...) noen avklaring foreligger imidler-tid ikke ved tingrettens dom; det vil eventuelt først skje ved Høyesteretts avgjørelse». Hva mener dere om sakskostnadene?

Saksomkostningsavgjørelsen er både pro-cessdrivende og prosesshindrende, og kan i senere saker ytterligere øke terskelen for ideelle organisasjoner for å ta ut søksmål. Det er uheldig; husk at miljøet ikke kan ivareta seg selv. Miljøet kan kun ivaretas rettslig dersom organisasjonene finner det økonomisk forsvarlig å ta ut søksmål.

Har dere et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

CH: Advokat Karl Wahl-Larsen, som nå er pensjonert. En eminent advokat som også, med sin uselviske væremåte, var en særdeles god kollega.

EF: Jeg har lyst til å fremheve Cato Schiøtz, som var veldig sentral i starten av min karriere. I tillegg til å være i en retorisk særklasse, er han særlig et for-bilde når det gjelder viktigheten av å fylle livet også med andre ting enn juss.

Hvem mener dere er Norges bes-te advokat på deres felt?

CH: Jeg jobber mye med forurensnings-loven og avfallsjuss. På dette området må advokat Runa Kerr være den beste. Når det gjelder miljøkriminalitet, vil jeg fremheve min kollega Tor Gresseth som den beste. På prosedyre er Anne Sejer-sted i Kvale blant de aller beste.

EF: Kanskje litt kjedelig å fremheve en kollega, men jeg må svare Nils-Hen-rik Pettersson. Hadde det ikke vært for at han var så profilert som entrepre-se-rettsadvokat, tror jeg han ville vært enda mer profilert innen generelle for-retningsjuridiske tvister.

Hver måned fremover vil vi presentere en advokat som har gjort seg bemerket. Tips redaksjonen om aktuelle advokater.

Skriv til nina@advokatbladet.no

Ber om forslag til ærespris-vinner

Hvem fortjener å få Oslo krets' æresbevisning for 2017? Oslo krets vil gjerne ha forslag! Prisen deles ut på årsmøtet torsdag 15. mars.

I fjor fikk Kristian «Kikki» Andenæs tittelen, tidligere professor i rettsosiologi ved UiO og sentral i driften av

Jussbuss og Gatejuristen. Året før var det Sverre Koch – tiltalt og frifunnet i Transocean-saken – som stakk av med den gjeve æresbevisningen.

Tidligere prismottagere er blant annet Jussbuss, Gatejuristen, Kontoret for fri retts-

hjelp, Jeppe Normann, Knut Rognlien, Arild Humlen, Jonas Myhre, Mette Yvonne Larsen og Christopher Hansteen.

Ifølge statuttene deles prisen ut til den eller de som «gjennom sin innsats innen det juridiske fagområdet har gjort en særskilt innsats for å

øke advokatenes generelle anseelse i samfunnet, eller har bedret rammene for advokatenes yrkesutøvelse og styrket advokatenes faglige og etiske prestasjoner og standard, eller på annen måte gjort en særskilt innsats for kretsens medlemmer».

Alle kan sende inn forslag på epost til oslokrete@advokatforeningen.no innen 15. februar.

Oslo krets' årsmøte arrangeres i år på det nyåpnede utestedet Røverstaden i Oslo konserthus. Ifølge kretsstyret blir det debatt,

underholdning og servering ved siden av den formelle dagsordenen. Møtet starter klokka 17.

Sverre Koch
vant æresprisen
for 2015

Opp 90 kroner

Medlemskontingenten i Advokatforeningen øker med 90 kroner for advokater til 5690 kroner i 2018. For fullmektiger blir prisen 1290 kroner i år (+ 20 kr), for pensjonister 540 kroner (+ 10 kr) og for passive, 3630 kroner (+ 60 kr). Økningen er vedtatt av Hovedstyret.

– Begrenser menneskerettighetene politikernes handlingsrom?

I begynnelsen av desember var Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg i København – både for å legge planer for 2018, samt for å lære om arbeidet med menneskerettigheter i Danmark. Utvalget har sendt Advokatbladet denne rapporten:

«MR-utvalget besøkte blant annet Dansk Institutt for Menneskerettigheter, der vi fikk høre om Danmarks forhold til EMD, om det danske formannskapet i Europarådet, om barns rettigheter, og om næringslivets samfunnsansvar. Inntrykket var at instituttet er positivt innstilt til EMD, men mente at danske domstoler i enkelte saker tolket menneskerettighetene strengere enn nødvendig. Danske domstolars strenge praksis kan være med på å bidra til et negativt syn på menneskerettighetene, og en generell oppfattelse om at de begrenser politikernes handlingsrom.

I tillegg besøkte vi Dignity, en uavhengig organisasjon som jobber med forebygging av tortur i Danmark og andre steder. Dignity delte sine erfaringer angående bruk av isolasjon, holdningskampanjer og samarbeid med internasjonale organer.

De danske menneskerettighetsinstitusjonene er velutviklede og har betydelige ressurser. Det var inspirerende for utvalget å lære om det omfattende og profesjonelle arbeidet som gjøres i Danmark. Besøkene ga nyttig påfyll og nye ideer for videre arbeid i Norge, for eksempel med problemstillinger knyttet til bruk av isolasjon. Utvalget vil gjerne ha kontakt med advokater som har erfaring med saker om dette og andre menneskerettighetsproblemer.»

Arne Gunnar Aas,
Brynjulf Risnes,
Frode Elgesem,
Else Leona
McClimens,
Ragnhild R.
Moritz-Olsen,
Kristin Borgen og
Maria H. Jacobsen.

folk
&
forum

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

En gul Dodge inspirerte Olav Sandbakken til å bli advokat.

Han er Norges eldste advokatfullmektig

Olav Sandbakken tok yrkesvalget sitt da han gikk på handelsgym på Lillestrøm. – Bak skolen, der alle bilene til lærerne stod, stod det en diger, kremgul Dodge. Da jeg fant ut at eieren var en advokat som underviste i rettslære, bestemte jeg meg for å bli advokat, forteller han.

I 2018 er det førti år siden Olav Sandbakken (63) var ferdig utdannet jurist. Men først som 62-åring begynte han å jobbe som advokatfullmektig.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Etter jusstudiene, hvor jeg tok bank- og pengerett som spesialfag, begynte jeg å jobbe med økonomi og administrasjon innenfor bankvesenet, og fikk etter hvert ledende stillinger. Jeg ble

involvert i IT-prosjekter, og ble rekruttert av et engelsk IT-firma. De neste tretti årene jobbet jeg med IT i engelske og amerikanske selskaper. De siste seks årene, før jeg begynte som advo-

katfullmektig, var jeg landsjef i canadiske CGI, forteller Olav Sandbakken.

CGI er et globalt IT-selskap med 68.000 ansatte i førti land. For Sandbakken var livet som administrere-

rende direktør for CGI Norge spennende, men hektisk.

– Jeg var sjef for fem, seks hundre ansatte i Norge, og reiste mellom møter i Canada, Filippinene og India og internt i Norge, og fløy fra Gardermoen omtrent en gang i uken. Det var ekstremt hektisk. Vi jobbet med drift og utvikling av IT, blant annet for store kunder her i Norge. Jeg hadde en veldig spennende jobb, med reiser over hele verden, forteller Sandbakken.

JOBBLUNSJ BLE VENDEPUNKT

En av kundene hans var nettopp advokatfirmaet Føyen Torkildsen.

– For fem år siden satt jeg i en lunsj med en av advokatene der, og sa at «når jeg blir 62, da skal jeg begynne hos dere», forteller Sandbakken.

Som sagt, så gjort.

– Sommeren for halvannet år siden, da jeg nettopp hadde fylt 62, ringte jeg advokaten, og spurte om han husket den lunsjen. Da gikk det fort; etter et par uker var jeg i gang som advokatfullmektig hos Føyen Torkildsen, sier han.

Han har siden jobbet i firmaets IKT- og media-gruppe.

– Fra første stund har jeg følt meg hjemme. Det er to

årsaker til det; jeg hadde jo erfaring med kvalitetskontroll av IT-kontrakter gjennom tretti år, og har lang erfaring med forhandlinger. Det andre er miljøet i Føyen Torkildsen – det tror jeg er helt unikt, og det har gitt meg all den tryggheten jeg trenger, sier Sandbakken.

Så vidt Advokatbladet kjenner til, er han Norges eldste advokatfullmektig!

DE UNGE SYNES DET ER KULT

Å jobbe som advokatfullmektig med unge kolleger gir mye energi, mener han.

– De responderer positivt, og synes valget jeg har tatt er kult, sier han.

Også kundene har utelukkende vært positive, og han har ikke møtt noen form for aldersdiskriminering, selv om enkelte har løftet et øyebryn når advokatfullmektigen de hadde avtalt et møte med, viste seg å være eldre og gråhåret.

– Da må jeg fortelle historien min, og den fungerer som en «ice-breaker».

Rent faglig har jobben heller ikke vært uoverkommelig, forteller Sandbakken.

Nye i lovutvalg og faste utvalg

Arbeidsrett: Simen Lium. Asyl- og utlendingsrett: Emilie W. Refseth. Avgiftsrett: Cecilie Aa. Dyrnes, Eivind Bryne, Bjørn C. L. Tovsen, Oddgeir Wiig. Bygningsrett og regulerings-spørsmål: Kjell Erik Grøsfjeld.

Børs- og verdipapirhandelrett: Marianne Sahl Sveen. Erstatningsrett: Monica de Jonge. Familierett, arv og skifte: Hanne S. Espeland. IKT og personvern: Cecilie Søvik. Reindrift og samerett: Anja Jonassen, Nils M. Utsi. Skatterett: Eyvind Sandvik.

Skjønns-, ekspropriasjons- og vassdragsrett: Tine Larsen. Velferdsrett: Olav Læg Reid.

Menneskerettighetsutvalget: Cecilia Dinardi, Elisabeth Brodtkorb. Yngre advokater: John Erik Aarsheim, Thomas Støer (vara), Kim A. Svenheim (vara).

Advokatbladets redaksjonsråd: Silje C. Hellesen, Halvard Helle.

DISIPLINÆRUTVALG

Oslo, underutvalg 4: Nina Torgrimsby. Underutvalg 5: Karoline Henriksen. Underutvalg 8: Hans Andreas Hansen.

Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland, Haugesund: Lars Faye Ree, Eva Johnsen Holm.

Nord-Norge: Håvars U. Jakobsen, Anne Haraldsvik, Torbjørn S. Holm.

Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark: Jan K. Brekken, Per E. Eid.

Østfold og Follo, Romerike, Hedmark: Monica Melgård, Jeanette V. Svendsen.

Cecilia Aasprong Dyrnes er ny i lovutvalget for avgiftsrett. Hun er også medforfatter av to bøker om merverdiavgiftsrett. Foto: Gyldendal

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Klaus Henrik Wiese-Hansen, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Anders Anundsen, Advokatfirmaet Lønnum DA, OSLO

Sonja Lidia Berg, Advokatfirmaet

PricewaterhouseCoopers AS, BERGEN

Liv-Astrid Rustgaard Bjerke, Svensson Nøkleby

Advokatfirma ANS, DRAMMEN

Dag Michael Bjerkli, Brækhus Advokatfirma DA, OSLO

Linda Boldvik, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Dag Christian Borgen, Advokatfirma Sølvred AS, DRAMMEN

Ingvil Haakonsen, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Haavard Homestad, Osloadvokatene AS, OSLO

Hedda Strømsodd Hosar, Brækhus Advokatfirma DA, OSLO

Mats Indrefjord Hølleli, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Stian With Indreiten, Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS, OSLO

Anis Andrei Kanbar, Advokatfirmaet Andersen & Bache-Wiig AS, OSLO

Henrik Myklebust, Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS Bergen, BERGEN

Marie Nyland, Advokatfirmaet Torstrup AS, STAVANGER

Stine Marie Nytrø, Advokatconsult, BERGEN

Truls Oskar Pedersen, Advokatfirmaet Negota AS, OSLO

Charlotte Marie Ringkjøb, Advokatfirmaet Aga ANS, BODØ

Julie Christine Brandal Riska, Advokatfirma Mæland & CO AS, BERGEN

Stian Erlandsen Sjøvik, Advokatfirmaet Asthor AS, SKIEN

Øystein Skotheim, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Cilje Marie Stray, Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS, OSLO

Tonje Elisabeth Terjesen, Advokatfirmaet Negota AS, OSLO

Andreas Bach Thorgaard, Advokatconsult, BERGEN

Sanna Marie Bø Tveito, Advokatconsult, BERGEN

Ida de Vibe, Advokatene ved Tinghuset, OSLO

Christina Marie Steensnæs Winsor, Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS, HAUGESUND

Jo Ørjasæter, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Cathrine Wirsching, Telenor ASA – Group Legal, FORNEBU

Torgeir Juliussen Finne, If Skadeforsikring, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Bodil Kristoffersen, Vestvågøy kommune, LEKNES

Fullmektig hos offentlig advokat

Nicoline Ibsen-Børnick, Kristiansund kommune, KRISTIANSUND N

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Hans Olav Syversen, Advokatene i OBOS, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Anders Gustav Bjørnsen, Advokat Anders Gustav Bjørnsen EPF, VÅGÅ

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Lars Bjoland Øverby, AF Offshore Decom AS, OSLO

Organisasjonsadvokat

Anne Løken, NHO Handel, OSLO

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Jan Mathias Greve, SURREY

Kolbjørn Andersen, SANDEFJORD

Sissel Bache, ÅMOT

Karen Vatne Bekkåsen, RØYKEN

Jens Bull, OSLO

Jostein Ola Fyhn, OSLO

Klaus Hvidsten, SANDVIKA

Ole Christian Høie, OSLO

Gudmund Knudsen, OSLO

Hallvard Kristensen, BRØNNØYSUND

Mette Petersen, OSLO

Per Qvale, HAUGESUND

Tor Norløff Rekve, TROMSØ

Hans Olav Rostveit, NESBRU

Lisbeth Enger Rønning, MOSS

Kåre Røssland, BERGEN

Samson Røyrvik, ODDA

Jan Sivertsen, BERGEN

Inge Skjævesland, FÆRVIK

Ivar Sveen, KRISTIANSAND S

Hilde Solberg Øydne, FORNEBU

Fra aktiv til emeritus

Svein Christian Valen, OSLO

– Politikken må ikke utarmes av rettsliggjøring

Politisk redaktør i VG, Hanne Skartveit, advarte mot rettsliggjøring da hun innledet om Høyesteretts makt på et frokostseminar for pressen nylig.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Pressen og Høyesterett har mer til felles enn dere kanskje liker å tenke på. En sentral oppgave er å passe på makten. Dere gjør det i svarte kapper og med strenge krav, vi er mer lurvete, og har friere tøyler, sa Skartveit.

– Hvis vi ser til USA, ser vi at pressen virkelig demonstrerer sin viktighet når tidene er tøffe, for eksempel i Watergate-saken, under Vietnamkrigen, eller nå med Trump. Vår jobb blir aldri viktigere enn når demokratiet er under press. Og vi ser det samme med domstolene, for eksempel i USA med innreiseforbudet.

– Og i møtet med populismen i Europa – i Polen og Ungarn – så spiller domstolen en sentral rolle som demokratiets ytterste voktere. Høyesteretts kjerneoppgave er å vokte konstitusjonen, enten systemet er skjørt, eller trygt og stabilt.

Amerikansk høyesterett har en mye mer politisk rolle, og får derfor mer oppmerksomhet enn Norges Høyesterett, mente hun.

– Kanskje er de mye mektigere enn dere, sa hun, henvendt til et knippe høyesterettsdommere. – Det kan dere tenke på. Amerikansk høyesterett har tatt mer av politikken plass, for eksempel i abortlovgivningen, der amerikansk lovgivning er mye mer omstridt enn den norske. Noe av det samme ser vi med dødsstraff; det er kanskje domstolene i USA som vil avskaffe den til slutt. Kanskje er det amerikanske systemet slik at det bare er høyesterett som kan gå inn i vanskelige saker og skjære gjennom, sa Skartveit.

Hanne Skartveit i Høyesterett med direktør Gunnar Bergby.

Men også her i Norge har Høyesterett makt, understrekte hun.

– Makten ligger der, og hvis dere ønsker å bli mer synlige, så gå inn i politikken, for eksempel i asylbarnsaken, eller nå, i spørsmålet om oljeutvinning. Dette er ikke juss, men politikk i min verden, men de store driverne vi ser nå, er rettsliggjøring og globalisering. Det viktige spørsmålet blir hva som er igjen til politikerne, og hvordan vi skal finne balansen. Det politiske systemet må ikke utarmes av rettsliggjøring, sa Skartveit.

– Ingen i Høyesterett ønsker seg en situasjon som i USA. Det er en stor enighet blant dommerne at vi ikke har den typen politisk kontroll som i USA, sa justitiarius Toril Marie Øie.

HAKKUM TINGHUS med advokat Arvid Anke

ANNONSE

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979

Bred erfaring og kompetanse

Kontakt oss på tlf. 810 33 333

eller post@translator.no

Advokat Dag Thorstensen har sluttet som partner i Advokatfirmaet Dag Thorstensen MNA i Oslo, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Forsberg DA i Oslo

Advokat Lars Martin Sveen har sluttet i Aker Solution AS på Fornebu, og begynt i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo.

Advokat Ida Kristine Riisdal Sjøthun har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Stavanger, og begynt i Lyse AS i Stavanger.

Advokat Cecilie Aasprong Dyrnes har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo, og trådt inn som partner i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Henrik Kaldahl Thorrud har sluttet i BDO Advokater AS, og startet egen praksis tilknyttet advokatfellesskapet Advokatene Storgata 2 ANS på Gjøvik

Advokat Merethe Kwan Hansen har sluttet i Mazars Revisjon AS i Oslo, og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Henrik Valderhaug Heussche har sluttet i Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS, og tiltrådt som partner i Sandvika advokatkontor DA.

Advokat Cathrine Grøndahl har etablert sin advokatvirksomhet i eget enkeltpersonforetak i kontorfellesskap med Advokatfirmaet Sulland AS i Oslo.

Advokat Janne Eide Roalkvam har avsluttet enkeltpersonforetaket Advokat Janne Eide Roalkvam i Stavanger, og tiltrådt som partner i Advokatfirma Bull Årstad DA i Stavanger.

Advokat Kristoffer Birkeland har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo, og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Anne Mork har sluttet i Eni Norge AS i Stavanger, og startet Advokatfirma Anne Mork AS i kontorfellesskap med Madlaadvokatene i Stavanger.

Advokat Harald Krogstad har sluttet som partner i Advokatfirmaet Krogstad ANS i Trondheim, og startet opp enkeltpersonforetaket Advokat Harald Krogstad i Trondheim.

SE JOBB-BYTTET PÅ NETT

Nå publiseres også jobb-byttere fra Nytt om navn-spalten på nett på Advokatforeningens egen stillingsportal Advokatjobb.no. Der finner du ledige jobber i bransjen, samt traineestillinger.

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet for publisering.

Neste frist for innsendelse er 2. februar 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

Advokat Kristoffer Schiele har sluttet i Linnet og Co Advokatfirma DA i Tromsø, og begynt i Advokatfirmaet Schiele AS i Oslo.

Advokat Eva Jarbekk har sluttet som partner i Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS i Oslo, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo.

Advokat Marianne Rodvelt har avsluttet enkeltpersonforetaket Advokat Marianne Rodvelt i Grimstad, og tiltrådt som partner i Advokatfirma Hald og Co DA i Arendal.

Advokat Tore Karlsson har sluttet som partner i Advokatfirmaet Grette DA i Oslo, og tiltrådt som partner i TAX & Legal Advokatfirma DA på Billingstad.

Advokat Stig Gunleiksrud er tilbake ved hovedkontoret til Petroleum Geo-Services ASA i Oslo etter cirka tre år ved konsernets kontor i Singapore og Kuala Lumpur.

Advokat Adele Os har sluttet som partner i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo, og tiltrådt som partner i Os Advokater DA i Oslo.

Advokat Tommy Christiansen har sluttet som partner i Advokat Tommy Christiansen i Moss, og tiltrådt som partner i IBF Legal AS i Oslo.

Advokat Ina Annett Grunnvåg har sluttet i Crawford & Company (NORWAY) AS i Sandvika, og begynt i Eie Franchise AS i Oslo.

Advokat Kjetil Johannes Ottesen har sluttet i Advokat Jørgen Rippe AS i Bergen, og startet opp Advokat Kjetil Johannes Ottesen v/ Advokatfellesskapet Falch i Bergen.

Advokat Martin Karset har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo, og begynt som juridisk direktør i Hurtigruten AS i Oslo/Tromsø.

Advokat Morten Broch Poulsson har sluttet som partner i Dalan Advokatfirma DA i Oslo, og startet

enkeltpersonforetaket Advokat Morten Poulsson i Oslo i kontorfellesskap med advokat Fredrik Sollie og advokat Stein Guldbakke.

Advokatfullmektig Catharina Bartz-Johannessen har sluttet i Advokatfirmaet Selmer DA i Oslo, og begynt i Aker Solutions AS på Lysaker.

Oslo kommune
Kommuneadvokaten

KOMMUNEADVOKATEN I OSLO

har ledig 1–2 faste stillinger og 1 vikariat på 10 måneder med mulighet for overgang til fast stilling som advokat/ advokatfullmektig. Tiltredelse etter avtale.

For fullstendig utlysning, se www.ledigestillinger.oslo.kommune.no. Elektronisk søknad med kopi av vitnemål og relevante attester sendes via samme adresse.

Søknadsfrist: 8. februar 2018

Vi tilbyr:

- et trivelig arbeidsmiljø og gode utviklingsmuligheter
- Fleksibel arbeidstid
- Gode forsikrings- og pensjonsordninger
- Lønn etter avtale

Kontaktpersoner:

Kommuneadvokat Hanne Harlem (tlf.nr. 99 54 19 53) eller assisterende kommuneadvokat Trine Riiber (tlf.nr. 93 85 92 96)

50 år siden

– RETTSSIKKERHETEN HER I LANDET ER AVHENGIG AV EN FRI ADVOKATSTAND

«Spørsmål om lovbestemt medlemskap og om behandlingsmåten i saker om god advokatskikk og kollegialt forhold og i salærsaker.»

Innledningsforedrag i Advokatforeningens Landsmøte 26.mai 1966 av høyesterettsadvokat Knut Blom:

«Trangen til å omfatte alle yrkesutøvere er ikke noe særskilt for vår forening. Derfor for eksempel medlemskap i LO var en lovfestet betingelse for å ha lønnet arbeid her i landet, er det forholdsvis sannsynlig at Los makt ville øke. Tilsvarende vil vel de aller fleste yrkesorganisasjoner ønske å omfatte alle yrkets utøvere, og ut fra sine snevre særinteresser vil de se det som et mål at bare deres medlemmer får adgang til å utøve yrket. På bredere bakgrunn er det laugsvenens idé, eller for å si det litt stygge, den korporative stat, som her dukker opp igjen.

(...) Slik vi ser det, er det bare et eneste hensyn som kunne kreve en særbehandling av advokatstanden,

nemlig at rettssikkerheten i landet til syvende og sist er avhengig av en fri advokatstand. Dette er en sentens som for meg står som selvsagt og jeg finner det overflødig å begrunne den. Men samtidig med at jeg fullt ut aksepterer den, må jeg også si at det står for meg som absurd om veien til opprettholdelse av en fri advokatstand skulle gå gjennom tvangsorganisering av yrket.

(...) Og spør vi for det annet hva det er som kunne true den frie advokatstand (...). Det er de økonomiske forhold, omkostningene ved å drive en uavhengig advokatforretning, den alminnelige manns behov for juridisk bistand som han ikke har råd til å betale vanlig advokatsalær for, tendensen i retning av økning av selskaps- og kooperasjonsjuristens antall på bekostning av de frie advokater, service-organisasjonenes ansettelse av jurister, og til syvende og sist økonomisk maktkonsentrasjon og advokatenes avhengighet av en enkelt eller få

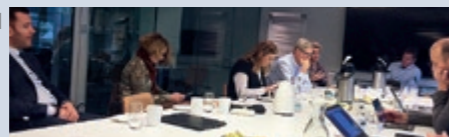
klinter. Det er i alt dette at faren ligger, og det er hinsides meg å anvise botemidler, men jeg kan ikke akseptere at tvungent medlemskap her skulle gi patentløsningen.»

Norsk Advokatblad nr. 1, 1968

Knut Blom (1916-1996) var sentral i Hjemmefrontens ledelse under krigen, og var kjent som en fremragende skrankeadvokat med mange fremtredende verv. Han var også dommer i Høyesterett. FOTO: OSLO MUSEUM / WIKIMEDIA COMMONS

Hovedstyret ekskluderte i sitt siste møte før jul en straffedømt advokat. Fra venstre John Erik Aarsheim, Susanne Munch Thore, Ida Helene Balke Braastad, Leif Oscar Olsen, Merete Smith, Jens Johan Hjørt og Arild Dyngeland.

Ekskluderte advokat dømt for grovt heleri

TEKST: NINA SCHMIDT

Hovedstyret i Advokatforeningen har besluttet å ekskludere en Oslo-advokat som er dømt for å ha hvitvasket 1,45 millioner kroner. Forholdet ligger elleve år tilbake i tid, men dette kan ikke utelukke eksklusjon, fordi saken er så alvorlig, mener Hovedstyret.

«Av hensyn til øvrige medlemmer og tilliten til advokatprofesjonen, bør utgangspunktet være at straffedommer for handlinger begått under utøvelsen av advokatgjerningen, leder til eksklusjon med mindre det foreligger særlige omstendigheter som tilsier at eksklusjon likevel ikke bør finne sted», heter det i vedtaket fra Advokatforeningens hovedstyre, som behandlet saken i et møte fredag 8. desember.

Hovedstyret synes det var spesielt krevende i behandlingen av saken at det har gått så lang tid fra det straffbare forholdet skjedde, men stemte likevel for eksklusjon, med syv mot to stemmer.

Advokaten ble i 2015 i Borgarting lagmannsrett dømt til 120 dagers betinget fengsel for å ha overført penger fra en klientkonto til et annet advokatfirmas bankkonto. Retten fant det bevist at advokaten visste, eller regnet det som overveiende sannsynlig, at beløpet stammet fra en straffbar handling.

«STOR BELASTNING»

Den straffbare handlingen skjedde i januar 2007. Og selv om advokaten ble siktet allerede i februar 2009, ble det først tatt ut tiltalte mot ham i 2013.

«A kan ikke bebreides for denne tidsbruken. Den lange tidsbruken må anses for å ha vært en stor belastning for ham. De allmennpreventive hensyn er etter lagmannsrettens syn i dette tilfellet tilstrekkelig ivare tatt ved en fullt ut betinget reaksjon», heter det i dommen fra Borgarting.

«Det er straffeskjerpene at tiltalte er advokat. Hans handling representerer et grovt brudd på den tillit som advoka-

ter er gitt gjennom sin yrkesutøvelse. Tidsmomentet ved denne saken må imidlertid tillegges vesentlig vekt», heter det i dommen.

– SVÆRT ALVORLIG

Også Tilsynsrådet for advokatvirksomhet lot tiden fra det straffbare forholdet skjedde til rettskraftig dom forelå, komme advokaten til gode.

«De straffbare forholdene har skjedd i egenskap av å være advokat, og under utøvelse av advokatvirksomhet. Forholdet er alvorlige, og Tilsynsrådets styre finner det på denne bakgrunn klart at handlingen i seg selv må medføre at advokat XX har mistet den tillit som er nødvendig i yrket», skriver Tilsynsrådet i et brev til advokatens prosessfullmektig.

Isolert sett gir forholdet grunnlag for tilbakekall av advokatbevillingen, mener Tilsynsrådet. Men kommer likevel til, under sterk tvil, til at det ikke er grunnlag

for tilbakekall av bevillingen. «Avviklingen av straffesaken har tatt lang tid, noe som skyldes flere omstendigheter. Det synes imidlertid klart at ingen av disse omstendighetene kan legges advokat X til last. Det fremgår av Borgarting lagmannsretts dom at det nettopp er tidsmomentet ved denne saken som har medført at fengselsstraffen gjøres betinget», skriver Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet endte med å ilegge advokatene en advarsel.

«Dersom Advokatforeningen ikke ekskluderer i et tilfelle som dette, vil det skape en uheldig presedens som på sikt vil kunne gå utover det rettsøkende publikum», heter det i Hovedstyrets vedtak.

Advokat John Chr. Elden er prosessfullmektig for den nå ekskluderte advokaten, og mener at Advokatforeningen ikke har fulgt regelverket for eksklusjon, noe generalsekretær Merete Smith tilbakeviser.

STILLINGSANNONSER

ADVOKATFIRMAET REKVE PLEYM

1–2 advokater/advokatfullmektiger

Vi søker 1-2 advokater/advokatfullmektiger for tiltredelse etter avtale.

For særlige kvalifiserte og erfarne søkere kan også andre tilknytningsformer diskuteres, herunder partnerskap/kontorfellesskap.

Vi tilbyr selvstendige og varierte arbeidsoppgaver innen de fleste rettsområder, med god anledning til prosedyre.

Vi har et godt faglig utviklende samarbeid med dyktige medarbeidere. Vi er tilsluttet det landsomfattende advokatsamarbeidet i Advocata.

Vi oppfordrer særlig personer med kompetanse innenfor entrepriser til å søke da vi opplever stor økning av oppdrag innenfor dette rettsområdet.

Lønn og bonusordning etter avtale.

Søknadsfrist: 07.02.2018

En nærmere presentasjon av vårt kontor finner du på vår hjemmeside www.rekve-pleym.no

For ytterligere informasjon/spørsmål kan advokat Thor Hager Thorkildsen kontaktes, tlf. 77 75 12 00/epost: Thorkildsen@advrp.no

Grønnegata 72/76
Postboks 520
9255 Tromsø

Tlf 77 75 12 00
Fax 77 75 12 01

post@advrp.no
www.rekve-pleym.no

NSB-KONSERNET

ADVOKAT/JURIST – PERSONVERNOMBUD

Avdeling for Organisasjon og stab er en av tre sentrale staber i NSB-konsernet. Avdelingen har til sammen 14 ansatte fordelt på juridisk, HR, kommunikasjon og samfunnskontakt, samt styre- og KL-sekretariat. Juridisk består i dag av to advokater og ledes av NSBs konsernadvokat.

Stillingen skal ivareta personvernombudets formelle og legale rolle ved å bidra til økt kunnskap om, og etterlevelse av personvernlovgivningen. I tillegg vil stillingen omfatte juridisk rådgivning innen compliance, arbeidsrett og andre rettsområder ved behov.

Arbeidsoppgaver

- Ivareta personvernombudets formelle rolle
- Øke virksomhetenes kompetanse innen personvern
- Videreutvikle virksomhetenes strukturer og rutiner på området
- Være virksomhetenes kontaktpunkt mot Datatilsynet
- Behandle konkrete saker relatert til personvern
- Være premisseleverandør og medspiller i forretningsutviklingsprosesser der personvernspørsmål vil stå sentral
- Bistå virksomhetene med juridisk rådgivning på områdene compliance, arbeidsrett og andre rettsområder ved behov
- Kvalitetssikre avtaler og andre dokumenter
- Juridisk rådgivning innen arbeidsrett og andre rettsområder ved behov.

Kvalifikasjoner

- Advokat eller jurist med minimum 4 års relevant erfaring
- Erfaring fra arbeid med personvernlovgivningen
- Forståelse og interesse for arbeid med personvernspørsmål i en kommersiell virksomhet
- Erfaring fra arbeid med arbeidsrett og compliance er ønskelig
- Gode engelskferdigheter muntlig og skriftlig

Personlige egenskaper

- Strukturert og analytisk med evne til raskt sette seg inn i nye problemstillinger
- God forretningsforståelse
- Pragmatisk og løsningsorientert
- Gode kommunikasjonsevner muntlig og skriftlig
- Proaktiv og initiativrik med god gjennomføringsevne
- Relasjonsbygger på alle nivåer i konsernet og god til å tilrettelegge prosesser

Språk

- Norsk

Søknadsfrist:

Snarest

Stillingsbrøk: 100%

Kontaktinfo:

Otto Sivertsen Roheim
Konsernadvokat
91653417

Morten Müller Nilssen
Konserndirektør Organisasjon og stab
92888011

Organisasjon og stab – NSB AS
En betydningsfull jobb

NSB-konsernet er et nordisk transportkonsern med en omsetning på ca. 15 milliarder kroner og har 11.500 ansatte i Norge og Sverige. Virksomheten omfatter persontransport med tog og buss, godstrafikk på jernbane, samt opplevelsesbasert reiseliv.

Arbeidssted:

Schweigaards gate 23, 0191 Oslo

Søknadslink:

www.nsbkonsernet.no

ADVOKAT FELLESKAPET

LEDIGE KONTORER I ADVOKATFELLESKAP KRISTIANSAND

I forbindelse med at en av våre kolleger slutter for å tiltre stilling som tingrettsdommer, og en annen kollega skal ha permisjon, har vi to ledige kontorer for advokat, fortrinnsvis med egen portefølje.

Vi er i dag seks advokater og én advokatfullmektig i fellesskapet, som yter tjenester innenfor de fleste rettsområder i sivile saker og straffesaker. Vi har et godt faglig og sosialt miljø. Kontoret har god sakstilgang, både innenfor rådgivning, forhandlinger og prosedyre.

Vi holder til i hyggelige lokaler, sentralt beliggende og med svært kort gangavstand til tinghuset.

Ta gjerne kontakt for en uformell samtale med oss. Henvendelser kan rettes til advokat Lars Faye Ree på e-post: lfr@advfellesskapet.no eller mobil 40 42 36 22. Konfidensialitet vil bli ivarettatt. www.advfellesskapet.no

Vi får ledige kontor plasser og søker etter omgjengelige kollegaer med egne porteføljer. Oslo Advokatfellesskap er et veletablert kontor fellesskap bestående av 16 advokater, med porteføljer innen de fleste rettsområder. Advokatfellesskapet vektlegger god faglig utveksling og et godt sosialt miljø.

Vi holder til i representative lokaler med rimelige felleskostnader, beliggende sentralt og med kort gangavstand til tinghuset.

Ta kontakt hvis du har spørsmål eller ønsker en uforpliktende samtale:
Advokat Karl Thomas Tvedt
990 26 625 / karl@advokattvedt.no.
Advokat Berit Jagmann 906 64 637 / berit@advokatjagmann.no.

Oslo Advokatfellesskap,
St. Olavsgt. 28, 0166 Oslo

ADVOKAT TIL KONTORFELLESKAP I SANDVIKA

Advokatfellesskapet Engemoen AS er et veletablert kontor fellesskap som pr i dag består av fire advokater. Grunnet fremtidig naturlig avgang, har vi ledig kontor plass/kapasitet for en kontor felle.

Vi holder til i Sandvika sentrum med kort avstand til offentlig kommunikasjon. Vi har representative og kostnadseffektive kontorlokaler i Rådmann Halmrastsvei 9 i Sandvika, Helgerudgården, som er nabogården til tinghuset. Det er gode parkeringsmuligheter i umiddelbar nærhet.

Vi har et uformelt og godt sosialt- og faglig miljø. Vi arbeider innen de fleste juridiske fagområder. Ta gjerne kontakt med advokat Elisabeth Lein eller advokat Robert Berg på tlf. 67 80 50 60 hvis du har spørsmål eller ønsker en uforpliktende samtale. Alle henvendelser vil bli behandlet konfidensielt.

Skriftlig søknad sendes til post@advem.no eller pr post, postboks 30, 1300 Sandvika. Se gjerne på vår hjemmeside www.advem.no for nærmere informasjon.

BOKTIPSET

Navn og alder: KNUT HURUM, 48 ÅR
 Tittel: ADVOKAT
 Arbeidssted: FEND ADVOKATFIRMA, OSLO

Jobber i Fend advokatfirma som han driver sammen med folk som deler de samme visjonene. Mener at livet leves best ute, sånn sett har han valgt feil yrke, men kompenseres med å fylle opp med ski, kajakk og fjellturer når det er mulig.

HVILKEN BOK HAR GJORT STERKEST INNTRYKK PÅ DEG, OG HVORFOR?

Jeg husker den første boka jeg leste hvor jeg fikk øynene opp for hva det kan gi å lese bøker, det var Sandemose, *En flyktning krysser sitt spor*. Kanskje det er den viktigste, siden den satte i gang lys ten til lese skjønnlitteratur.

HVORDAN VELGER DU LESESTOFF?

Tips fra samboeren min, venner og kollegaer. Anmeldelser kan også være kilde til kjøp av bøker. Det hender jeg går i bokhandler og ser etter nye bøker, jeg liker meg i bokhandler.

HVIS DU SKAL KJØPE EN BOK TIL EN GOD VENN, HVILKEN VIL DU KJØPE?

Det finnes ingen de andre, det er bare oss av Lindis Hurum. Boka er skrevet av

søsteren min og er basert på dagboknotater fra hennes arbeid som nødhjelpskoordinator for Leger uten grenser i en årrekke. Hvis det skal være noe å koble av med, så vil det være krim, da ville det vel vært en av bøkene til James Lee Burke. Av skjønnlitterære bøker så leser jeg mest utenlandske forfattere, fra lesing i det siste ville jeg nok valgt Michel Houellebecq eller Ferdinand von Schirachs.

HVILKEN ER DEN NESTE BOKEN DU SKAL LESE?

Man's search for meaning av Viktor E. Frankl. Fikk den til jul, gleder meg til jeg får tid til å lese den, slik lesing blir dessverre nedprioritert litt for mye i det daglige.

KAN DU ANBEFALE EN FAGBOK?

Prosesslitteraturen brukes kanskje oftest. Her foretrekker jeg Skoghøys bok innen sivilprosess og kommentarutgaven til Bjerke m.fl. for straffeprosess.

LESER DU E-BØKER?

Jeg leser aviser og magasiner på nettbrett, men foretrekker fortsatt å holde i en bok.

HVEM VIL DU UTFORDRE (OG LITT OM HVORFOR)?

Jeg vil utfordre min gamle kollega Dag Torsteinsen i Advokatfirmaet Grette, jeg vet ikke hva han leser på fritiden.

ADVOKATER I NYHETENE

LØSLATES FØR FOTBALL-VM?

Advokat Brynjulf Risnes i Matrix Advokater i Oslo, som er spionsiktete Frode Bergs norske advokat, sier til avisa Finnmarken at han regner med at Berg vil bli sittende fengslet i Russland frem til saken skal opp for retten, noe som tidligst vil skje til sommeren.

Frode Bergs russiske advokat Ilja Novikov tror at fotball-VM kan redde den tidligere norske grenseinspektøren. Fotball-VM arrangeres i Russland fra 14.juni til 15.juli i år, og en politisk løsning kan komme i forkant av mesterskapet, tror Novikov.

«Det er mulig at russiske myndigheter da ønsker å vise god vilje gjennom å sette personer som Frode Berg fri», sier Novikov til NRK.

Risnes forteller til Finnmarken at Berg sitter isolert fra omverdenen, men kan prate med medinnsette, som kan noe engelsk. Risnes har søkt om tillatelse til å besøke Berg i fengselet, men foreløpig uten resultat. Russiske Novikov håper Risnes vil kunne besøke Berg snarest mulig.

«Jeg og Berg snakker engelsk, og misforståelser kan forekomme. Derfor er det viktig at han får forklart alle detaljer i saken til sin norske advokat. Det er også viktig at norske myndigheter passer på å besøke Berg jevnlig», sier Novikov.

SEX-SAMTYKKE KAN ENDRE HOLDNINGER

Før jul la Sveriges regjering frem et lovforslag om samtykke før sex. Ifølge Sveriges statsminister Stefan Löfven skal flere handlinger regnes som voldtekt, og straffene skjerpes. «Loven skal være et verktøy for å endre holdninger i vårt samfunn», sa han til Svenska Dagbladet.

Advokat Silje Helen Brede i advokatfirmaet Teigstad i Oslo sier til Aftenposten at forslaget gir styrket rettsikkerhet til voldtektsutsatte ved uaktsomme voldtekter.

«Lovendringen vil resultere i at det skal mindre til for domfellelse ved uaktsomme voldtekter. Forslaget statuerer en viktig holdningsendring i samfunnet, hvor nødvendigheten av samtykke fra den annen part blir stadfestet», sier hun til avisen.

Breder, som har lang erfaring som bistandsadvokat i vold- og sedelighetssaker, mener at det svenske lovforslaget medfører en betydelig strengere praksis enn det norske regelverket.

ORKET IKKE MER JATTING

I 28 år var Tormod Hagnes statsadvokat i Rogaland, før han førte sin siste rettsak før jul. I et stort portrett med Stavanger Aftenblad forteller mannen, som sies å være en av statsadvokaten i landet med absolutt flest rettsdager, om hvorfor han allerede i 1986 ga seg som advokat:

«Jeg orket ikke tanken på å ha klienter hengende over meg som krevde at jeg skulle gjøre slik eller sånn. Det finnes advokater i dag som jatter med klientene sine selv om juristen i dem vet at de har en dårlig sak. Jeg ville ikke bli slik. Jeg ville avgjøre mine egne saker slik jeg mente var korrekt.»

X ORD

Lov fra 1915	Vanligvis	Frukt	Gruppe	Prossessen
Skyldige	Flytte			Forsinke
Opponent				
Munnfullen				
Påstand			Fase	
Inngang			Utgangen	
			Merker	
			Sted i Akershus	
Glise		Smertefølelse		
		Strid		
Tørket frukt	Halvøy			
	Ordne			
				Matematiker (d.)
Nettverk			Omv. ake	
			Statsorg.	
Følehornet	§	Sope		

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningsordet til redaksjonen@advokatbladet.no innen 5.februar 2018. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av julekryssordet i desember er Lena Nessen Øvstebø i Stavanger. Vi gratulerer! Løsningsordet var MEDDOMMER.

KONTOR I DRAMMEN

I løpet av våren 2018 blir det ledige kontorer hos oss. Kan du tenke deg å ha kontor i Drammen, må du gjerne snakke med oss om mulige samarbeidsformer.

Vi har lokaler like ved Drammen tinghus.

Ta kontakt med advokat Martin Smith eller advokat Knut Halvard Austad.

Advokatene Schade Rivrud Haaland Smith & Austad DA
 Nedre Torggate 18 A, 3015 Drammen
 Tlf. 32 23 51 00
 E-post: schade.mfl@drammensadvokatene.com

VÅRE PARTNERE PÅ ADVOKATJOBB.NO

Sosiale Medier

Rektor ved Oslos nye universitet **Oslo Met**, mente nettavisen **KHRONO** hadde feilsisert ham i en artikkel om medarbeidernes språkkompetanse, men redaktør **Tove Lie** avfeide påstanden. Også menneskerettighetsekspert **Anine Kierulf**, kastet seg inn i debatten.

Henrik@advokatbladet.no
Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram
@Advokatbladet

Partner ved **SANDS** Bergen-kontor, **Åshild Langhelle Fløisand** stilte opp i VG med sin historie om at hun valgte å komme tilbake på jobb tre dager etter at hun fødte en sønn.

«Åshild Langhelle Fløisand elsker jobben sin som advokatpartner. Da fødselen hennes skulle settes i gang i midten av september, satt hun på Kvinneklinikken i Bergen og krev på et tilsvar til sent på kveld. Tre dager etter at sønnen Johannes kom til verden, var 39-åringen tilbake på kontoret», het det i historien i VG Helg.

«Da Fløisand rett etter studiet ble ansatt på bergenskontoret til advokatfirmaet Sands, var hun alenemor til en toåring. Helt fra starten av visste hun at hun ville bli partner, selv om det ikke fantes andre kvinnelige partnere på kontoret. Bakgrunnen fra politikken, blant annet som leder i AUF Hordaland, hadde lært henne å jobbe målrettet. Hun var i tillegg lei av bemerkninger om at en advokatkarriere ikke kunne la seg kombinere med å være småbarnsmamma. – Jeg har alltid blitt motivert av motstand», sa hun til VG.

Da hennes førstefødte var liten, droppet hun alle fritidssysler, og jobbet overtid etter at han hadde lagt seg. Åtte år senere var hun partner. «Om det var slitsomt? Definitivt. Angrer jeg? Nei», sa hun til VG.

Advokat **Ketil Magnus Berg** twitret et bilde av en eldre bok med temaet humor i Høyesterett.

Advokat og barnerettsaktivist **Cecilia Dinardi** mente Arbeiderpartiets leder **Jonas Gahr Støre** kunne vært tydeligere i #metoo-saken mot **Trond Giske**.

Advokat **Brynjar Meling** er én av 71 norske menn som i NRK-journalist **Ole Torps** bok deler dikt som har fått dem til å gråte. **Tor-Aksel Busch** deler et dikt som gledet hans kone på dødsleie, og **Brynjar Meling** deler et utdrag fra Sophies valg av William Styron. «Kvar gong eg les i ho, har eg fine, sterke opplevingar», skriver lyriker og psykolog **Helge Torvund** på Twitter.

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.
Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
2	9. februar	19. februar
3	9. mars	19. mars
4	13. april	23. april
5	18. mai	29. mai
6/7	15. juni	25. juni
8/9	17. august	27. august
10	21. september	1. oktober
11	26. oktober	5. november
12	30. november	10. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!
Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.
Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!
1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer! Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR
Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ
Jon Wessel-Aas (leder)
Silje Christine Hellesen
Halvard Helle
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.
Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.
tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Kari Anne Nordby
kari.anne.nordby@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no, Aurskog
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg.

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

JURIST
FORBUNDET

Privat

Effektiv drift av små og mellomstore advokatkontor

Frøyaseminaret

Er du eller ønsker du å bli selvstendig næringsdrivende? Juristforbundets Forum for Næringsdrivende inviterer til Frøyaseminaret, der du kan lære mer om hvordan effektivisere og drifte små og mellomstore advokatkontor bedre.

- «How to attract more of your ideal clients and significantly increase your profits without working more hours»
Michelle Peters, The Business Instructor og grunnlegger av Entrepreneurial Lawyer Network
- Etikk, spesielt rettet mot forholdet prinsipal/fullmektig – hva kan de forvente av hverandre?
Jeppe Normann, partner Advokatfirmaet Normann & Bjørnsen AS
- Advokatpraksis i utkant og på kontinentet
Terje Svendsen, advokat og styremedlem Forum for Næringsdrivende
- Utflukt med ribb til oppdrettsanlegg

Torsdag 19. april 2018 kl. 10.30 – fredag 20. april kl. 15 på Hotell Frøya

Pris: kr 2 000 for medlemmer av Juristforbundet/kr 6 000 for andre.

Reise, opphold og middag betales selv i tillegg til kursavgift.

Obligatorisk etterutdanning

Arrangementet i regi av Juristforbundet vil normalt oppfylle kravene til obligatorisk etterutdanning for Advokatforeningens medlemmer. Søknad vil bli sendt inn i etterkant av arrangementet.

Påmelding innen **28. februar 2018** på www.juristforbundet.no/kurs

eso@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no